

Täysistunto

Tiistai 3.11.2015 klo 13.59—22.02

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 101/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelun aloittaa valtiovarainministeri Stubb. Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä siis neljäs lisätalousarvio, ja ehkä, jos sallitte, kiteyttäisin oman puheenvuoroni kahteen kokonaisuuteen, joista ensimmäinen on yleispuheenvuoro taloudesta, talouden tilanteesta, ja toinen on sitten pitkaisen yksityiskohtaisempi erittely lisätalousarvioesityksestä.

Ehkä jos tämän yleisen puheenvuoron kiteyttää: uskon, että Suomessa on aika vahva kriisitietoisuus talouden tilanteesta, mutta me olemme hallituksen piirissä miettineet sitä hyvinvoinnin (Hälinää — Puhemies koputtaa) tai talouspolitiikan myönteisen kehän kautta. Se meidän ajatuksenkulku lähtee siitä, että meidän on seurattava kuutta askelta talouden kehityksessä, jotta saisimme hyvinvointia aikaiseksi. Se ensimmäinen askel on kilpailukyky ja kilpailukykyä lisäävät toimenpiteet, joista olen paljon tässäkin salissa puhunut.

Ilman kilpailukykyistä taloutta me emme pääse siihen toiseen askeleeseen, joka on viennin ja viennin vetäminen. Toki sillä puolella yrityksillä on vastuu tuottaa sellaisia palveluita ja tavaroita, jotka maailmalla myyvät.

Sitten sen jälkeen me pääsemme kolmanteen vaiheeseen — siis viennin jälkeen — joka on kasvu. Kasvun edellytyksiä me näemme tällä hetkellä: orastava talouskasvu euroalueella, öljyn hinta on matala, Euroopan keskuspankin rahapolitiikka toimii, korot ovat alhaalla ja euron arvo, varsinkin viennin näkökulmasta, on suhtkoht matalalla tasolla vaikkapa dollariin suhteutettuna.

Kilpailukykyyn ja viennin ja kasvun jälkeen pääsemme neljänteen vaiheeseen, joka on työ ja työpaikat. Tässä, kuten sali hyvin tietää, hallitus on ryhtynyt toimiin, ei vähiten ansiosidonnaisen työttömyysturvan ja paikallisen sopimisen ja työmarkkinauudistusten kautta.

Työn jälkeen pääsemme viidenteen vaiheeseen, joka on verot ja verotulot. Tässä meidän tavoitteena tietysti lähtökohtaisesti on se, että veroaste ei nouse ja vero ylipäättään ei kiristy.

Vasta tämän jälkeen me pääsemme siihen kaikista tärkeimpään eli hyvinvointiin. Eli käytännössä meidän myönteisen talouden kehä tai hyvinvoinnin kehä muodostuu kuudes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

ta kokonaisuudesta, joista ensimmäinen on kilpailukyky, jota ilman ei ole vientiä, jota ilman ei ole kasvua, jota ilman ei ole työtä, jota ilman ei ole verotuloja ja jota ilman ei ole hyvinvointia.

Tätä taustaa vasten me olemme myös peilanneet meidän neljännen lisätalousarvion, joka yksityiskohdissaan sisältää seuraavat elementit: me keskitymme tässä neljännessä lisätalousarvioesityksessä kuluvalle vuodelle vain välttämättömien menojen kattamiseen, ja tällöin suurimpana kokonaisuutena lisäbudjetissa on tietysti huomioitu turvapaikanhakijoiden lisääntyvä määrä ja siitä johtuvat lisämenot. On Suomen sekä turvapaikanhakijoiden kannalta erittäin tärkeää, että hakemukset voidaan käsitellä tehokkaasti ja että tilanne pysyy viranomaisten hallinnassa. Tätä taustaa vasten lisätalousarvio sisältää yhteensä noin 94,5 miljoonaa euroa maahanmuuton hallintaan, ja ehdotus perustuu noin 30 000—40 000 turvapaikanhakijan vastaanottamiseen kuluvana vuonna. Tämä jakaantuu seuraavalla tavalla: pakolaisten ja turvapaikkahakijoiden vastaanottoon noin 48 miljoonaa, vastaanotto-toiminnan asiakkaille myönnettäviin tukiin noin 13 miljoonaa, muiden tuomioistuimien toimintamenoihin noin 150 000 euron lisäys, ja sen jälkeen yksityisten oikeusavustajien korvauksiin 23 miljoonaa, valtionkorvaukset kunnille vastaanottotoiminnasta 19,4 miljoonaa ja Tullin toimintamenoihin Tornion alueella tehostettuun valvontaan 580 000 euroa.

Ministeri Orpon määrätietoisen toiminnan ansiosta olemme saaneet tulijavirrat jo selkeään laskuun, ja ensi vuonna Suomeen saapuvien turvapaikanhakijoiden määrää on kuitenkin vielä tässä vaiheessa mahdoton arvioida. Hallitus on päättänyt siirtää kuluvan vuoden jakamatonta varausta ensi vuodelle 200 miljoonaa euroa, jotta saamme turvapuskuria myös tulevalle vuodelle. Hallituksen on onnistuttava olennaisesti myös tehostamaan turvapaikkaprosessia sekä hakemaan kriisiin yhteisiä ratkaisuja muiden EU-jäsenmaiden kanssa.

Muut lisätalousarvion sisältämät ehdotukset ovat pääosin luonteeltaan teknisiä. Käyn ne tässä lyhyesti läpi.

Muun muassa ammattikorkeakoulu-uudistukseen budjetoidaan 20,5 miljoonaa euroa — tämä lisäys arvonlisäverolain muutosten kompensoimiseksi. Sitten Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan budjetoidaan 44 miljoonaa euroa. Lisäys johtuu tarkentuneista korko- ja valuuttakurssimuutoslaskelmista. Peruspäivärahan menoihin ehdotetaan 15 miljoonan euron lisäystä ja asumistukimäärärahaan 80 miljoonan euron lisäystä, mikä kertoo huolestuttavaa viestiä myös pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta. Tämä suunta on muutettava kannustamalla yrityksiä työllistämään ja kannustamalla suomalaisia ottamaan vastaan työtä. Tulevan vuoden alusta pienen- ja keskituloisten palkansaajien verotusta kevennetään 450 miljoonaa euroa työtulovähennyksellä, mikä omalta osaltaan sitten kannustaa vastaanottamaan myös pienipalkkaista työtä, kun palkasta jää käteen enemmän.

Lisätalousarviossa on myös menoja alentavia elementtejä. Muun muassa EU-jäsenmaksuarviota alennetaan 150 miljoonalla eurolla, ja tämä muutos johtuu EU:n lisäbudjetin vaikutuksesta, EU:n sekalaisten tulojen lisääntymisestä sekä kansantalouden tilinpidon tarkastuksesta. Myös rakennerahastomenoja alennetaan 60 miljoonalla eurolla, energia- ja investointitukia lähes 30 miljoonalla eurolla — tämä siis hankkeiden viivästymisen vuoksi — sekä uusiutuvan energian tuotantotukea vielä 36 miljoonaa euroa metsähakesähkön tuotantoarvion tarkastuksesta johtuen. Työttömyysvakuutusrahastolle maksettavaan koulutuskorvaukseen varattua määrärahaa vähennetään 17 miljoonalla eurolla ennakoitua vähemmistä koulutuskorvaushakemuksista johtuen ja valtion osuutta työmarkkinatukime-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

noista alennetaan 45 miljoonalla eurolla johtuen työmarkkinatuen saajien määrän vähentymisestä aikaisempiin arvioihin nähden.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Till slut, lopuksi: Kaiken kaikkiaan vuoden 2015 neljäs lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta noin 26 miljoonaa euroa. Tästä huolimatta velkaantumisemme jatkuu edelleen, ja ennusteen mukaan otamme tänä vuonna 5,2 miljardia euroa lisää velkaa ja ensi vuonna me lisäämme velkataakkaa toiset 5 miljardia euroa.

Jaksan kuitenkin suhtautua tulevaisuuteen optimistisesti. Parempi huomina vaatii kykyä uudistua ja rohkeutta muuttaa Suomea, ja sitä toivottavasti meillä kaikilla tässä salissa on. Toivottavasti tämän hallituksen talouspoliittinen linja luo myös tulevaisuudenuskoa. Me emme ajelehti virran vietävänä tai hoida sairauden syyn sijaan vain oireita vaan ryhdymme toimeen oman tilanteemme kohentamiseksi. Ja kun nyt teemme välttämättömät isot uudistukset, pääsemme pois jatkuvasta säästöjen ja kurjistumisen kierteestä ja mahdollistamme samalla hyvinvointiyhteiskunnan myös tuleville sukupolville, siis siinä järjestyksessä, jonka aluksi mainitsin: ensin kilpailukykyä, sitten vientiä, sitten kasvua, sitten työpaikkoja, sitten verotuloja ja sitten hyvinvointia. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on mahdollista käydä debattia. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, ilmoittautumaan.

14.09 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, nyt haluaisin kysyä, että kun tähän maahanmuuttoon pannaan runsaasti lisää rahaa, jotta pystymme hoitamaan tämän kriisin — näinhän sen tietenkin täytyy olla — niin kun tämän päivän tietojen mukaan Supo kertoo, että mukana maahan pyrkijöissä on Isis-taistelijoita ja Isis-värväreitä ja ääri-islamisteja, niin mitkä ovat ne toimet, millä hallitus pystyy karsimaan pois sellaiset turvapaikanhakijat, jotka ilmiselvästi eivät ole turvapaikanhakijoita. Mitkä ovat ne keinot, että nämä rahat, mitä nyt aiotaan tässäkin budjetissa siirtää tähän toimintaan, kohdistuvat niille, jotka sitä apua tarvitsevat: äideille, lapsille ja sellaisille, jotka ovat todellisessa hengenhädässä? Miten te selvitätte tämän asian? Miten te kerrotte suomalaisille, että rahat menevät oikeaan kohteeseen eivätkä Isis-taistelijoille tai islamin levittäjille?

14.10 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn tuohon ministeri Stubbin aloitukseen, miten hyvinvointi Suomessa turvataan. Nyt käydään Suomessa paljon sitä keskustelua, että Suomi voisi nousta vain velkaa lisäämällä ja elvyttämällä. Minusta tämä on ehdottomasti väärä viesti. Meidän pitää saada suomalainen työ ja tuotanto kilpailukykyiseksi sekä Suomessa että ulkomailla, ja tässä suhteessa hallituksen linja on oikea. Nyt vain vaaditaan kärsivällisyyttä tehdä näitä rakenteellisia uudistuksia, jotka ovat edessämme. Oppositiolla ei tunnu olevan mitään konseptia tähän taloustilanteeseen. Vai kuulisimmeko tänään jotakin rakentavaa, en tiedä.

14.11 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Todellakin siis työllisyys- ja kilpailukykytoimia pitää tehdä tässä ja nyt. Ja sen takia lausun ihmetykseni siitä, että on kolmas lisätalousarvio menossa eikä vielääkään ole ensimmäistäkään työllisyyden hoitoon liittyvää välitöntä tointa hallituksella esittää, ei ensimmäistäkään. Toinen ihme koskee kilpailukykyasiaa. Hallitus sanoo, että pitää tehdä kilpailukykyyn parantamis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

ta koskevia toimia. Sen jaamme täysin. Miksei niitä tehdä tässä ja nyt? Tämä hallituksen pakkolakipaketti tähtää vuoteen 2017, puolitoista vuotta ollaan ja ihmetellään. Voitaisiin heti toimia välillisten työvoimakustannusten puolella alentamalla niitä, mistä on hyviä ehdotuksia työmarkkinajärjestöiltä olemassa esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksujen ja eläkemaksujen osalta. Miksette tartu tähän?

14.12 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän myönteisenä sitä, että päätöksiä tehdään ajassa, niin kuin valtiovarainministeri totesi, mutta kuitenkin vain ne rahat, joita on nyt mahdollisuus käyttää, eli välttämättömät, ovat tässä ohjauksessa. Turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut merkittävästi. Haluan antaa kiitosta myös siitä, että Puolustusvoimille, Ilmavoimille annetaan lisää määrärahoja. Meillä on merkittävästi lisääntynyt Hornetien käyttö tunnistelennoissa, ja on tärkeää turvata myös se, että meidän koskemattomuutemme on turvattu kaikissa tilanteissa.

Mutta kyllä olen samaa mieltä, että me tarvitsemme myös rohkeita tekoja kilpailukyyn parantamiseksi, ja myönteisesti kuuntelin, että myös edustaja Heinäluoma tukee kilpailukykyä parantavia toimenpiteitä ja jopa olisi odottanut näitä toimenpiteitä nopeamminkin aikaan. Toivottavasti hallitus näissä etenee määrätietoisesti.

14.13 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten äsken kuulin, hallituksen pakkolakipaketti tähtää vuoteen 2017. Se ei todellakaan ole työllisyystoimi tässä ja nyt. Katselin, ministeri Stubb, tätä teidän esityksenne yleisperustelua, ja täällä tuodaan esiin vakava huoli siitä, että meidän työttömyystilanteemme on huono ja huononee koko ajan. Tässä on tämän hallituksen kolmas lisätalousarvio. Se on työllisyystoimien osalta tekninen. Meillä ei ole siihen varaa, me tarvitsemme työllistämistoimia tässä ja nyt. Missä ovat, ministeri Stubb, teidän työllistämistoimenne tässä ja nyt? Te leikkaatte työllisyysmäärärahoja ensi vuonna 150 miljoonaa, nuorisotakuu vedetään alas, konkreettisia toimia työpaikkojen lisäämiseksi ei ole. Paketti, joka on pakkolakipaketti, mikä on sinänsä huono, tähtää vuodelle 2017. Eihän tämä yhtälö nyt näin toimi, arvoisa valtiovarainministeri. Missä ovat työllisyystoimenne tässä ja nyt?

14.14 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on tässä salissa jo kaksi kertaa aikaisemmin ehdottanut lisämäärärahoja työllisyyden hoitoon toisessa lisätalousarviossa ja kolmannessa lisätalousarviossa. Nyt kyse ei ole enää teknisestä lisätalousarviosta vaan hallituksen linjauksesta: maksetaan siitä, että ihmiset eivät työllisty, kun pitäisi maksaa siitä, että ihmiset työllistyvät. Esimerkiksi oma maakuntani Keski-Suomi on tällä hetkellä työttömyystilastoissa ykkönen ja kolmannen lisätalousarvion yhteydessä jäi vaille yhtään rahaa. Missä vaiheessa hallitus tahtoo laittaa tätä talouden myönteistä kehitystä oikeasti eteenpäin, koska tämä kiristävä finanssipolitiikka yhdistettynä siihen, että työllisyyteen ei satsata, johtaa talouden noidankehään? Aikooko hallitus jo täydennetyssä talousarvioesityksessään muuttaa suhtautumistaan työllisyysmäärärahoihin vuoden lopussa, jos ja kun työttömyys kasvaa päivä päivältä?

14.15 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP voisi tehdä valtiomiesteon käyttämällä kaikki ne vaikutuskanavat hyväkseen yhteiskuntasopimuksen aikaansaamiseksi, mitä teillä on. On todella harmillista, että kulisseyksissä te kamppailatte tätä yhteiskuntasopimusta, joka olisi Suomen kilpailukyyn kannalta kaikkein tärkein asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Se olisi se toimi, nyt ja heti -toimi, jolla saataisiin luottamus myös markkinoille siitä, että Suomi hoitaa tämän velkaantumiskehityksen kuntoon ja parantaa kilpailukykyä, jotta saadaan uusia työpaikkoja, saadaan vientituloja, saadaan verotuloja aikaan. Tämän takia on todella harmillista, että te ette ole lähteneet tähän hallituksen, voi sanoa, reiluun tarjoukseen mukaan rakentamaan sellaista kokonaispakettia, jolla suomalaiset yritykset voisivat pärjätä, voisivat työllistää, voisivat aikaansaada kasvua ja sitä kautta verotuloja ja tämän hyvinvointiyhteiskunnan perustan turvaamista. Ottakaa tämä haaste vastaan ja tehkää valtiomiestekoja, puheenjohtaja Rinne ja edustaja Heinäluoma etunenässä.

14.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä edustaja Rantakangas tässä sanoi, ei pidä paikkaansa. Se, mitä Rantakangas tässä äsken sanoi, ei pidä paikkaansa. Hän väittää, että SDP ei olisi tukenut yhteistyösopimuspyrkimyksiä, mutta hän varsin hyvin tietää, kuten läsnä olevat ministerit: me olemme tarjonneet omaa malliamme, olemmepa tarjonneet jopa omaa miestä, edustaja Lauri Ihalaista, joka on tuhan-sien sopimusten mies ja jonka avulla varmasti yhteistyösopimus olisi saatu aikaiseksi. Ja mitä tulee tähän reiluun tarjoukseen, edustaja Rantakangas nimittää sitä reiluksi, mutta hallituksen oma työministeri viime kesänä vielä sanoi, että eihän tämä ole tasapainossa, mitä hallitus hakee, ja elinkeinoelämänkin pitää tulla vastaan.

Mutta huoli siitä, että hallitus nyt hukkaa koko ajan aikaa, on ihan aiheellinen. Siis te olette nyt hukanneet jo tämän vuoden, työllisyysrahat on leikattu. On riski, että te hukkaatte ensi vuoden: ei ainuttakaan toimenpidettä, ja vasta 2017 nämä kaavailemanne pakkolait ovat tulossa voimaan. Eikö nyt kannattaisi toimia tässä ja nyt? Ja työmarkkinajärjestöiltä on tullut esityksiä, (Puhemies koputtaa) jotka vaikuttaisivat heti, eivät vasta 2017.

14.17 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä SAK:n esityspaketti on oikeansuuntainen mutta riittämätön. Kilpailukykyä noin 2 prosenttia parantava paketti ei valitettavasti riitä, ja koska STTK ja Akava ovat hyväksyneet tämän hallituksen kokonaisraamin, mihin pitäisi päästä kilpailukykyä parantavissa toimissa, olisi reilua, että myös SAK hyväksyisi sen. Siihen on teillä SDP:ssä voimaa ja valtaa, kun te käytätte sitä.

Minä luotan ministeri Ihalaiseen — siis arvonimeltään ministeri Ihalaiseen — täysin, ja hallitus luottaa, mutta on epäreilua toimia sillä tavalla, että te ette pane itseänne peliin tässä. Te voisitte nostaa puolueenne kannatusta edelleenkin, kun lähtisitte pelastamaan isänmaata, (Naurua) lähtisitte tekemään työtä sen eteen, että Suomi pärjää ja menestyy. Ihan oikeasti tämä on veljellinen tarjous, edustaja Heinäluoma, koska kaikkihan näkevät läpi tämän pelin, mitä tuolla kulisseyissa pelataan. Lopettakaa se peli, tulkaa pöytään, pelastakaa isänmaa ja lähtekää sillä tavalla rakentamaan suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa.

14.18 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Edustaja Rantakangas on keskittynyt näihin imaginääripuheenvuoroihin, kun me olemme esittäneet, että toimitaan tässä ja nyt. Tehtäisiin nyt niitä päätöksiä, jotka vaikuttavat siihen kuuluisaan kilpailukykyyn, eikä niin kuin teidän mallinne on, että 2017 suunnitellaan pakkolakipakettia, joka todennäköisesti on perustuslain vastainen ja tulee vielä menemään kumoon. Sitten te istutte koko tämän mahtavan rakennelman keskellä, joka on romahtanut, ja ihmettelette, miten tässä näin kävi. Puolitoista vuotta pitää nyt kansalaisten ja yritysten odottaa, kun teidän ensimmäiset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

toimenne ovat vuoteen 17. Onhan tämä ihan uskomatonta. Ja samaan aikaan pääministeri käyttää puheenvuoroja, että on kiire ja nyt pitää vatulointi lopettaa.

Jos lähdetäisiin menemään välillisten työvoimakustannusten kautta, voitaisiin toimia tässä ja nyt, ja kun järjestöt palkansaajan puolelta ovat tätä esittäneet, niin ihmettelen, että kun tunnetusti teillä on hyvät suhteet työnantajapuolelle, sekä keskustalla että kokoomuksella, ja täällä on entinen Perheyritysten liiton toimitusjohtaja, joka nyt pyytää puheenvuoroa, niin ettekö te voisi käyttää näitä kontakteja, jotka teillä on, että syntyisi ratkaisu heti. (Puhemies: Nyt on aika!)

14.19 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on lohdullista kuulla, että nyt oppositiokin on herännyt. Nyt vaaditaan toimia tässä ja nyt. Mutta miten hallitus on toiminut? Hallitushan on toiminut jo monta kuukautta sitten, ja kaikki ne toimet oltaisiin saatu aikaiseksi, jos oltaisiin saatu yhteiskuntasopimus, mutta sitä nyt ei ole saatu aikaiseksi. Tämän vuoksi hallitus joutuu tekemään niitä toimia, jotka ovat hallituksen käsissä, eli rakenteellisia toimia. Minä en puhu mistään pakkolaki-paketista, koska se on aivan väärä termi, kysymyksessä on kilpailunedistämislakipaketti, (Eduskunnasta: Oho!) jonka vaikutukset ovat paljon pidemmällä ja ne ovat rakenteellisia.

Ja sitten näistä työllisyysmäärärahoista: niitä täytyy olla riittävästi. Mutta työllisyyden hoidosta yleensä: ei työllisyyttä tässä maassa kokonaisuutena hoideta millään työllisyysmäärärahoilla, vaan meidän täytyy tehdä niitä toimia, joilla me luomme yrityksille kilpailukykyä ja saamme aikaan nimenomaan sellaisia kestäviä, pysyviä työpaikkoja. Työllisyysmäärärahoilla me pidämme kyllä (Puhemies: Aika!) ihmiset pinnalla.

14.21 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän valtiovarainministerin kehäpäätelmään kuudesta kohdasta sisältyy aikamoisia vääriä olettamia. Kilpailukykyyn hakeminen: Te haatte kilpailukykyä palkka-alella, (Ben Zyskowitz: Paikallisella sopimisella!) työvoimakustannusten alentamisella, vaikka suomalaisen kilpailukykyyn ongelma on se, että meidän tuotannolla ei ole tarpeeksi lisäarvoa. Lisäarvon te haluatte romahduttaa leikkaamalla osaamisesta, opetuksesta, tutkimuksesta ja niin edelleen. Kaikki me olemme kuunnelleet suuren määrän asiantuntijoita, muun muassa valtiovarainvaliokunnassa. Yksikään taho ei ole pitänyt perusteltuna suomalaisen yhteiskunnan tärkeimpään osa-alueeseen, osaamiseen, puuttumista.

Toinen kysymys on kasvu. Kasvu on tärkeätä, ja sitä pitää saada nyt ja heti liikkeelle, mutta te laiminlyötte kotimaisen kulutuskysynnän mahdollisuudet kasvun aikaansaamiseen leikkaamalla kotimaista kulutuskysyntää monella tavalla. (Puhemies koputtaa) Kasvua täytyy saada viennin edistämisestä, vientituotteiden paremmasta arvonnäilyksestä (Puhemies: Aika!) mutta myös kotimarkkinoille... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

14.22 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoman ajatus kuulostaa hyvin houkuttelevalta: jätetään työttömyys- ja vakuutusmaksuja maksamatta, ja sama koskee sosiaaliturvamaksuja. Tarkoittiko hän myös sitä, että niitä palveluita, joita näillä maksuilla on aiemmin rahoitettu, jätetään myös toteuttamatta?

14.22 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viittaen tähän tunnettuun palkansaajapuolelta tulleeeseen ehdotukseen, jossa he ovat menneet erittäin pit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

källe ymmärtämään tätä kilpailukykyhaastetta. He alkavat olla valmiita siihen, että työttömyysvakuutusmaksussa palkansaajan maksuosuutta rasitteena lisätään ja työnantajan helpotetaan. Onhan se aikamoinen vastaantulo, jota ei ole normaalivuosina kyllä nähty. Sillä puolella on myös valmius siihen, että voitaisiin väliaikaisesti laskea eläkemaksuja, mikä sekin helpottaisi työnantajapuolen maksurasitetta, ja ne tulisivat voimaan heti eikä niin, että puolitoista vuotta istutaan, pyöritellään peukaloita, tehdään suunnitelmia ja rakennetaan jotain semmoista, mitä ei ole.

Minusta olisi paljon rehellisempää, että te lopettaisitte puhumisen yhteiskuntasopimuksesta — eihän semmoista olla tekemässäkään. Keskustellaan työmarkkinaratkaisusta, jossa ovat molemmat työmarkkinaosapuolet pöydässä. Emme edes tiedä, onko työnantaja valmis neuvottelemaan siitä. Hehän eivät ole vieläkään sanoneet, ovatko he valmiit palkkasopimukseen, joten nyt tämä katse on suunnattava hallituksen tekemiseen ja siihen, onko työnantaja valmis tekemään pitkäaikaista tuloratkaisua.

14.23 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio varsin hyvin tietää, minkä tähden lainsäädännön kautta eteneminen tuottaa sen tuloksen. Vuonna 17 ne astuvat voimaan. Mutta yrityksille on tärkeää se, että tiedetään etukäteen, että ne tulevat silloin. Sillä on oma positiivinen merkityksensä. (Kari Uotila: Onko edustaja varma?)

Muuten tämä keskustelu noudattaa tätä tämän syksyn kaavaa: silloin kun leikkauksista puhutaan, oppositio vastustaa jokaista leikkausta. Nyt vaaditaan lisämäärärahoja, esitetään välillisten työvoimakustannusten alentamista kertomatta, millä se rahoitetaan vai ollaanko valmiita leikkaamaan näitä etuisuuksia. Kun hallitus esitti tässä omassa 5 prosentin päätöksessään välillisten työvoimakustannusten alentamista, siinä oli myös keino, jolla se rahoitetaan, ja tätä odottaisin myös oppositiolta.

14.24 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen lähestymistapa edustaa virkistävällä tavalla uutta tapaa hoitaa työttömyyttä. Suomessa on vanhastaan laiminlyöty (Välihuutoja vasemmalta) työmarkkinoiden rakenteellisten ongelmien, kannustinongelmien ja työllistämisen kannustinten ongelmien rooli ja koetettu niin sanotusti hoitaa työttömyyttä niin sanotuilla työllisyysmäärärahoilla. Ne parhaimmillaankin vain täydentävät ja laastaroivat tätä kokonaisuutta. Sen takia tämä hallituksen lähestymistapa on tervetullut ja tulee johtamaan parempaan lopputulokseen.

Korostan myös monille täällä oppositiosta puheenvuoroja käyttäneille, että kun työllistämisen edellytyksiä parannetaan pysyvästi, kun siitä on olemassa uskottava odotus yrittäjien parissa, että näin tullaan tekemään, niin silloin se vaikuttaa toki yrittäjien ja investoijien käyttäytymiseen jo tässä ja nyt. — Kiitos.

14.25 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ideologisen jaakauksen rinnalle selvä kysymys valtiovarainministeri Stubbille, työministerin tehtävää hoitavalle Lindströmille ja miksei myöskin edustaja Vartiaiselle: Valtiovarainministeri viittasi tuossa puheessa tuleviin työttömyysturvamuutoksiin ja siihen, että ne kannustavat vastaanottamaan työtä. Ilmeisesti tarkoittitte sitä, että lyhennetään ansiosidonnaisen työttömyysturvan kestoa ja lopullisena tavoitteena on alentaa työttömyyttä sillä tavoin. Mutta kun kuitenkin nuorilla on ollut jo nyt käytössä, jo jonkin aikaa, lyhennetty työttömyysturvan kesto ja nuorisotyöttömyys on vain pahentunut koko ajan siis todella radikaalilla tavalla, niin mikä on se tutkimus, jolla te perustellette tätä muutosta, että se luo uusia työpaikko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

ja, alentaa työttömyyttä, kun käytäntö nuorten kohdalla on osoittanut, että mennään täysin päinvastaiseen suuntaan?

14.26 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän lisätalousarvion huolestuttavimpia lukuja ovat nämä, joissa peruspäivärahamenot lisääntyvät ja myöskin asumistukimenot lisääntyvät, koska se kertoo siitä, että pitkäaikaistyöttömyys meidän maassamme lisääntyy, ja siksi tämä opposition toivomus siitä, että todellakin näitä työllistymismäärärahoja saataisiin lisättyä, on äärimmäisen oikeutettu.

Kristillisdemokraatit on noin puolitoista viikkoa sitten esittänyt, että ansiopäivärahakauden 100 viimeisen päivän osalta olisi mahdollisuus käyttää tämä ansiopäiväraha työllistymiseen, eliikä työtön voisi käyttää sen palkkatukena silloin, kun hän menee yritykseen, tai sitten starttirahana, jos hän haluaa perustaa yrityksen. Hallitushan on tähän mennessä esittänyt, että ansiosidonnaista päivärahaa tulisi vain selkeästi leikata. Kuitenkin Suomessa on alueita, joilla on äärimmäisen vaikea työllistyä, mutta jos olisi mahdollista käyttää tämä ansiosidonnainen työllistymiseen, niin se tällä hetkellä auttaisi siihen, että meillä ei ole tarpeeksi palkkatukirahoja (Puhemies koputtaa) ja meillä ei ole tarpeeksi myöskään starttirahoja. Haluaisin kuulla (Puhemies: Aika!) valtiovarainministerin näkemyksen tähän esitykseen.

14.27 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on hyvin selkeä. Ensi vuoden alusta alkaa hallituksen toteuttama menosopeutus eli velkaantumista ryhdytään hillitsemään todellisilla päätöksillä, kipeillä päätöksillä. Vuoden 2017 alusta työelämän uudistukset tehdään, jos eivät sopimusosapuolet nyt tee sitä vapaaehtoisesti. Meillä on tosin tällä hetkellä täysi vapaus sopia nämä kaikki asiat, ja toivon, että näin tapahtuu. Kolmas askel on sitten 2018—2019, kun tulee sote, kuntien tehtävien karsiminen, lääkeuudistus ja muutamat muut isot uudistukset. Tällä kokonaispaketilla, joka on hallitusohjelman mukainen paketti, päästään muutokseen, joka tässä maassa tarvitaan. Siihen on kiire. Mutta edellinen hallitus, jonka budjettia, viimeistä budjettia, vielä elämme, ei tehnyt näitä toimenpiteitä. Nyt on tehtävä. Ne ovat kipeitä, me myönnämme sen, mutta vain tekemällä saadaan muutos aikaan.

14.28 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on kyllä aivan pakko kysyä tämän äskeisen puheenvuoron jälkeen, että kuka enää uskoo ollenkaan tähän hallituksen talouspoliittiseen linjaan, kun ensimmäiset työllisyystoimet tulevat joko 2017 tai, kuten äsken kuulumme, 2019. Tässä on nyt, kuulkaa, edustaja Kankaanniemi, ministeri Stubb, hätä. Tässä on työttömillä hätä, nuorisotyöttömiä tulee koko ajan lisää, toimia tarvitaan nyt. En minä, puhemies, olisi uskonut näkeväni tällaista eduskuntakeskustelua, että täällä perussuomalaisen edustaja suorastaan intoutuu siitä, että hallitus haluaa väen vängällä leikata palkkoja 5 prosenttia tai leikkaa sosiaaliturvaa. Perussuomalaiset itse esittivät paljon lisää työllisyysmäärärahoja, ja nyt todetaan, että ei niillä itse asiassa olekaan merkitystä, kun täytyy leikata. Oletteko kuunnelleet viimeaikaista talouspoliittista keskustelua, kun entistä useampi ekonomisti kyseenalaistaa tällaisen kuristavan leikkauslinjan paitsi inhimillisesti vääränä myös talouspoliittisesti kestäättömänä?

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Terho, ja sen jälkeen sitten valtiovarainministeri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

14.30 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me emme todellakaan väen vängällä halua leikata yhtään mitään, vaan ainoastaan äärimmäisessä pakossa, jonka olemme edellisiltä hallituksilta perineet.

Ministeri Stubb lähti aivan oikein liikkeelle selittäen tätä hallitusohjelman laajempaa ajatusta ja suurempaa suunnitelmaa kuuden askeleen kautta, joissa ensin meillä on kilpailukyky lähtökohtana, ja sitä varten meillä on tämä kilpailukykykypaketti, jota me edistämme jatkuvasti eteenpäin. Meillä on vienti, meillä on kasvutyöpaikat, verotulot — kaikki tämä on se oikea reitti, miten päästään siihen järkevään päätelmään, että vain kilpailukyvyyn kautta saadaan pysyviä, terveitä työpaikkoja, jotka todella nostavat meidän hyvinvointiamme. Tässä hallitus on tehnyt aivan oikean periaatteellisen ratkaisun. Oppositio on esittänyt tähän työnkuvansa mukaisesti jatkuvasti vastustusta, jokaiseen suunnitelman osaan, mutta nyt esittää vihdoin, että ainakin työmarkkinajärjestöt ovat esittäneet vaihtoehdot, jotka toimisivat tässä ja nyt. No, herra ministeri, voitko kommentoida meille, miten hallitus suhtautuu näihin? Emme kai me ole mitenkään kategorisesti muistaakseni näitä torjuneet, (Puhemies koputtaa) vaan kysymys on jostain muusta.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Stubb, 3 minuuttia, ja ministeri Lindström täydentää, ja sitten me jatkamme keskustelua.

14.31 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb:** Arvoisa rouva puhemies! Ehkä ensimmäiseksi todettakoon, että tuo istuntotauko on selvästi tehnyt hyvää, koska tämä keskustelu on erittäin vilkasta, laadukasta ja mielenkiintoista.

Ehkä ensimmäisenä huomiona tähän aikatauluun totean vähän edustajien Lindtman, Heinäluoma ja Viitanen hengessä: Ymmärsinkö teidät oikein, että te haluatte, että asetamme pakkolait nopeammassa aikataulussa voimaan? Jos ei näin ole, otan korjaukset mielelläni vastaan.

Ja tähän liittyen tietysti kolme vastausta, joista ensimmäinen liittyy niihin toimiin, joita tällä hetkellä tehdään. Minusta edustaja Heinäluoma kiinnitti huomiota aivan oikeaan asiaan, kahteen kokonaisuuteen: kilpailukykyyn ja työllisyyteen. Tässä me katsomme pidemmällä aikavälillä, koska kilpailukykyä tai työllisyystilannetta ei voi parantaa sormia näpyyttämällä eikä myöskään laastaroimalla esimerkiksi työllisyysmäärärahojen kautta — joita me muuten lisäsimme edellisessä lisätalousarviossa Microsoft-tilanteen takia 21 miljoonaa euroa — vaan siihen todellakin tarvitaan nämä kolme 5 prosentin loikkaa, joista siis ensimmäinen, johonka edustaja Terho viittasi, liittyy myös niihin keskusteluihin, joita työmarkkinajärjestöjen kanssa tällä hetkellä käydään: millä tavalla voidaan kuroa umpeen kustannuskilpailukyky? Ja siinä totta kai me olemme valmiita kuuntelemaan ja kuulemme-kin työmarkkinaosapuolia ja olemme pyytäneet heiltä, että he löytäisivät ratkaisun, joka pysyy näissä 5 prosentin puitteissa. Kaikki hyvät ehdotukset otetaan vastaan.

Toinen liittyy totta kai sitten palkkatasoon: Edustaja Uotila puhui nollapalkkaratkaisusta. Se ei ole tavoite, vaan tavoitteena on totta kai, että me löydämme maltillisen palkkaratkaisun, jolla me pystymme kuromaan umpeen meidän VM:n perusurassa olevan 5 prosentin loikan. Se ei ole missään nimessä helppo tehtävä, ja se riippuu tietysti siitä, suhteutaanko se Saksan palkkatasoon, Ruotsin palkkatasoon tai Tanskan palkkatasoon.

Ja kolmas 5 prosenttia liittyy sitten työmarkkinauudistuksiin, ja tässä yhtenä osana on paikallinen sopiminen, josta käydään keskustelua ja josta hallitus tulee tekemään esityksensä, ja sitten ansiosidonnainen työttömyysturva.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Nämä kokonaisuudet muodostavat sen 5+5+5 eli kilpailukyvyn ja työn.

Viimeisenä huomiona ehkä edustaja Aallolle negatiivisesta noidankehästä: Sehän tässä tietenkin on vaarana. Siis meillä on tällä hetkellä kiristävä finanssipolitiikka, siitä ei pääse yli eikä ympäri, ja me olemme hyvin tietoisia siitä, että se myös sitten kutistaa kasvua lyhyellä tähtäimellä. Mutta se perusongelma meillä tässä negatiivisessa noidankehässä on, että jos me ensin lähdemme siitä kuudennesta, joka on se kaikista tärkein eli hyvinvointi, ja mietimme, mikä on hyvinvointiyhteiskunnan koko, ja sen jälkeen lähdemme miettimään sitä seuraavaa viidettä, millä tavalla voidaan verottaa, jotta se voidaan hoitaa, ja vasta verotuksen jälkeen ruvetaan miettimään työllisyyttä ja vasta työllisyyden jälkeen ruvetaan miettimään kasvua ja vasta kasvun jälkeen vientiä ja viennin jälkeen kilpailukykyä, niin valitettavasti silloin me ajaudumme siihen negatiiviseen noidankehään. Me pyrimme katsomaan asiaa toiselta puolelta, siten että Suomessa olisi 110 000 uutta työpaikkaa ja työllisyysprosentti 72 vuonna 2019.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

14.34 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma oli aivan oikeassa siinä, että nämä työllisyyden hoidon panostukset tällä hetkellä — vaikka näitä työllisyysmäärärahoja on lisätty, niin kuin valtiovarainministeri sanoi, viime lisäbudjetissa tuli se 21 miljoonaa — sehän on totta kai tunnustettava, eiväthän ne ole riittäviä, ja olen sanonut sen ääneen ennenkin. Jos olisi rahaa loputtomasti, sinne olisi pitänyt laittaa viimeksi 90 miljoonaa. Sillä oltaisiin paikattu tämä ongelma, mutta me emme yritä ratkaista sitä ongelmaa, mikä on nyt pelkästään tässä ja nyt, vaan tätä rakenneongelmaa. Sitähän me olemme tässä ratkaisemassa, ja sen takia nämä keinot, joita hallitus käyttää, ovat aika rajalliset ja niissä menee oma aikansa ja täytyy käyttää kolmikannan kautta suurin osa näistä laeista. Siinä menee oma aikansa. Tämä huoli näistä työllisyysmäärärahoista on yhteinen, minäkin olen kovasti huolissani ja haluaisin ilman muuta lisää rahaa loputtomasti, jotta voisi tätä asiaa hoitaa, mutta kun se on vain tunnustettava, että sitä on rajallinen määrä ja joka ikinen ministeri joutuu tinkimään, niin myös työministeri. Ja tässä suhteessa tietenkään ei auta valittaa vaan täytyy niillä rahoilla toimia, mitkä ovat käytettävissä.

Täällä tuli hyvä ajatus, edustaja Essayah osui asian ytimeen: Eihän hallitus ole mitenkään linjannut pois sitä, että ansiosidonnaista päivärahaa voitaisiin käyttää työllistymiseen, starttirahaan. Tämähän on nimenomaan se suunta, mihinkä me haluamme tätä kehittää, että saataisiin se työllisyysmääräraha aktivoivaan toimintaan eikä siihen passiiviseen. Se on tämän koko harjoituksen perimmäinen juoni, ja ymmärsin, että myös SDP kannattaa tätä, että aktiiviseen suuntaan viedään tätä puolta, jotta ne ihmiset saavat sitten mahdollisuuksia päästä taas elämisen syrjästä kiinni.

Me haemme pysyviä vaikutuksia, ja kun on puhuttu paikallisesta sopimisesta ja siihen tuli tämä Harri Hietalan selvitys, niin jo pelkästään sen selvityksen, joka on luovutettu hallitukselle — hallitus ei ole siis vielä linjannut mitään — myötä ilmapiiri ja asenne yrittäjien keskuudessa — olen jutellut lukuisien yrittäjien kanssa — on se, että jos tämä menee yhtään siihen suuntaan kuin miltä näyttää, he ovat valmiita työllistämään ihmisiä, ja sehän on ilman muuta... (Kari Uotilan välihuuto) — Kyllä minä luotan siihen, oikeasti. Pakkohan siihen on luottaa, kun luodaan tällaisia edellytyksiä, ettei tämä hyöty valu pelkästään heidän niin sanotusti taskuihinsa vaan hyöty tulee yhteiskunnalle. Minä en näe sitä kummituksena, enkä usko, että tekään näette, kun se tehdään oikein. Ja sitähän me totta kai täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

sä tavoittelemme tämän paikallisen sopimisen osalta. Siitä tulevat sitten linjaukset aikaan.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan debattia.

14.37 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin se oli puheenjohtaja Rinne, joka ensimmäisen kerran esitti sitä, että työllisyysmäärärahoja käytettäisiin aktiivisemmin, ja tämä on erittäin tervetullut asia, ja toivottavasti hallitus tuo omia esityksiään tässä. Mutta se ei poista sitä tilannetta, että on hurskastelua sanoa, että ensin poistetaan työllisyysmäärärahat, starttirahat, mahdollisuus työllistää, ja lisätään pitkäaikaistyöttömyyttä, sitä kautta lisätään myöskin valtion menoja, koska mitä vähemmän ihmisillä on ostovoimaa tässä tilanteessa, kun vienti ei vedä, sitä enemmän meille tulee uusia työttömiä. Meidän on huolehdittava siitä, että pitkäaikaistyöttömyys ei lisäännä eikä nuorisotyöttömyys lisäännä, ja siihen tarvitsemme työllisyysmäärärahoja lisää.

14.38 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitkäaikaistyöttömyys sekä nuorisotyöttömyys lisääntyvät hälyttävällä vauhdilla. Pidän huolestuttavana sitä, että hallitus ylenkatsoo työllistämismäärärahoja ettekä niitä nyt lisänneet, vaikka itsekin tunnustitte, että vajaus oli jo syksyn alussa 70 miljoonaa. Jo kesällä loppuivat työllistämismäärärahat, starttirahat. Piti sanoa aloittaville yrittäjille, että ei ole antaa mitään. Kun ottaa huomioon, että työllistämisteen nosto juuri parantaisi kestävyysvajetta ja parantaisi kansantaloudenkin tilaa ja ehkäisisi väestöä valumasta pitkäaikaistyöttömyyteen, niin kyllä tähän tulisi panostaa. Nyt kun kaikki ryhmät lähestulkoon kannattavat sitä, että ansiosidonnaista voisi käyttää starttirahana, niin lämpimästi kannatamme myös me vihreät, että hallitus antaa pikimmiten tällaisen esityksen. Kysyn myös paikalla olevilta ministereiltä, miten edistyy työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen, esimerkiksi perustulokeilu.

14.39 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen itse asiassa tyytyväinen siihen, että salissa tuntuu vallitsevan laaja yhteisymmärrys tarpeesta kunnolla kohentaa suomalaisen työn kilpailukykyä. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös tämä paikallisen sopimisen mahdollistaminen nykyistä laajemmin, sillä paikallinen sopiminen on yksi keino myös tuottavuuden nostamiseen. Hallituksen on valmisteltava omat ratkaisunsa tämän kustannuskilpailukyvyn kohentamiseksi sen vuoksi, että viime kädessä vain hallitus ja eduskunta vastaavat siitä, mitä tässä maassa tapahtuu ja että tässä maassa saadaan sellaisia ratkaisuja, jotka edistävät työllisyyttä ja talouttamme. Mutta totta kai työmarkkinajärjestöjen neuvotteluilla on keskeinen rooli, ja vetoankin siihen, että he tekisivät oman ratkaisunsa, ja jos on tarvis, niin vetoan myös edustaja Heinäluomaan, että hän tukisi tätä työmarkkinajärjestöjen ratkaisua.

14.40 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin vetoan työmarkkinajärjestöihin ja olen valmis ilmoittamaan, että otan heidän esityksensä ihan vakavasti. Nythän on semmoinen kummallinen tilanne kuultu tänään valtiovarainministerin suusta, että hän ei ota nollasopimusesitystäkään enää vastaan. Kun SAK:n puolelta tarjottiin nollasopimusta palkkoihin, niin valtiovarainministeri sanoi, että nolla nyt olisi ihan liikaa vaadittu, että sitä hallitus nyt ei kuitenkaan tavoittele.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Kääntyy ihan kummalliseksi tämä keskustelu, että työmarkkinajärjestöjen puolella on tehty poikkeuksellisen pitkälle meneviä — nimenomaan palkansaajapuolella — ehdotuksia. He ovat valmiit ottamaan työttömyysvakuutusmaksua enemmän omaan piikkiinsä, jotta työnantajaa autetaan. Sitten he ovat valmiit siihen, että työeläkemaksuja väliaikaisesti alennetaan, mikä myös vaikuttaisi tässä ja nyt, heti. Hallitus haluaa puolitoista vuotta istua tämän teoreettisen rakennelmansa päällä, tämän, josta pääministeri sanoi, että tämä on pakottavaa lainsäädäntöä, mistä tuli se, että se on pakkolaki, kokonaisuus, mitä te teette, ilman että yrittäjälle annetaan yhtään mitään muuta kuin lämmintä kättä. (Puhemies koputtaa) Kun yrittäjät huomaavat, että puoleentoista vuoteen ei tapahdu mitään, niin ilme ei, ministeri Lindström, tule iloiseksi.

Puhemies Maria Lohela: Aika! Ministeri Stubb vastaa minuutissa.

14.41 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Stubb vastaa lyhyemmässä ajassa. Jotta ei synny tulkintavirheitä, en ottanut tuossa äsken kantaa siihen tarjoukseen, jonka työmarkkinaosapuolet ovat tehneet. Toisaalta kuulisin kyllä ministeri Heinäluoman näkemyksen (Välihuuto) — anteeksi, ex-ministeri Heinäluoman näkemyksen — siitä, haluaako hän todella, että pakkolait asetetaan voimaan mahdollisimman nopeasti.

14.42 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulee yllättävä vastaus, että en kannata pakkolakeja. Rohkenen epäillä, että niitä ei koskaan tästä eduskunnasta tule lävitse, koska minun mielestäni ne ovat perustuslain vastaisia. Ei eduskunta voi ryhtyä estämään sopimustoimintaa. Pidän sitä aika kummallisena ajatuksena, että sen sijaan, että täällä keskityttäisiin siihen, mikä meille kuuluu, lainsäädäntöön ja sitä koskevaan asiaan liittyen nyt vaikkapa välillisiin työvoimakustannuksiin, työttömyysvakuutukseen tai työeläkkeisiin, täällä ryhdyttäisiin säätelämään työehtoja: mitä työnantaja saa maksaa enintään työntekijöille. Ei semmoista länsimaassa, ministeri Stubb, ole, vaan siellä on sopimusvapaus. Kun tiedän, että olette liberaali pohja-ajatuksiltanne, niin ihmettelen, miten niin liberaali henkilö kuin te voi kannattaa pakkolainsäädäntöä eikä anna osapuolille oikeutta sopia. Sopiiko se teidänkään ideologiaanne, jos olette ihan rehellinen, ministeri Stubb?

14.42 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus todellakin kunnioittaa sopimusvapautta, ja päinvastoin se on itse asiassa laajentamassa sitä. Jos järjestöjen sopimusvapauteen lyhyellä aikavälillä puututaan, niin se sekä tässä yhteydessä myös se edistettävä paikallinen sopiminen lisäävät nimenomaisesti sopimusvapautta siellä, missä sitä kaikista eniten tällä hetkellä kaivataan, nimittäin yritystasolla ja yksittäisellä sopimustasolla, koska se on kuitenkin ainoa tapa, jolla me saamme kestäviä työpaikkoja tähän maahan ja saamme purettua sitä rakenteellista työttömyyttä. Jos katsotaan ihan viimeisten vuosien aikana Suomessa tehtyä taloustutkimusta liittyen erilaisiin työllistämistukiin kuten työllisyysmäärärahoihin, niin niillä ei ole todettu olevan työllisyyttä lisääviä vaikutuksia. Ne ovat saattaneet lyhyellä tähtäimellä nostaa palkkatasoa, millä taas on ollut muuhun työllisyyteen, markkinaehtoiseen työllisyyteen, negatiivisia vaikutuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

14.44 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin vielä tarkennuksen edustaja Lepomäeltä ja varmaan ministereiltäkin: kun kerran puhutaan sopimuksen vapaudesta ja halutaan lisää sopimusoikeutta ja sopimisen mahdollisuutta, niin miksi samanaikaisesti ollaan tekemässä pakottavaa lainsäädäntöä, jotta sopimista ei voida toteuttaa? Minulla on aivan käsittämättömän suuri ristiriita hallituksen sisällä nyt tulevista erilaisista viesteistä.

14.44 **Elina Lepomäki kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitään yrittystä ei ole ikinä tässä maassa kohdeltu kaltoin sen vuoksi tai yrittäjä ei ole joutunut vastuuseen siitä, jos hän on maksanut työntekijälle parempaa korvausta kuin mihin sopimus on hänet edellyttänyt. Ja tämä on tässä filosofiassa takana. Lyhyellä aikavälillä sidotaan järjestöjen sopimusvapautta kaikkien yleissittovien sopimusten osalta, mutta on selvää, että yritystasolla ja yksilötasolla voidaan tästä poiketa erityisesti ylöspäin, ja sehän on se, mistä olemme huolissamme.

14.45 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin ajatellut puhua työllisyysmäärärahoista, mutta kyllä minä nyt oikeastaan haluaisin vielä edustaja Lepomäeltä tarkennuksen tähän hallituspuolueiden kantaan. Paikallinen sopimushan on Suomen järjestelmässä mahdollista. Nyt on kyse siitä, että hallitus on esittämässä lainsäädäntöä, joka tulee rajaamaan sopimusosapuolten mahdollisuuksia sopia myös paikallisesti työehtosopimustasoa paremmista työehdoista. Eli tässä on kyse siitä, halutaanko säilyttää sellainen järjestelmä, jossa meillä on työmarkkinoilla myöskin vähimmäispelissäantöjä, jotka turvaavat työntekijöiden oikeuksia sekä työelämäosapuolten välillä sopimusvapautta sopia ehdoista sen päälle niin kuin parhaaksi nähdään.

14.46 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen kanssa sopimusvapauden vahva puolestapuhuja. Minä olen valmis menemään niin pitkälle siinä, että sallisin paikallista sopimusta ilman, että Helsingin herrat ja keskusjärjestöt puuttuisivat niihin sopimusneuvotteluihin. Tässä keskustelussa käy helposti niin, että fokusoidaan tähän hallituksen toimenpideohjelmaan, millä yritetään saavuttaa 5 prosentin kilpailukykyloikka. Me voimme täällä kinastella näistä keinoista, muuten tämä keskustelu helposti värittyy ideologialla. Mutta tosiasia on se, että Suomeen syntyy lisää työpaikkoja ainoastaan, kun yritysten kilpailukyky paranee, ja silloin tuotteet menevät kaupaksi, tilauskannat kasvavat ja sitä myöten työllisyys paranee. Kysymys on siitä, onko meillä sitten yhteinen näkemys siitä, kuinka paljon meidän pitäisi parantaa Suomen yritysten kilpailukykyä. Hallitus puhuu tästä 5 prosentin kilpailukykyloikasta, mutta joissakin tilastoissa on verrattu, että (Puhemies koputtaa) meillä on 20 prosentin kilpailukykyloikka verrattuna (Puhemies: Aika!) Saksaan ja Ruotsiin.

14.47 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse asiassa nämä yhteiskuntasopimusta korvaavat toimet ovatkin vain osa siitä kolmiosta. Sen lisäksi maltillinen palkkaratkaisu ja paikallinen sopiminen toisivat kukin 5 prosenttia lisää, että sitä vajetta kurottaisiin umpeen. Siksi on tärkeää, että etenemme näissä toimissa, joilla parannamme kilpailukykyä, etenemme rakenteellisissa toimissa ja pystymme tekemään ne vaikeat säästöt. Nämä kaikki ovat tärkeitä Suomen tulevaisuuden kannalta. Toivoisin, että täällä oppositionkin edustajat näkevät sen valon ja toivon kipinän, mikä esimerkiksi Keski-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Suomessa, edustaja Aalto, on. Siellä 14 prosenttia yrityksistä, uusimman barometrin mukaan, aikoo ottaa lisää työntekijöitä seuraavana vuonna jo näiden toimien vuoksi, mitä olemme tehneet. Ei maalata negatiivisia uhkakuvia, vaan uskotaan siihen, mitä yrittäjät sanovat, ja annetaan heille mahdollisuus työllistää, poistetaan esteitä.

14.48 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muun muassa valtiovarainministeri Stubb on tässä syksyn mittaan ollut kahdesta asiasta samaa mieltä opposition kanssa: ekanakin siitä, että kyse on sekä rakennekriisistä että suhdannekriisistä — tämä on hieno asia, että päästään eteenpäin — ja äsken myönsitte myös sen, että tämä kiristävä finanssipolitiikka johtaa tähän noidankehään.

Ja se kolmas asia, mikä olisi hyvä asia, mistä päästään eteenpäin: Tiedätkö, arvoisa ministeri, mikä on tällä hetkellä yksityisen sektorin lainatilanne? Mikä on muun muassa velkaantumisaste kotitalouksilla, mikä on investointiaste yrityksillä? Jos tämän tiedätte — varmaan tiedättekin — niin ymmärrätte sen, että se sektori ei kannu. Te tiedätte myös, että ulkomaan sektori ei kannu tällä hetkellä. Aina kun talous muodostuu kolmesta sektorista, niin tällä kertaa se kotimainen julkinen sektori on ainut sektori, joka pystyy täyttämään tämän kysyntävajeen. Ja jos siitä leikataan voimakkaasti, niin mistä syntyy se rahavirta sinne yksityiselle sektorille, jotta ihmisillä olisi varaa siirtää rahojaan sinne yrityksiin, jotta yritykset (Puhemies koputtaa) pystyvät työllistämään ja investoimaan? Te käänätte sen kasvuhanan kiinni, (Puhemies: Aika!) ja se on se ongelma.

14.49 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti hyvä lähtökohta, että yhdestä asiasta me olemme ainakin samaa mieltä: tarvitaan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Mutta näyttää tällä hetkellä, että muut asiat ovat aika kaukana.

Me kävimme talousvaliokunnan kanssa Saksassa katsomassa — itse asiassa edustaja Ihalainen toi valtiosihteeri Martti Hetemäen raportin Saksan uudistuksista, se olisi varmaan hyvä meidän kaikkienkin lukea. Saksassa oli juuri 15 vuotta sitten aivan samanlainen tilanne kuin Suomessa nyt, ja Saksa teki muutoksen niin, että paikallisesti pystyttiin paremmin sopimaan, tehtiin joustoja, ei erotettu ihmisiä. Kun meni paremmin, niin palkat nousivat, ei tullut tätä avointa työttömyyttä. Tänä vuonna Saksassa on 250 000 uutta työpaikkaa arvioiden mukaan syntymässä. Sinä aikana siellä oli valtava huuto ja meteli, yleislakkouhkaa ja vastaavaa. He tekivät ne uudistukset. Tällä hetkellä myöskään ammattiyhdistysliike ei valita sitä ollenkaan.

Se olisi se kansainvälinen vertailu, mitä pitäisi tehdä. Pitäisi malttaa tehdä pitkäjänteistä politiikkaa, että yritykset ja yrittäjätkin uskaltaisivat työllistää.

14.50 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu osoittaa sen, että sosialidemokraateilla on vastuullinen linja: me haluamme tässä ja nyt päätöksiä vaikkapa työvoiman välillisiä kustannuksia vähentämällä. Näin vaikutamme suoraan yrityksiin. (Anne Kalmari: Mistä rahat?) Mitä tekee hallitus? Pelaa upporikasta ja rutiköyhää pakkolakiuhkailuillaan ja vastaavilla.

Edustaja Lepomäelle: Oletteko te tosiaan sitä mieltä, että aktiiviset työllisyystoimet ovat jotenkin turhia? Eivät tietystikään ole, 130 000 ihmistä on koulutuksessa, työllistämistoinneissa, joissa heidän työkyvystään ja tulevasta osaamisestaan pidetään huolta. Te jättäisitte nämäkin ihmiset syrjään, niin kuin te nyt olette jättämässä ajamalla nuorisotakuun alas.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Ministeri Lindström: Ensi vuonna ei TEMin puolella (Puhemies koputtaa) ole latin latia nuorisotakuuseen. (Puhemies: Aika!) Mitä te sanotte tähän?

14.52 **Elina Lepomäki kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että yksittäisillä työllistämistoimilla on yksilötasolla vaikutusta, ja se voi olla hyvinkin myönteinen esimerkiksi koulutuksen kautta. Mutta meillä on yhteinen näkemys siitä, kuten olen näistä puheenvuoroista ymmärtänyt, että Suomen työllisyystilanne on tällä hetkellä niin vakavan huono, että se on pikemminkin rakenteellinen kuin suhdanteista johtuva. Tässä on aivan ensisijaisen tärkeää puuttua työmarkkinoiden rakenteisiin, ja sen takia hallituksen fokus on nimenomaan siinä. Tässä on aivan liian monta vuotta, jopa vuosikymmentä, käytetty siihen, että hetkittäistä työttömyyskasvua on pyritty paikkaamaan näillä työllisyysmäärärahoilla tai muilla palkkatukitoimilla. Kuten äsken totesin, se ei ollut mielipidekysymys, vaan vetosin taloustieteelliseen tutkimukseen, jota Suomessa on tehty ja myös kansainvälisesti, ja se ikävä kyllä osoittaa, että kansantalouden tasolla palkkatukitoimilla, työllisyystukitoimilla ei ole pystytty osoittamaan olevan työllisyyttä (Puhemies koputtaa) lisäävää vaikutusta.

14.53 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun käyn Tammelantorilla tai kaupassa, niin asia, josta ihmiset eniten puhuvat, on se, että tee, Jukka, nyt enemmän työtä nuorisotyöttömyyden hyväksi. Meillä oli ja on olemassa edelleen nuorisotakuu. Nyt hallitus muuttaa sitä jotenkin yhteisöllisempään suuntaan — katsotaan, mitä tulee. Edelliskaudella nuorille työttömille jaettiin niin sanottua Sanssi-korttia, jolla lähes 20 000 nuorta pääsi oikeisiin töihin, se on faktaa. Minä seuraan tieteellistä tutkimusta ja ymmärrän, etteivät ne kaikki sinne työpaikalle jää, mutta se on parempi kuin maata sohvalla. Onko kokoomuksen linja tämä sohvalla makuuttaminen?

14.54 **Maria Tolppanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä puolestani seuraan työttömyystilastoja. Ne kertovat karua kieltään, että nuorisotyöttömyys kasvoi viime kaudella. (Jukka Gustafsson: Kyllä, niin!) Siitä ei päästä yhtään mihinkään. Sen lisäksi, jos välilliset kustannukset poistetaan, mistä otetaan se raha, mitä niihin kustannuksiin tarvitaan?

Mutta sitten, ministeri Lindström, minä haluan tehdä teille kaksi kysymystä. Toinen kysymys koskee työaikapankkia ja koskee paikallista sopimista. Mitä tämä paikallinen sopiminen nyt aivan oikeasti, aikuisten oikeasti, merkitsee työaikapankille? Ja toinen kysymys: onko paikallisessa sopimisessa TES peräseinänä?

14.54 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että voidaan osoittaa erilaisilla tutkimuksilla, kuinka työllisyysmäärärahat ovat yleensäkin kohdentuneet ja kuinka ne ovat auttaneet. Voidaan arvioida, että 2006 noususuhdanteen aikana puolet niistä henkilöistä, jotka saivat tukea, olisivat muutoinkin työllistyneet. Mutta tässä hetkessä emme ole noususuhdanteessa, vaan juuri nyt tarvitaan niitä toimia, juuri nyt tarvitaan sitä tukea, jotta yrityksillä on mahdollisuus paremmin työllistää ja työntekijöillä ja työttömällä on mahdollisuus päästä työelämään. Pitää nähdä aika, ja nimenomaan, niin kuin hallituksen ministeritkin toistavat, täytyy tehdä ajassa olevia päätöksiä.

Valitettavasti edustaja Jaskari lähti juuri pois — nyt olisi hyvä hallituksenkin lukea todellakin Saksan malli paikallisesta sopimisesta. Ne ovat olleet suuria kokonaisuuksia, ei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

vät yhden pienen työpaikan paikallista sopimista, vaan alakohtaisia, alueellisia, isoja ratkaisuja, joissa työntekijöillä on myötämääräämisoikeus huomattavasti paremmalla (Puhemies koputtaa) tasolla kuin Suomessa.

14.56 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitten talousarvioitten käsittelyn yhteydessä on aina syytä myös todeta se, että tämä maa kehittyy vain hyödyntämällä maan kaikkia voimavaroja, ja ministereitten suuntaan kysymys kuuluu, että kun alueellisesti, totta kai, tarvitaan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä, niin miltä nyt sitten koko maan kehityksessä pysyminen näyttää niillä toimenpiteillä, joita hallitus nyt on ajatellut tässä lähivuosina tehdä.

14.56 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty tärkeää keskustelua niin paikallisesta sopimisesta kuin tämän hetken tilanteestakin. Selvää on, että me tulemme tarvitsemaan paikallista sopimista. Maailma tulee olemaan Suomessa nimittäin pienten yritysten, jotka työllistävät. Ne eivät ole tämän nykyisen korporatismin piirissä, siltä osin me tarvitsemme aivan uudenlaisen järjestelmän, jolla me luomme houkuttelevuutta. Otan täältä yhden ankean luvun, miksi tämä aihe on erittäin tärkeä. Meillä ovat neljä vuotta yksityiset investoinnit laskeneet. Se tarkoittaa sitä, että ei koeta, että Suomeen kannattaa sijoittaa tai Suomessa kannattaa yrittää. Lupausta siitä, että meillä on kilpailukykyinen palkkaus mutta yhtä lailla kilpailukykyinen, vetovoimainen, osaava tekijä — uskon, että sillä yhdistelmällä Suomi myös menestyy.

14.57 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakko todeta edustaja Lauslahdelle, että siinä oli hieman siemenen verran totuutta, mutta täytyy muistaa se, että markkinahäiriöitten luominen sillä, että me pk-sektorilla alistamme yrityksiä, jotka ovat erilaisen tuottavuuskasvun äärellä, on vastenmielinen ajatus jopa työntekijän näkökulmasta. Onko oikein, että pieni alihankkijayritys, joka on tuottamaton, kannattamaton, voi paikallisen sopimisen osalla korvata tämän investointinsa sillä, että se laskee työntekijöittensä palkkoja, jotta on kilpailukykyä sille yritykselle, joka on tuottavuudestaan huolehtinut? On käsittämätöntä ajatella, että me luomme tällaisen markkinahäiriötilanteen niin, että yritykset epäterveesti voivat kilpailla sillä, että palkkoja laskemalla yritys pärjää markkinoilla.

14.58 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tulin väärin ymmärretyksi. Tämä tarkoittaa sitä, että paikallisessa sopimisessa on aina kaksi osapuolta: tekijä ja yritys. He sopivat yhdessä siitä, millä ehdoilla toimitaan. Se tarkoittaa myös sitä, että meillä tulee olla uudenlaiset mekanismit sille, millä tekijät ovat mukana päätöksenteossa.

14.59 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä edustaja Myllykoski sanoi äsken, on aivan totta. Jos näin menetellään, niin se on todella törkeätä. Näin ei voida tehdä. Sitä ei voida ottaa työntekijöitten selkänahasta, jotta yritys menestyy. Ei palkkoja voida puolittaa. Se on täysin selvä asia. Minun mielestäni nyt, kun me puhumme paikallisesta sopimisesta, olisi ihan kiva, jos oppositiokin lähtisi siihen matkaan, että katsottaisiin, mitä tämä paikallinen sopiminen tarkoittaa. Mitä tämä paikallinen sopiminen tarkoittaa? Mitä tarkoittaa se, että siellä on olemassa myöskin työehtosopimuksen peräsei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

nää? Mitä tarkoittaa työaikapankki? Onko sitä kautta mahdollisuus päästä siihen, että ei tarvitse väkeä ulkoistaa eikä tarvitse väkeä lomauttaa, vaan voidaan siirtää asioita, voidaan siirtää aikaa toisesta ajasta toiseen aikaan? (Pia Viitasen välihuuto) — Minä juuri kysyin asiaa ja minä luulen, että saamme siihen vastauksen. (Pia Viitasen välihuuto) — Kyllä uskon.

15.00 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä oppositio on hätyytellyt, että yhteiskuntasopimusta korvaavat toimet pitäisi saada voimaan nopeammin kuin 2017. He haluavat siis esimerkiksi 2016 ne voimaan. Haluan kysyä oppositiolta: haluatteko te myös paikallisen sopimisen hyvin nopeasti voimaan, kun olette näitä toimia nopeasti vaatineet?

Haluan kertoa esimerkin Keski-Suomesta Metsolta, tai nykyiseltä Valmetilta. Siellä pystyttiin paikallista sopimista tekemään, mitä aina ei pystytty, sillä jos joku työntekijöistä ei halua paikallista sopimista, sitä ei voi tehdä siinä yrityksessä. Tässä yrityksessä työntekijät lähtivät mukaan, koska koko toiminta oli vaarassa loppua, ja siellä pystyttiin tekemään 12 prosentin kannattavuusloikka, vaikka siellä työehtoja heikennettiin ja oli työaikapankkeja ja muuta. Tätä nykyä pääluottamusmiestä myöten kaikki ovat tyytyväisiä. (Puhemies koputtaa) Eikö kannusteta (Puhemies: Aika!) yhdessä tähän? (Eero Heinäluoma: No kukas sen estää?)

15.01 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedätkö, mikä tässä keskustelussa on erityisen huolestuttavaa? Se, että täällä on käynyt ilmi, että hallituksen käsitys on se, että ainoa työllistävä toimi voi olla se, että väen vängällä muutaman vuoden päästä työmiehiltä ja -naisilta leikataan 5 prosenttia palkasta. Tämän keskustelun perusteella voi tehdä sen johtopäätöksen, että hallituspuolueiden mielestä ainoa työllistävä toimi on väen vängällä tapahtuva palkka-ale. Te viittaatte koko ajan siihen. Me voimme kertoa noin kymmenennen kerran, että se, mitä me haluamme, arvoisa ministeri Stubb — tässä on teidän esityksenne lisätalousarvioksi — on, että täältä ja tästä keltaisesta kirjasta löytyy toimia, jotka luovat työpaikkoja tässä ja nyt. Haluamme työllistämismäärärahoja. Emme halua, että vedätte nuorisotakuun alas. Haluamme työllistäviä investointeja ja haluamme konkreettisia toimia esimerkiksi viennin edistämisessä. Olen tutkinut aika tarkkaan tätä kirjaa enkä löydä täältä valitettavasti niitä. Löydän täältä koulutusleikkauksia, joista kaikki ekonomistit ovat sanoneet, että missään nimessä ei tässä suhdannepoliittisessa tilanteessa eikä muutenkaan pidä koulutuksesta leikata. (Puhemies: Aika!) Löydän täältä niitä elementtejä, jotka vievät työpaikkoja.

Puhemies Maria Lohela: Täällä on vielä viisi pyydettyä puheenvuoroa, ja niiden jälkeen sitten ministeri Stubb.

15.02 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen, kannattaa edelleen jatkaa sen kirjan lukemista. Kyllä sieltä niitä löytyy. Ne ajatukset eivät ole kuitenkaan mitään kehäpäätelmiä, niin kuin edustaja Uotila siellä aikaisemmin sanoi.

Pääteema tässä on ollut työllisyys, työllisyyden hoito, työpaikkojen luominen. Lähestyn tätä asiaa nyt hieman toisesta näkökulmasta. Ministeri Stubb hyvin esitteli tätä ja kertoi, että noin 94 miljoonaa menee nyt tässä lisätalousarviossa turvapaikanhakijoitten aiheutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

miin kuluihin. Hallitusohjelmassa puolestaan sanotaan, että laaditaan riippumaton selvitys maahanmuuton kustannuksista ja vaikutuksista yhteiskuntaamme. Onko ministereillä näkemystä siitä, kuka tämän riippumattoman selvityksen laatii ja millä aikataululla se valmistuu, koska tähän maahanmuuttoon liittyy merkittäviä mahdollisuuksia mutta myös merkittäviä riskejä, esimerkiksi juuri työllistämisen ja työmarkkinoiden kehittymisen kannalta, ettei synny esimerkiksi kaksia erilaisia työmarkkinoita?

15.04 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on käyty tarpeellista keskustelua siitä, mitä tästä varsin teknisestä lisätalousarviosta puuttuu, mutta tämän esityksen merkittävimmät luvut, yhteensä lähes 100 miljoonaa euroa, johtuvat todellakin turvapaikanhakijoiden määrän dramaattisesta kasvusta, johon edellisessä puheenvuorossa viitattiin, ja tämä rahahan jakaantuu vastaanotto toimintaan ja sitten pääosin näihin oikeusapuasioihin. Mutta tiedämme, että merkittävimmät kustannukset tulijavyörystä ovat kuitenkin vasta tulossa siinä vaiheessa, kun myönteisen päätöksen saaneita ryhdytään kotouttamaan ja kielteisen päätöksen saaneita palauttamaan.

Kysynkin teiltä, valtiovarainministeri Stubb, arviota siitä, miten suuret kehykset ylittävät menolisäykset ovat lähiaikoina odotettavissa nimenomaan näihin kotouttamismenoihin. Sitten te totesitte, että ministeri Orpon ansiokkaan toiminnan ansiosta tulijavirrat on saatu laskuun, ja pyydän, että tarkemmin (Puhemies: Aika!) erittelisitte, mitä nämä ansiokkaat toimet ovat olleet.

15.05 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Monet asiantuntijat ovat todenneet, että hallittu maahanmuutto ja onnistunut kotouttaminen maksavat nyt mutta huonosti toteutettu ja resursoitu kotouttaminen maksaa vielä enemmän tulevaisuudessa. Onnistunut kotouttaminen on meille kohtalonkysymys. Järjestelmää pitäisikin uudistaa sellaiseksi, että se tukee nykyistä paremmin pakolaisten siirtymistä työelämään. Tämä on myös turvapaikanhakijoiden oma toive. Valtaosa heistä olisi valmis tarttumaan työhön kuin työhön heti maahan tultuaan. Myös muut kotouttamistoimet on aloitettava mahdollisimman nopeasti jo vastaanottokeskuksissa. Kielen opetuksen pitäisi olla relevanttia työllistymisen kannalta. Opetusta voisi toteuttaa esimerkiksi työharjoitteluiden ja oppisopimuskoulutuksen yhteydessä. Olemme varmasti kaikki samaa mieltä siitä, että isokaan rahasumma ei sinänsä kotouta ketään vaan on merkitystä sillä, mitä rahalla tehdään. Kysynkin arvoisilta ministereiltä: miten hallitus aikoo uudistaa kotouttamisjärjestelmää ja tehdä tarvittavat toimenpiteet?

15.06 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käyty keskustelua, onko joku esitys tullut liian aikaisin tai liian myöhään. Pääministeri Sipilä vaalien jälkeen yritti kolme kertaa tehdä yhteiskuntasopimusta työmarkkinajärjestöjen kanssa sitkeästi ja tarmokkaasti. Tulosta ei valitettavasti silloin saatu aikaiseksi. Mutta kylmä totuus on kuitenkin se, että kun katsotte tämän päivän vientitilastoja, miten Suomen teollisuus vie tavaroita ulkomaille, millä Suomi elää, niin tämä tilasto kertoo väijäämättä, että meillä on menossa selvä alamäki, häviämme markkinoilla koko ajan. Tämä on viesti, joka pitäisi ottaa vakavasti. Pääministeri Sipilä on ottanut tämän viestin vakavasti, kuten koko hallitus, mutta en jaksaa ymmärtää tällaista jatkuvaa valittamista ja sitä, että me tumpuut suorina odotamme jotakin päivämäärää. Yrityksiä on tehty, mutta tulkaa siihen mukaan, arvoisa oppositio, tehdään tästä Suomesta... Se on aika paljon meistä itsestämme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

kiinni, mitä tässä maassa tapahtuu. Jos me vain syyttelemme toisiamme tai osoitamme, että tuo esitys on väärä tai tämä on vielä väärempi, siitä ei tule mitään. Tässä on nyt tekemisen aika eikä tällaisen turhan jaanaamisen, jotta kuka tuli ensin tai kuka tulee viimeisenä.

15.07 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä paikalliseen sopimiseen tulee, sen puolesta puhuneet yrittäjäjärjestöt ovat koko ajan puhuneet siitä, että työehtosopimusten mukainen palkka olisi se perälauta. Siihen varmaan on helppo yhtyä myös täällä oppositiossa. Mutta kysymys kuuluu: kun Suomessa on kuitenkin paljon viljeljiä yrityksiä, jotka eivät ole työehtosopimusten piirissä, mikä se perälauta on näiden yritysten kohdalla?

Toinen kysymys kohdistuu kuntien menoihin. Hallitus on omassa ohjelmassaan luvannut, että kuntien menoja ei kasvateta. Nyt kun työllisyysmäärärahoja koko ajan leikataan, kun esimerkiksi nuorisotakuulta leikataan rahaa, etsivältä nuorisotyöltä leikataan määrärahoja ensi vuonna jo 40 prosenttia ja niin edelleen, on selvää, että työttömien määrä tulee kasvamaan. Pitkäaikaistyöttömistä kunta on se, joka kantaa ison vastuun. Miten te pidätte huolen siitä, että kuntien kulut eivät pitkäaikaistyöttömien hoidossa kasva?

Puhemies Maria Lohela: Siirrytään ministerien puheenvuoroihin, ensin ministeri Lindström, 3 minuuttia.

15.08 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Näistä työllisyysmäärärahoista ensiksi muutama sana. Niiden riittämättömyys on tässä ollut vahvasti keskustelussa esillä, ja toisaalta me kuitenkin laitamme sen yli 5 miljardia euroa työttömyyden hoitoon vuositasolla. (Anneli Kiljunen: Mutta kun se pitäisi laittaa työllisyyden hoitoon!) — Niin, silloin me tulemme siihen, mitä niillä rahoilla saa aikaiseksi. Nimenomaan sitä asiaa tässä hallitus on koko ajan miettimässä, sitä työtä tehdään. — Täältä on tullut hyviä esityksiä, oli se nyt sitten SDP:ltä tai kristillisiltä, keltä vaan, asia on erittäin hyvä, että ansiosidonnaista voisi käyttää muullakin tavoin. Silloin sillä saadaan ratkaistua se ongelma, mikä on ollut vuosikausia.

Muistan, että kun tulin tähän taloon, ihmettelin, että työllisyysmäärärahoja joinain vuosina jäi käyttämättä. No, sitten tehtiin jotain sille asialle, tuli toinen ongelma: ne loppuvat kesken, ja tämä on jatkuvaa. Sitä sitten on paikattu aina vuositasolla sillä, että tehdään lisäbudjetti, sillä sitä korjataan. Se ongelma tulee myös siitä, että kun tulee katkos näihin, on aina ihminen, jolle on annettu starttirahaa tai palkkatukea, ja sitten se loppuu. Se on ongelma minun mielestäni. Siihen tietenkin pitää puuttua, ja minun mielestäni silloin, kun me monipuolistamme tämän työttömyyden hoitoon käytettyjä rahoja tähän aktiiviseen suuntaan, päästäisiin näistä katkoksista eroon. Tämä on ikuisuusongelma, ainakin uskoisin näin. TEMin entinen kansliapäällikkö Erkki Virtanen sanoi, että on vuosikymmeniä pyritty ratkaisemaan tätä ongelmaa eikä kukaan ole vielä keksinyt viisasten kiveä, miten työllisyyttä pitäisi hoitaa niin, että rahat riittävät tai että niitä jää käyttämättä. Tämä on melko mielenkiintoinen ongelma. Minulla ei ole siihen vastausta, toivottavasti täällä löytyy viisautta vastata siihen. Mutta tämä on aidosti ongelma, ja siihen pitää puuttua.

Sitten toinen iso asia: Edustaja Tolppanen kysyi tästä paikallisesta sopimisesta. Tämä paikallinen sopiminen on ollut monessa puheenvuorossa esillä. Mitä tapahtuu työaikapankeille? Harri Hietala on siis jättänyt ehdotuksia, joihin hallitus ei vielä ole ottanut kantaa, mutta täällä ehdotuksessa puhutaan muun muassa työaikapankeista, että hän esittää, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

tietyihin pykäliin, lain 24 §:ään, työaikalakiin siis, pitää lisätä työaikapankista maininta. Se on yksi keino käyttää sitä sopimista paikallisesti ja minun mielestäni aivan paikallaan.

Toinen: Ovatko TESit perälautana? Tämä Harri Hietalan esitys tästä pohjautuu siihen. Jotta voidaan tehdä näin, se edellyttää tätä. Jälleen kerran korostan sitä, että emme ole vielä hallituksena ottaneet kantaa tähän itse esitykseen, mutta tämä on rakennettu sillä lailla, jos te olette tämän lukeneet, ja uskon, että kaikki ovat tämän lukeneet, että siellä on aina ehto, että jotta tämä toteutuu, niin se täyttää tämän ehdon. (Eero Heinäluoma: Mikä on ministerin kanta?) — Ministerin kanta on se, että kyllä minä olen sitä mieltä, että työehtosopimuksista pitää pitää kiinni. (Eero Heinäluoma: Erittäin hyvä!)

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb, 3 minuuttia.

15.11 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan kahteen kokonaisuuteen. Ensimmäinen liittyy talouspolitiikan, kasvun ja työllisyyden perusfilosofiaan, ja sitten toinen liittyy tähän maahanmuuttokysymykseen, joka on oikeastaan tämän lisätalousarvion keskeisin kysymys ja varmaan tulee olemaan lisätalousarvioiden keskeisin kysymys myös vuonna 2016, potentiaalisesti 2017.

Perusfilosofiassa ehkä parhaiten tämän kiteytti edustaja Viitanen, joka kopautti keltaiseen kirjaan: mitkä ovat ne toimenpiteet, jotka lisäävät tämän kirjan kautta työpaikkoja. Meidän vastauksemme, ehkä vähän yksiselitteisempi, on se, että niitä ei oikeastaan ole. Budjettitoimenpiteillä, kuten täällä kaksi entistä valtiovarainministeriä salissa hyvin tietävät, on aika rajalliset vaikutukset vaikkapa vientiteollisuuteen. Se, millä me pystymme toimimaan, totta kai, ja mikä on myös budjettikirjassa, on verotoimenpiteet. Se, millä me pystymme toimimaan, on lainsäädäntö tavalla tai toisella. Mutta ne eivät ole kaikki tuossa, vaan se kokonaisuus pitää katsoa huomattavasti tämän budjettikirjan ikään kuin ulkopuolelta ja katsoa niiden toimien kautta, joihinkin me tällä hetkellä yhteiskuntasopimusten korvaavilla pyrimme. Eli me lähdemme pitkälti siitä, että me pystymme veropoliittisin toimenpitein, lainsäädännön kautta ehkä hiukkasen avittamaan työllisyyttä ja kasvua, mutta loppupelissä se on kuitenkin yksityissektori, joka sen tekee. Jos meillä on yksityissektori, joka ei ole kilpailukykyinen, niin silloin meillä ei ole vientiä. Jos ei ole vientiä, ei ole kasvua, ja jos ei ole kasvua, ei ole työpaikkoja. Edustaja Viitanen, jos ei ole työpaikkoja, ei ole verotuloja, ja jos ei ole verotuloja, ei ole sitä hyvinvointia, jota me kaikki pitkälti peräänkuulutamme. Eli tavoite on aika pitkälti sama, mutta uskon, että keinot, joita tämä hallitus käyttää, ovat vähän erilaiset.

Sitten tulemme minun mielestäni tämän kansakunnan yhteen ehkä keskeisimpään kysymykseen seuraavien vuosien aikana: turvapaikanhakijoihin ja maahanmuuttoon. Sitä voi toki tarkastella budjetin ja toimenpiteiden kautta, joista siis meidän toimemme ovat nämä: pyrimme 1) käsittelemään mahdollisimman nopeasti, 2) kotouttamaan mahdollisimman nopeasti ja 3) saamaan ihmiset töihin mahdollisimman nopeasti.

Tässä on se myönteinen puoli — edustaja Kiuru ehkä viittasi siihen — että meidän väestörakenteemme näiden turvapaikanhakijoiden myötä tulee muuttumaan, mikä myös tarkoittaa sitä, että meidän kannattaa käyttää hyväksemme se tosiasia, että maahan tulee lisää työtä tekeviä käsiä. Jos väittäisin, että tämä ei tuo mukanaan myös haasteita, niin silloin en puhuisi totta. Eli se on ilman muuta selvää, että pyrimme myös tätä tekemään. Suoraan rahassa kun tätä mitataan ja valtiovarainministerinä tässä vastaan kysymyksiin, niin ensi vuodeksi me olemme mitoittaneet tulijamäärän noin 15 000:een. Jos ja hyvin toden-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

näköisesti kun se menee 15 000:n yli, niin se tarkoittaa sitä, että me joudumme käsittelemään sitä lisätalousarvioissa. Me emme kuitenkaan tässä vaiheessa pysty sitä kokonaissummaa antamaan johtuen siitä, että minä en tiedä, mikä se loppumäärä on. Viimeinen huomio tähän: me olemme vuosien 2017 ja 2018 budjettikehykseen varanneet 150 miljoonan euron lisän, jolla pystymme toimimaan, mutta kaikki riippuu siitä, miten tämä tilanne saadaan Euroopan tasolla ja maailmanlaajuisesti hallintaan.

Aivan viimeisenä huomiona: meidän kannattaa kuitenkin kaikkien henkisesti varautua siihen, että maahanmuutto ei tule olemaan niin sanotusti ohitse menevä ilmiö eurooppalaisessa tai pohjoismaisessa yhteiskunnassa vaan pysyvä ilmiö, ja suhtautua siihen sillä tavalla. (Eero Heinäluoma: Onko Lindström samaa mieltä?)

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

15.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Meillä on edessä ja käynnissä jo kahdeksas taantumavuosi, vaikea talousvuosi, ja seitsemää huonoa vuotta ei näytä seuraavan seitsemän hyvää vuotta, niin kuin tavallisesti on ollut, ja sen takia tarvitaankin rakennemuutoksia ja uudistuksia, joita nyt ollaan tekemässä.

Tässä lisätalousarviossa todetaan pienenä myönteisenä asiana se, että valtion nettolainanottotarve vähenee, mutta vain hiuksenhienosti, ja tänä vuonna kuitenkin velkaa otetaan noin 5,2 miljardia euroa, ja se tarkoittaa sitä, että tämän vuoden lopussa valtionvelka (Hälinää — Puhemies koputtaa) nousee 100 miljardiin euroon, mikä on noin 49 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Ensi vuonna myös velanotto jatkuu. Ensi vuodenkin velanottotarpeeksi on budjetissa arvioitu tuo kutakuinkin sama 5 miljardia euroa. Tämän takia tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, joista tänäänkin täällä on puhuttu, ja on ollut myönteistä, että myös oppositiopuolueista on kiirehditty näitä kilpailukykyä ja kustannuskilpailukykyä parantavia päätöksiä ja pidetty huonona sitä, että ne ovat tulossa voimaan vasta vuonna 2017. Tämähän lähtee siitä, että me tarvitsemme lisää työpaikkoja ja lisää työtä, ja yhtenä tärkeänä osana siinä on yhteiskuntasopimus, jota nyt on tehty. Sillä tavoitellaan mallissa 5+5+5 tuota ensimmäisestä vitosta. Toinen viitonen tulee palkkamaltista, maltillisista palkkaratkaisuista, ja kolmas sitten tuottavuuden lisäämisestä, missä merkittävänä tietysti on paikallinen sopiminen. Kun tätä itse olen esimerkiksi monille työntekijöille, ystäville ja tuttaville kertonut, niin en ole kyllä sellaista vastausta kuullut, joka sanoisi, että mieluummin työttömäksi taikka yritys konkurssiin kuin se, että työtä olisi ehkä hieman vähemmän. Tästä nimenomaan paikallisessa sopimisessa on kyse, että joustetaan siinä vaiheessa suuntaan jos toiseen, kun tilanne sitä vaatii, ja kysymys siis kuuluu, onko parempi se, että työtä on vähemmän, kuin se, että työtä ei olisi lainkaan. Kilpailukykyä, kustannuskilpailukykyä siis parannetaan tällä 5+5+5-mallilla, ja tällä toivottavasti pystymme ottamaan kiinni sitä muuttunutta tilannetta, miten olemme jääneet jälkeen verrokkimaistamme.

On totta, että nyt siis tarvitaan päätöksiä, ja ne päätökset, jotka nyt on tehty periaatteellisella tasolla, pitää myös tuoda lainsäädäntöön ja arkeen, ja kaikki päätökset, mitä nyt tehdään ja myös jatkossa tehdään, pitää peilata aina sen kautta, mitä ne vaikuttavat suomalaisen työhön. Jokainen päätös pitää peilata niin, syntyykö työpaikkoja vai vähentääkö se työpaikkoja, lisääkö se tähän maahan työllisyyttä vai vähentääkö se työllisyyttä. Jos katsotaan vaikkapa edellisen hallituskauden päätöksiä, niin sieltä löytyy lukuisia sellaisia, jotka toimivat juuri päinvastoin, eli työllisyys ei parantunut vaan heikkeni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Ensi vuoden budjettiin ei tässä keskustelussa syvemmälle mennä, mutta pidän myönteisenä sitä, että verotusta kevennetään pieni- ja keskituloisten kohdalla, ja näin toivottavasti hivenen pystytään ostovoimaakin turvaamaan myös näinä vaikeina aikoina. Mutta huolisani itsekkin olen siitä, että myös nuo yrittäjämynönteiset, työpaikkamynönteiset päätökset ovat tulossa voimaan vasta 2017.

Tässä neljännessä lisätalousarviossa, joka tänään on varsinaisessa käsittelyssä, on muutamia aihe, jonka haluan nostaa esille.

Ensimmäisenä nostan nämä muuttoliikkeestä aiheutuvat määrärahalisäykset, missä hallitus esittää vajaan 95 miljoonan euron lisäystä maahanmuuton aiheuttamiin menoihin joutuksen lisääntyneestä turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten määrästä sekä eräistä arvioiden tarkennuksista. Tämä ehdotus perustuu nyt siihen arvioon, että turvapaikanhakijoita tänä vuonna saapuu kaiken kaikkiaan noin 30 000—35 000. Pidän mielenkiintoisena ja tervetulleena ministeri Orpon ajatusta esimerkiksi tällaisesta kummiajattelusta. Minun mielestäni se on yksi hyvä keino uudistaa kotouttamista ja tuoda sellaista ihmisläheistä kotouttamista käyttöön, ja toivon, että se myös etenee. Pidän myönteisenä myös sitä, että tänään käsittelyssä on myös toinen hallituksen esitys, jossa päätetään kielteisten turvapaikkapäätösten käsittelyn nopeuttamisesta, niin että korkeimpaan hallinto-oikeuteen valituslupakäsittely voitaisiin tehdä kolmen tuomarin sijaan kahdella. Itse edustaisin toki sitäkin, että voisimme luopua kokonaan tästä viimeisestä valitusvaiheesta ja luottaa siihen, että nämä päätökset syntyvät aiemmin säännellyssä järjestyksessä.

Arvoisa puhemies! Debatissa annoin kiitosta puolustusministerille siitä, että puolustusministeriön toimintamenoihin tuodaan nyt 0,9 miljoonaa euroa lisää rahaa Ilmavoimien Hornet-lentokaluston koulutuslentotuntien turvaamiseksi. Viime ja tänä vuonna meidän Hornetit ovat olleet poikkeuksellisen paljon ilmassa tunnistelentojen takia, ja ne ovat syöneet osaltaan tätä koulutuslentotoimintaa. Meillä on jonkinasteinen koulutusvelka tällä saralla, ja sitä kurotaan kiinni. Näissäkin kysymyksissä on elettävä ajassa: meidän pitää huolehtia, että Hornetit ovat ilmassa silloin, kun turvallisuus sitä vaatii, ja toisaalta niin, että rahaa riittää myös riittävään koulutukseen.

Arvoisa puhemies! Näillä huomioilla neljäs lisätalousarvio on lähdössä meille valtiovarainvaliokuntaan käsittelyyn, ja pidän myönteisenä sitä, että näitä päätöksiä tehdään näinkin tiuhaan tahtiin, kun vasta hetki sitten käsitelimme kolmatta lisätalousarviota.

15.22 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä on valtiovarainministerin esittelystä kuultu, talouden näkymät ovat edelleen synkät, ja siksi toimia vaaditaan. Kannustaisinkin kaikkia täälläkin läsnä olevia siihen, että kannustettaisiin ihmisiä siihen, että jokainen tinkisi vähän omistaan, että meillä olisi malttia vaurastua. Yleensä loppujen lopuksi kovinta meteliä saavutetuista eduista pitävät juuri ne, joilla ei itse asiassa siihen ole tarvetta. Tarvetta metelin pitoonhan olisi nimenomaan työttömillä, jotka eivät sen takia saa töitä, että meidän yrityksemme eivät tällä hetkellä ole kilpailukykyisiä.

Mutta halusin puheenvuorossani keskittyä myös siihen osioon, joka itse asiassa tässä lisätalousarviossa on suurin osio: turvapaikanhakijoiden mukanaan tuomiin kustannuksiin. On aika huima raha lisää yli 90 miljoonaa euroa suoraan turvapaikanhakijoiden kustannuksiin. Emme voi näitä asioita jättää hoitamatta, mutta siksi onkin tärkeää, että teemme niitä toimia, jotka vähentävät meidän maamme vetovoimaa suhteessa muihin Pohjoismaihin. Esimerkiksi turvallisten maitten lista olisi saatava nyt tarkennettua pohjoismaiselle tasolle. Meidän kotouttamisrahamme pitäisi saada pohjoismaiselle ja ehkä Saksan kaltaiselle tasol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

le. Meidän perheiden yhdistämisessä pitäisi edetä. Käsittelyaikoja vielä vain pitäisi pystyä nopeuttamaan — tässä on kyllä tehtykin hyvää työtä. Ja sitten ne, jotka turvapaikan täältä saavat, pitää pystyä kotouttamaan kunnolla.

15.24 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa aikaisemmin debatin yhteydessä totesin ja moni muukin edustaja totesi, hallituksen esityksessä vuoden 2015 neljänneksi lisätalousarvioksi kuvataan hyvin talouden tilaa yleisperusteluissa, mutta määrärahojen osalta nuo sanat ja määrärahaesitykset eivät kohtaa. Ja kuten aikaisemmin todettiin, kyse ei ole enää pelkästään teknisestä lisätalousarviosta, jolla paikataan niitä ennakoimattomia muutoksia. Kyse on selkeästä linjauksesta, kuten tänään kuultiin monen hallituspuolueen edustajan osalta. Työllisyysmäärärahoihin ei uskota ja niitä pidetään vääränä politiikkana. Hallitus siis mieluummin maksaa siitä, että ihmiset ovat työttöminä tai eivät saa koulutuspaikkaa, kuin siitä, että ihmiset voisivat työllistyä. Tätä yhtälöä en pysty ymmärtämään.

Oppositio on tässä salissa esittänyt työllisyysmäärärahojen korottamista sekä toisen että kolmannen lisätalousarvion yhteydessä, mutta hallituspuolueiden edustajat eivät ole tähän yhteiseen tarjoukseen jostain syystä tarttuneet. Ja kuten aikaisemmin totesin, viimeisimmässä, kolmannessa lisätalousarviossa annettiin pienen verran lisää työllisyysmäärärahoihin, mikä oli hyvä alku, 20 miljoonaa, mutta se riittää vain Uudenmaan työllisyysmäärärahojen kattamiseen. Keski-Suomessa ely-keskus jäi ilman työllisyyden lisämäärärahaa kolmannen lisätalousarvion yhteydessä, vaikka olemme työttömyystilastojen kärjessä. Tässä ei ole nyt sitä kuuluisaa järjen hiventäkään.

Kun työllisyysmäärärahoja leikataan ensi vuonna 50 miljoonaa euroa ja työttömyys aina vain kasvaa, toistan vielä kysymykseni siitä, aikooko hallitus arvioida omaa työllisyyspolitiikkaansa uudestaan jo päivitetyn talousarvioesityksen osalta. Tähän kaipaisin vastauksia. Niitä tänään en saanut, mutta keskustelu totta kai täällä jatkuu.

Ja mitä tulee itse tähän talouden kuvaan, mitä valtiovarainministeri Stubb esitteli, niin on hyvä asia, että myös hän ja hallitus ovat pikkuhiljaa pystyneet toteamaan, että kyse ei ole vain ja ainoastaan rakenneuudistuksista vaan myös suhdannetekijät pitää ottaa huomioon. (Puhemies koputtaa) Jos kasvuhana menee tosiaan kiinni, uudistukset eivät ehdi nostamaan (Puhemies koputtaa) Suomea kasvuun, ja tästä syntyy se noidankehä. — Kii-toksia.

15.26 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä vuoden 2015 neljänneksi lisätalousarvioksi. Kansainvälisen talouden kokonaiskuva on edelleen sumea. Erityisesti Kiinan ja Venäjän näkymät ovat talouden osalta huolestuttavat, ja se tietysti heijastuu sekä Eurooppaan että Suomeen. Suomen julkinen velka ylittää tänä vuonna 60 prosentin rajan, joskin velkasuhteen kasvu hidastuu.

Lisätalousarvioesityksessä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ehdotetaan 48,2 miljoonaa euroa lisäystä. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettaviin tukiin lisäystä on 13,1 miljoonaa euroa. Edelleen yksityisille oikeusavustajille maksettaviin korvauksiin ehdotetaan 23,1 miljoonaa euroa johtuen turvapaikanhakijoiden oikeusapuasoiden määrän kasvusta ja oikeudenkäyntikuluista. Pakolaisten vastaanotosta kunnille maksettaviin korvauksiin ehdotetaan lisäystä 9,4 miljoonaa euroa. Yhteensä näistä kaikista tulee reilut 94 miljoonaa euroa, ja laskelmat perustuvat arvioon, että tänä vuonna turvapaikanhakijoita ja maahanmuuttajia tulisi 30 000—40 000 henkilöä Suomeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Tilanne on tietysti tullut jossain määrin yllätyksenä, ainakin tämä laajuus. Siinä vaiheessa kun hallitusohjelmaa tehtiin, ei voitu mitenkään ennustaa, että näin haastavaan tilanteeseen Euroopassa ja Suomessa olisi tässä turvapaikka-asiassa ajauduttu, joskin tietysti heikkoja signaaleja tai aika vahvojakin signaaleja oli olemassa. Mutta kyllä nämä määrät ovat olleet hätkähdyttäviä.

Hallitusohjelmassa keväältä sanatarkasti sanotaan seuraavasti: "Laaditaan riippumaton selvitys maahanmuuton kustannuksista ja vaikutuksista yhteiskunnassamme, joka mahdollistaa tosiasioihin pohjautuvan keskustelun ja paremman kotouttamispolitiikan sekä päätöksenteon." Tämä on hyvä kirjaus, ja tuossa aikaisemmin jo kysyinkin mutta en ihan tarkkaa vastausta ihan kaikilta osin saanut ja edelleen mietin: kuka tämän riippumattoman selvityksen tekee? Ja sitten toinen kysymys: koska se selvitys tehdään ja julkaistaan? Viittaan tässä hallitusohjelman kirjauksiin, joissa puhutaan tiedolla johtamisesta, ja tässäkin asiassa todellakin on syytä pyrkiä johtamaan tiedolla. On hyvä, että tehdään riippumaton selvitys ja katsotaan tarkkaan, mitkä ovat kustannukset, seuraukset, mitä vaikutuksia yhteiskunnalle kaiken kaikkiaan maahanmuutosta on. Siellä on varmasti hyviä asioita, ja siellä on epäilemättä myös suuria riskejä. Jos me emme näitä mahdollisuuksia, riskejä, uhkia, vahvuuksia tunne, niin millä ihmeellä me voimme tätä maata johtaa ja viedä asioita järjelliselä tavalla eteenpäin?

Se, että tässä on ollut tällaista epävarmuutta viimeiset kuukaudet, johtui tietysti siitä, että tämä tilanne on tullut niin laajassa mittakaavassa eteen. Siitä ei hallitusta ja ministereitä voi moittia. He ovat tehneet parhaansa, ja tilanne on saatu yllättävän nopeasti kuitenkin hallintaan, niin että Suomessa ihmisiä ei liiku ilman että tietäisimme, keitä he ovat ja mistä he ovat tulleet. Tilanne on siinä mielessä hallinnassa, mutta on hyvä, että tämä selvitys tehdään. Monessa muussa maassa se on tehty. Viime vaalikaudella tästä asiasta puhuttiin, mutta jostain syystä tämä tiedolla johtamisen ajatus ja selvityksen tekeminen tästä asiasta tuntuu joillekin olevan hieman arka asia. En ymmärrä miksi. On ymmärtääkseni kaikkien etu, niin maahanmuuttajien, turvapaikanhakijoiden, kantaväestön, koko yhteiskunnan, että tiedämme, mistä olemme päättämässä ja mitä yhteiskunnassamme tapahtuu. — Kiitos.

15.32 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Harmi, ettei salissa ole kuin yksi hallituksen edustaja, sillä täysin ilman sarvia ja hampaita minä haluan aloittaa puheenvuoroni kiitoksella. Kiitoksella siitä, että tästä lisätalousarviosta löytyy lisämääräraha Rauman meriväylään, joka siis tällä lisämäärärahalla varmistetaan 12 metriin. Tämä on juuri sellainen toimi, mitä elinkeinoelämä Suomessa tällä hetkellä kaipaa. Valtion tehtävä on kaikin tavoin löytää ja tukea elinkeinoelämää ja luoda mahdollisuuksia esimerkiksi infran kautta. Tämä hanke saadaan nyt siihen 12 metrin syvyyteen, mikä on itse asiassa jo Suomen satamienkin osalta kilpailullinen tekijä, ja tästä haluan kiitokseni osoittaa.

No, sitten vielä tuohon aikaisempaan keskusteluun on pakko muutama asia sanoa.

Edustaja Tolppanen kertoi täällä lukevansa tilastoja, mutta pitää kyllä sanoa, että tilastojenlukutaidon lisäksi niitä on osattava myös analysoida. Se, että nuorisotyöttömyys on kasvanut, ei suinkaan ole nuorisotakuun syy tai vika, vaan on esimerkiksi huomioitava, että etsivään nuorisotyöhön on panostettu huomattavasti enemmän. Sitähän kautta on juuri löydetty niitä nuoria, jotka ovat olleet hautautuneina sinne koteihin ja jotka ovat olleet jopa ulkopuolella näiden tilastojen, ja heidät on saatu näkyviksi, jotta heidän kanssaan sitten voidaan tehdä toimia työllistymisen hyväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Lisäksi olen vähän pahoillani siitä keskustelusta, joka on ollut jollain tavalla historiaton, kun puhutaan työllisyysmäärärahoista. Kyllä, järjestelmää varmasti pitääkin kehittää, mutta ei järjestelmää missään nimessä pidä haudata, sillä se on tärkeä ja toimiva mekanismi, jonka 90-luvun lamasta olemme oppineet.

15.34 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Myös ministeri Stubb omassa aloituspuheenvuorossaan hyvin toi esille hallituksen talouspolitiikan keskeisimmän ongelman, kun hän sanoi, että tämä hallituksen harjoittama kiristävä finanssipolitiikka tulee leikkaamaan talouskasvua. Tämä tarkoittaa myöskin sitä, että se tulee olemaan haitallista työllisyydelle tässä maassa. Hyvä esimerkki tämän kiristävän finanssipolitiikan haitallisuudesta on ennusteet työttömyydestä ensi vuoden osalta. Tällä hetkellä ennustetaan, että työttömyys ensi vuonna tulee olemaan korkeampaa Suomessa kuin koskaan ennen tällä vuosituhanella.

Hallitus siis sanoo olevansa huolissaan työttömyyden kasvusta, sanoo haluavansa pannaostaa työllisyyteen, mutta se ei näy, eikä se näy tässäkään lisätalousarvioesityksessä. Sen sijaan tässä näkyy menoleikkauksia, jotka lyhyellä aikavälillä leikkaavat kasvua ja siten myöskin leikkaavat työllisyyttä, ja koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvia menoleikkauksia, jotka pitkällä tähtäimellä tulevat heikentämään meidän kasvun edellytyksiä. Puheissa kuuluu esityksiä, puhetta rakenteellisista uudistuksista, jotka työmarkkinoiden osalta tähtäävät palkan alennukseen eli ostovoiman heikentämiseen, joka tulee leikkaamaan kulutuskysyntää Suomessa. Sekin on toimenpide, joka tulee olemaan työllisyyttä heikentävä.

Lopuksi myöskin työllisyysmäärärahojen osalta edelleenkin ei esitetä lisämäärärahoja. Yhdyn myöskin niiden edustajien näkökulmiin, jotka tässä ovat ihmetelleet vähän tätä hallituspuolueiden näkemystä ylipäättään meidän työllisyyspolitiikasta. Eihän työllisyysmäärärahat ole se väline, jolla me käänämme työllisyyskehityksen kokonaan tässä maassa, se tehdään finanssi- ja veropolitiikalla, vaan työllistämistoimenpiteiden idea on katkaista työttömyysjaksot, jotta me pystymme puuttumaan Suomen työmarkkinoiden keskeisimpään rakenteelliseen ongelmaan, joka on pitkäaikaistyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu.

15.36 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio sisältää lähes 100 miljoonaa lisää rahaa maahanmuuton kustannuksiin. Ennakoin tämän talousarvion lähete keskustelussa, ja tämä on nyt käsillä. Maahanmuuton kulut on pyrittävä jatkossakin minimoimaan ja myöntämään vain välttämättömät lisämäärärahat. Turvapaikanhaun yksikkökustannukset eivät ole mikään annettu totuus, niihinkin voidaan vaikuttaa.

Haluaisin tietää hallitukselta, ministereiltä, mihin toimiin on lähdetty normien purkamiseksi tässä kansantaloudellemme kalliissa menoerässä.

15.37 Anna Kontula vas: Arvoisa rouva puhemies! Minua huolestuttaa muun muassa tässä salissa tänään käydyssä pakkolakikeskustelussa se, että aika monella keskustelijalla tuntuvat erilaiset työmarkkinoiden mekanismit menevän suloisesti sekaisin ja niistä puhutaan sen kummemmin ymmärtämättä oikeastaan sitä, mistä puhutaan. Näitä mekanismeja, jotka pitäisi erottaa toisistaan, ovat kollektiivinen sopimusoikeus, työehtosopimusten yleisistovuus ja sitten meidän kolmikantasopimisen traditiomme.

Kun puhutaan kollektiivisesta sopimisesta ja kollektiivisesta sopimusoikeudesta, tarkoitetaan yksinkertaista yksilöiden oikeutta järjestäytyä kimpassa neuvottelemaan yhdessä niistä työn ehdoista, joita työpaikoilla noudatetaan. Silloin puhutaan sellaisesta järjestel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

mästä ja oikeudesta, jota suojaavat useat kansainväliset sopimukset ja joka pitkälti työntekijäosapuolen näkökulmasta perustuu vanhaan historialliseen kokemukseen siitä, että sopimusosapuolet, työnantaja ja työntekijät, eivät ole tasa-arvoisia silloin, kun he neuvottelevat ihan vain kaksistaan siellä paikallisesti. Jos kollektiivista sopimusoikeutta lähdetään rajoittamaan, niin silloin me toimimme meidän perustuslakimme ja näiden kansainvälisten sopimusten vastaisesti.

Useasti kollektiivisen sopimusoikeuden rajoittamista perustellaan argumenteilla, jotka itse asiassa liittyvät suomalaisten työehtosopimusten yleissitovuuteen, joka sitten taas on ihan eri mekanismi. Kun puhutaan yleissitovuudesta, puhutaan Suomessa ehkä pidemmälle kuin suurimmassa osassa myöskään länsimaita viedystä järjestelmästä, jossa lainsäädännön sijaan pyritään siihen, että työmarkkinaosapuolet keskenään sopivat niistä ehdoista, joita työmarkkinoilla yleisesti noudatetaan ja joilla on enemmän tai vähemmän lainsäädännöllinen asema myös oikeudellisesti. Työehtosopimusten yleissitovuuden me voimme poistaa paikallisesti Suomessa, jos halutaan, rikkomatta juurikaan mitään kansainvälisiä sopimuksia, mutta sen ongelmat tulevat siitä, että koska meillä on niin vahva yleissitovuusjärjestelmä, meillä ei ole sitä korvaavaa yleistä työoikeudellista lainsäädäntöä, niin kuin muualla sivistysmaissa yleisesti on. Jos siis Suomessa lähdettäisiin nyt poistamaan yleissitovuutta, niin tuloksena ei suinkaan olisi Saksan tai Ruotsin työmarkkinat, vaan tuloksena olisi Romanian tai Puolan työmarkkinat, ellei sitten toteuteta merkittävää koko työlainsäädännön uudistusta, aloiteta keskustelua sellaisista asioista kuin esimerkiksi minimipalkka, joita Suomessa ei ole toistaiseksi vakavasti edes harkittu.

Kolmantena seikkana vielä näiden kahden asian lisäksi tähän samaan soppaan sotketaan kolmikantainen sopiminen, joka taas tarkoittaa työmarkkinaosapuolten yhdessä kulloisenkin hallituksen tai poliittisen päättäjän kanssa tekemiä sopimuksia ja valmistelutyötä, epävirallista neuvottelutyötä, jonka varassa merkittävä osa suomalaisista uudistuksista on viety läpi ja jota monet tutkijat pitävät yhtenä keskeisenä menestystekijänä suomalaisessa mallissa. Kolmikantaiseen sopimistraditioon liittyy isoja ongelmia demokratian kannalta, ja minä olen itsekin niitä kritisoinut useasti, mutta ne ongelmat eivät johdu niinkään siitä, että asioita neuvotellaan kolmikannassa, vaan ongelmat johtuvat lähinnä siitä, että meidän poliittiset päätöksentekijämme ovat liian laiskoja kantamaan tässä kolmikannassa oman osuutensa ja usein päästävät läpi ikään kuin kaksikannassa sovittuja asioita silloin, kun heidän pitäisi olla siinä kolmantena jalkana. Tämä on myös sellainen järjestelmä, josta me ilman kansainvälistä juridista sotkua pystymme luopumaan, jos me haluamme. Mutta tässä minä peräänkuuluttaisin kyllä kaikilta kolmikannasta luopujilta paluuta historiaan, tutustumista siihen aikaan, kun Suomessa ei kolmikantaista sopimista tunnettu, millaisessa yhteiskunnassa me elimme ja millaisten kamppailujen ja roiskeiden kautta silloin yhteiskunnallisia päätöksiä tehtiin. Kovin kevyin perustein ei siihenkään tulisi mennä. (Jukka Gustafsson: Hyvä puhe!)

15.42 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Suurin odotuksin olemme odottaneet tätä neljättä lisätalousarvioesitystä. Kun tämän esityksen käy lävitse, joutuu toteamaan, että yhtä suuri on pettymys kuin olivat odotukset, että taloudessa hallitus olisi tässä ja nyt tekemässä jotakin. Tähän hallituksen neljänteen lisätalousarvioesitykseen ei sisälly mitään toimia työllisyyteen vaikuttamiseksi ja talouskehitykseen vaikuttamiseksi. Se on kokoelma pakollisia menoratkaisuja ja teknisiä tulopuolen oikaisuja, mutta ajatus siitä, että hallitus pyrki omalla toiminnallaan aktiivisesti ohjaamaan ja vaikuttamaan taloudessa myönteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

sen kehityksen hyväksi, puuttuu tästä kokonaan. Se on valitettavaa, koska kuitenkin jokaisella hallituksella on aina tietty määrä toimia ja hetkiä käytettävissään.

Tähän saakka perinteisesti kaikki hallitukset ovat lähteneet siitä, että aloittaessaan hallitukset reagoivat taloustilanteessa tapahtuviin muutoksiin ja näyttävät omalla toiminnallaan, mitä he aikovat tehdä välittömillä toimilla, ja siihen on käytetty juuri lisätalousarvioesityksiä. Nyt näin ei tapahdu.

Samaan aikaan työllisyystilanne pahenee. Meillä on tosiasiaa jo 500 000 ihmistä vaila työtä. Se on massiivinen luku, ja tämän joukon lisääntyessä tietysti kasvaa pitkäaikaistyöttömien määrä. Nyt ollaan tekemässä erittäin pahaa virhettä, jossa annetaan tämän pitkäaikaistyöttömyyden kasvaa kylmän viileästi ja oletetaan, että sillä ei ole mitään pysyviä seurauksia. Mutta me tiedämme 90-luvun lamasta Suomesta ja myös muiden maiden kokemuksista, että ikävä kyllä kasvaessaan pitkäaikaistyöttömyydellä on pysyviä seurauksia: tulee syrjäytymistä, pysyvää syrjäytymistä työmarkkinoilta, työkyvyt heikkenevät, työnantaja ei tahdo ottaa töihin henkilöä, joka on ollut kaksi kolme vuotta työttömänä, vaan syntyy tämä pysyvän syrjäytymisen riski. Ja tämä menee sitten jälkikasvuun, näkyy sosiaalisina ongelmina päivähoitossa, koulussa. Tämä valinta on mielestäni julma ja tarpeeton, koska sittenkin varsin pienillä rahoilla voitaisiin vaikuttaa juuri pitkäaikaistyöttömyyden katkaisuun. Pohjoismaisen mallin keskeinen ajatus on ollut, että työttömyyden sattuessa yhteiskunta tekee oman osuutensa, työtöntä ei jätetä yksin. Tämä hallitus on tämän pohjoismaisen täystyöllisyysyhteiskunnan ja aktiivisen työvoimapolitiikan mallin nyt aktiivisesti unohtamassa.

Vielä kummallisempaa on, että hallitus käyttää paljon aikaa ja energiaa sen mainostamiseen, että ei voi viivyttellä päätöksenteossa, että on toimittava nopeasti. Tätä retoriikkaa me olemme nyt puoli vuotta kuunnelleet sekä täällä salissa että vielä enemmän julkisuudessa. Ja kun koko ajan yrittää katsoa, mitä hallitus tekee kilpailukyvyn parantamiseksi tässä ja nyt, niin joutuu joka ikinen kerta toteamaan, että ei yhtään mitään. Tämä vuosi ja — nyt näyttää siltä — myös ensi vuosi tulevat kilpailukyvyn osalta olemaan menetettyjä vuosia. Hallituksen omat toimet perustuvat siihen, että se rakentelee pakkolakikokonaisuutta, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan 2015. Siihen saakka (Antti Rinne: 2017!) — 2017, kiitoksia — elinkeinoelämä ja työttömät saavat odotella kaikessa rauhassa. Ei puoleentoista vuoteen tämä hallitus tee työllisyyden hyväksi yhtään mitään muuta kuin puhuu, muuta kuin puhuu. (Riitta Myller: Ja sittenkin väärä ratkaisuja!) — Ja senkin jälkeen koko suunnitelma on rakennettu hetteikölle, ikävä kyllä, tai ehkä onneksi hetteikölle, koska tämä pakkolakikokonaisuus puuttuisi vapaaseen sopimusoikeuteen, heikentäisi työntekijöiden työehtoja ja on mielestäni kiistatta perustuslain vastaista, että eduskunta ryhtyisi päättämään työehtoista sitovalla tavalla niin, että estetään paremmin sopiminen. Sellaista lainsäädäntöä en ole löytänyt yhdestäkään länsimaiden parlamentista tehtynä. Pidän tätä hanketta erittäin kummallisena ja kyseenalaisena.

Ja mitä enemmän kuuntelee myös työmarkkinajärjestöjä, sen enemmän tulee epäilyksiä, molemmilta puolilta. Palkansaajapuolihan on koko ajan ollut hyvin kriittinen, joka on lievä sana siitä, että tällaisella pakkolailla estetään sopimustoimintaa ja heikennetään työntekijöiden työehtoja. Mutta huomaa, että yhä enemmän tulee kriittisiä puheenvuoroja myös työnantajapuolelta, että sielläkin ruvetaan miettimään, tuleeko tästä kestävästä kilpailukyvyn parantamisesta vai tuleeko suuri sotku. Tähän saakka lausutun pohjalta voi enustaa, että tulee suuri sotku, joten toivon vielä, että tämä voisi tulla uuteen harkintaan ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

muuttua tämän syksyn aikana, koska todellakin nyt aletaan olemaan tilanteessa, että joitain tuloksia tarvittaisiin tässä ja nyt.

Samaan aikaan tiedämme, että itse työmarkkinajärjestöjen piirissä on tehty erittäin pitkälle meneviä, mielestäni aika järkeviä ehdotuksia, joilla kilpailukykyasiaan voitaisiin vaikuttaa nopeasti tässä ja nyt. On palkansaajapuolella ilmoitettu valmius siihen, että he ovat valmiita ottamaan työttömyysvakuutusmaksuissa suuremman maksuosuuden itselleen, jotta työnantajaa autetaan, mikä voisi tulla voimaan jo ensi vuoden alusta. Samaten palkansaajapuolella on valmius siihen, että työeläkemaksuja voitaisiin väliaikaisesti alentaa ja sitä kautta myös vaikuttaa työvoimakustannuksiin tässä ja nyt jo ensi vuonna. Ihmettelen, että hallitus ei tällaiseen ole valmis tarttumaan, ja näyttää muuten hallitusaitio olevan aika lailla tyhjä, niin että ehkä tämä minunkaan puheenvuoroni ei tässä nyt suuresti tule auttamaan, mutta yritän kuitenkin.

Siis alun perin, kun Emu-ratkaisu tehtiin ja siihen työmarkkinoillakin varauduttiin, lähtökohtana oli, että juuri välillisten työvoimakustannusten puolella pystyttäisiin toimimaan nopeasti, jos on kilpailukykyongelma syntynyt. Ja silloin lähtökohtana on, että tehdään rahastointia sekä työttömyysvakuutusrahastoon että työeläkerahastoihin. Tämä oli tarkoitettu tällä Raamatun periaatteella toimivaksi: hyvinä vuosina kerätään vähän enemmän ja sitten laihoina vuosina niitä voidaan purkaa. Nyt kummallista on, että työeläkerahastoinnin puolella tätä ei ole ollenkaan käytetty, joten se olisi siis käyttämätön ase, mikä tarkoittaisi sitä, että me voisimme alentaa työvoimakustannuksia väliaikaisesti työeläkemaksuja alentamalla. Se olisi etu yrityksille, mutta sillä olisi vaikutus myös kotitalouksille palkansaajan ostovoiman parantumisen kautta. Ja vielä lisäksi se tarkoittaisi myös sitä, että valtion ja erityisesti kuntien verotulot voisivat kasvaa. Siis ihan järkevä, hyvä ehdotus, joka tässä tilanteessa, kun on korkea työttömyys, olisi parempi. (Pia Viitanen: Nyt saisi joku hallituspuolueista kuunnella tätä!) — Olisi hyvä, että kuultaisiin myös hallituspuolueiden kanta tähän, koska meidän emme ole kuulleet tähän vielä hallituspuolueiden kannanottoa. Ja aina kaivataan näitä rakentavia ehdotuksia.

Puheenjohtaja Rinne on tehnyt ehdotuksen aikoja sitten siitä, että käytettäisiin työttömyysturvaa aktiivisen työllistymisen hyväksi. Eli olisi seteli, työttömyysturvan rahoituksesta lähtevä seteli, jonka voisi saada mukaansa, ja sitä kautta saisi työpaikan. (Antti Rinne: 15 000 työpaikkaa!) — Arvio on, että 15 000 työpaikkaa syntyisi tätä kautta. — Ihmettelen, että tämä ehdotus ei kelpaa.

Sitten on ehdotettu, että voitaisiin jättää toteuttamatta tämä VR:n ostopalvelutoiminnan alasajo, jolla on suuri aluepoliittinen vaikutus. Sen voisi rahoittaa hiukan pienentämällä autoveron alennusta. (Pia Viitanen: Aivan!) Ei sekään tunnu kelpaavan.

Ja sitten on nyt ehdotus siitä, että vaikutettaisiin tässä ja nyt, heti, eikä odotettaisi puoltatoista vuotta tai runsasta vuotta, ja katsottaisiin näitä välillisiä työvoimakustannuksia eli työttömyysvakuutusmaksua ja työeläkemaksua. Ihmettelen, että hallituksen puolella on täydellinen hiljaisuus. Olemme kuulleet, että kaikki ehdotukset otetaan vastaan, mutta se ei nyt oikein riitä, että ne otetaan vastaan. Ne pitäisi myös toteuttaa.

Tässä olisi ajatuksia, joita voisi lähteä viemään eteenpäin jo lisäbudjetin kautta. (Antti Rinne: SDP:n vaihtoehto!) Sama koskee viennin osuutta. Ikävä kyllä ei itse tässä budjettikirjassa eikä myöskään tässä lisäbudjetissa ole ratkaisuja viennin tukemiseen. Olisi näitäkin voitu tehdä jo nyt. Se koskee esimerkiksi teollisuuden energiaverotusta, se koskee esimerkiksi väylämaksuja, se koskee esimerkiksi päästökaupan kompensatiota: tässä ja nyt-toimia, jotka auttavat vientiä, sitä aluetta, joka on eniten ongelmissa. Minun mielestäni aika

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

hyviä, kestäviä ehdotuksia, joille löytyisi yhteiskunnassa laveammaltikin tukea, kunhan vain poliitikkojen keskuudessa olisi halu tarttua näihin ja lopettaa tämä askartelu pakkolakiensa kanssa, perustuslain kannalta erittäin kyseenalaisesti perusoikeuksia rajaavien pakkolakiensa kanssa.

Rohkenenkin toivoa, että näihin vaatimattomiin ajatuksiin vielä kuullaan hallituspuolueiden edustajien kannanotot.

15.52 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä äskenen puheenvuoro päättyi joukkoon konkreettisia avauksia, konkreettisia esityksiä, konkreettisia vaihtoehtoja. Ja nyt minä oikeastaan ymmärrän, miksi täällä istunto istunnolta käy niin, että täällä pomppaa joku edustaja Rantakangas tai vastaava pystyyn ja sanoo, että oppositiolla ei ole mitään ehdotuksia: kun niitä täällä esitetään jo ties monetta kertaa, täällä ei ole ketään kuuntelemaan niitä. Olisiko tavatonta vaatia, että ministeriaitiossa olisi nyt asiasta vastaava ministeri paitsi ottamassa kopin myös toteuttaakseen näitä asioita, rakentavia esityksiä, avauksia, sosialidemokraattien näkemyksiä? Ja vähintäänkin olisi kohtuullista, että ne edustajat, jotka täällä istunto istunnolta pongahtavat ylös ja väittävät hyvinkin epätotuudenmukaisesti, että oppositiolla tai SDP:llä ei ole vaihtoehtoja, olisivat hyvät ja joskus kuuntelisivat niitä. Sitteen jäätäisiin tältä turhulta jankuttamiselta päivästä toiseen, että vaihtoehtoja ei muka ole, kun niitä on kosolti, ja äskenisessä puheenvuorossa oli selkeitä avauksia. Ja jos tämä puhe nyt jostain kautta kenties tavoittaa työhuoneessaan istuvia hallituspuolueiden edustajia: Ottakaa koppi. Kuunnelkaa, mitä sanomme, ja miettikää näitä meidän vaihtoehtojamme toissanne, koska se avainsana, mikä tänään tuli esiin, oli työllisyystoimet tässä ja nyt.

Se on, hyvät ystävät, arvoisa puhemies, tavatonta, että me tiedämme tämän työllisyystilanteen ja täällä puheenvuoro puheenvuorolta hallituspuolueet tarjoaisivat ainoaksi näkemykseen sen hoitoon kilpailukyvyistä huolehtimista sillä keinolla, että sen päämääränä on valmiiksi saneltu ratkaisu, joka tarkoittaa suomeksi sanottuna palkkojen leikkaamista 5 prosentilla. Kaikki ymmärtävät, että tämä asia ensinnäkään ei ratkaise meidän kilpailukykyongelmaa. Jos hallitus uskoisi sen niin tekevän, miksi ihmeessä sitten lähdetään siitä, että ensimmäiset toimet tulevat vasta myöhemmin? Tämä on minun mielestäni aivan tavatonta, koska tässä ja nyt me tarvitsemme toimia.

Hyvä, että edustaja Heinonenkin käveli tänne sisään, täällä on tullut tärkeitä avauksia oppositiolta työllisyyden edistämiseksi tässä ja nyt, ja toivon, että voitte myös ministeri Stubbille niitä sitten välittää osaltanne.

Puhemies! Tässä lisätalousarviossa, kuten todettiin, se mitä tältä paperilta me olisimme halunneet nyt jo kolmatta kertaa, on se, että siinä puututtaisiin työllisyysmäärärahoihin tässä ja nyt. Ensi vuonna tilanne entisestään pahenee: työllisyysmäärärahoja leikataan 150 miljoonaa, ja nuorisotakuu, joka täällä nousi esiin, käytännössä katsoen vedetään nollarahoitteiseksi. Viedään rahat ja sanotaan, että "hei, me kehitetään". Ja nämä ovat myös niitä toimia, mistä pitäisi pystyä huolehtimaan tässä ja nyt, kuten sanottu — toistan sitä, koska tämä on nyt tällä hetkellä se avainsana.

Täällä oli aika merkittäviä puheenvuoroja ministeri Lindströmiltä. Hän itse myönsi, että nämä rahat ovat riittämättömät. Hän sanoi, että 90 miljoonaa olisi tarvittu. Hän muuten itse esitti 30:tä, vaikka hänellä on tietenkin se valtikka. Ministeri sentään myönsi, että nämä rahat ovat riittämättömät. Siitä minä hämmästyin kaikkein eniten, kun täällä perussuomalaisen talousasiantuntija Turunen käytti puheenvuoron, että eihän itse asiassa näillä työllisyysmäärärahoilla nyt olekaan ollenkaan merkitystä. Se on muuten täysin päinvastainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

linja kuin mikä perussuomalaisilla oli ennen vaaleja. Luin hyvin tarkkaan perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin vuoden takaa, ja siellä esitettiin lisää työllisyysmäärärahoja. Nyt niitä esitetään leikattavaksi ja todetaan vielä edustajan suusta, että eihän niillä niin merkitystä olekaan. Eli tämä on taas kerran yksi osoitus siitä sataprosenttisesta takinkäännöstä, lähtien uskomattomasta tosiasiasta, että Kreikka-paketti tehtiin siellä perussuomalaisten mukana ollessa, ja nyt sitten työllisyysmäärärahat kaikki menevät täysin päinvastoin kuin puhuttiin.

Yksi, mitä minä olen henkilökohtaisesti ihmetellyt kovin paljon, on se, kuinka ihmeessä esimerkiksi juuri perussuomalaiset voivat näin hyvillä mielin — näyttää siltä — olla mukana tässä kokoomuksen ja keskustan ja Elinkeinoelämän keskusliiton ideologian omaavassa hallituksessa ja nyt puhua siellä Hervannan Siwalla tai toreilla ihmisten kanssa, että niin väen vängällä on työmiehen ja työnaisten palkkaa laskettava 5 prosenttia tai väen vängällä on eläkkeensaajalta leikattava. Ne puheet ovat aivan toista, ja takki on kääntynyt kylä nyt sitten 100 prosenttia kaiken kaikkiaan.

Haluan, puhemies, tähän loppuun vielä sanoa, että aika merkittävä asia tuli tuolta ministeri Lindströmiltä myös siinä hänen viimeisessä puheenvuorossaan: hän sanoi, että TESistä hän haluaa pitää kiinni. Ja tätä me nyt toden totta toivomme, että tämä olisi myös koko hallituksen linja. Se oli työministerin linjanveto täällä tänään. Ministeri Stubb olisi mielestäni voinut ottaa tässä yhteydessä kantaa siihen, ja toivon, että hän voi palata kenties tänne aitioon. Edustaja Zyskowiec saapui, ehkä hän sitten vastaa tähän kysymykseen. Toivon, että voitte olla, arvoisa kokoomus, sillä linjalla, että todellakin TESeistä ja niiden minimisuojusta pidetään kiinni. Se tuli ministeri Lindströmiltä tänään.

Mutta tässä, puhemies, muutamia asioita. Kuten sanottu — jos palaan siihen työllisyysmäärärahaateemaan — tämä on taas jälleen kerran se asia, mistä tulemme sitten huomauttamaan tämän lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä.

15.59 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aikamoista populismia edellisiltä ministereiltä kertoa ja luetella täällä, kuka on salissa ja kuka ei ole paikalla. Muistan lukuisia käsittelyjä, joissa ei ollut valtiovarainministeri paikalla eikä ollut ministeri Viitanenkaan silloin paikalla, ja uskallan sanoa tähän pöytäkirjaan, että ei tänäänkään edustaja Viitanen istu täällä salissa silloin, kun tämä täysistunto loppuu, mutta katsotaan, jos kävisi näin, että edustaja Viitanen ottaa uuden toimintatavan käyttöön ja osallistuu näihin täysistuntoihin. Itse äsken kuuntelin teidän puhettanne tuolla työhuoneessa ja tulin sen takia tänne, kun kutsu kävi.

Eläkeläisten verotuksesta on puhuttu ja tuotu esille, että nyt jollain tavalla tässä tapahtuisi muutos, mutta täytyy pöytäkirjaan todeta, että itse asiassa viime eli Rinteen vaalikaudella eläkeläisten veroaste erkani selvästi ja tietoisesti palkansaajista useimmilla tulotasoilla, ja tämä oli SDP:ltä silloin tietoinen valinta. Itse asiassa tämä löytyy myös eduskunnan jaoston mietinnöstä. Se on ehkä hyvä myös pöytäkirjaan laittaa.

16.00 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta on aina mukavaa iltaistunnoissa, missä aika usein istun edustaja Heinosen kanssa, käydä näitä keskusteluja. (Timo Heinonen: Hyvä!) Siksi minä toivon, että tästä myös useampi edustaja ottaisi tästä kopin. Minä kyllä katson aika ylpeänä tätä opposition väkeä täällä. Meitä on paljon, ja me haluamme keskustella ja tuoda niitä vaihtoehtoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Mutta, puhemies, tämä menikin mielenkiintoiseksi, tämä edustaja Heinosen väite siitä, että aikaisemmin olisi veroeuroja jollain tavalla niin kuin pidetty yllä. Nimenomaan ne... [Puhuja oli kääntyneenä selin mikrofoniiin.]

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Viitanen, puhuteko tännepäin, niin kuuluisi ääni tuohon mikrofoniiin.

No niin, puhun puhemiehelle, rouva puhemies. — Nimenomaisesti olemme halunneet pitää reilun meiningin mukaisesti palkansaaajan ja eläkkeensaajan verotuksen tasa-arvoisena, ja oli täydellinen järkytys se, että kun kokoomus ennen vaaleja ministeri Stubbin suulla toisti, että tämä on perusfilosofia, että verotus on reilu, niin välittömästi vaalien jälkeen puheenjohtaja Stubb muuttui valtiovarainministeri Stubbiksi ja hän tuo itse esityksen, jossa ei kevennetä vastaavalla tavalla eläkkeensaajien verotusta kuin palkansaaajien. Tämäkin on valitettavasti se 180 prosentin takinkääntö, ja tämä jos mikä on asia, mistä mielestäni, (Puhemies: Aika!) arvoisa edustaja... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.01 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, minkä kritiikin edustaja Viitanen esitti, on ihan paikallaan, koska täällä on monia, monia keskusteluja käyty niin, että keskeisiä lakiesityksiä ei ole esitelty, ja se niiden esitleminen aina hyvä periaate pitää. Nyt näyttää siltä, että tähän on tulossa parannusta, ja siitä on annettava kiitos hallitukselle, jos on niin, että nämä tänäänkin listalla olevat keskeiset lakiesitykset kukin ministeri esittelee.

Mutta mitä tulee tähän eläkkeensaajan verotukseen, niin todellakin tässä on paljon puhuttu perussuomalaisen takinkäännöstä, oli sitten kyse Kreikka-paketista tai pakkopalkanalennuksista tai työttömiltä tai eläkeläisiltä leikkaamisesta (Eduskunnasta: Tai maahanmuutosta!) — tai maahanmuuttoasioista. — Mutta harvemmin on puhuttu kokoomuksen täydellisestä takinkäännöstä eläkkeensaajan verotuksen suhteen.

Ja mitä tulee viime kaudella tehtyihin päätöksiin, niin pyydän, edustaja Heinonen, laittakaapa faktat tiskiini. Otatteko te huomioon sieltä perusvähennykset, jotka tehtiin vuosina 12, 13, 14 ja 15? Otatteko huomioon Rinteen eläketulovähennyksen? Katsokaa koko vaalikauden saldo eläkkeensaajan verotusten kannalta ja laittakaa faktat tiskiini. Sen jälkeen voidaan vertailla.

16.03 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen otti käyttöön mielenkiintoisen termin, "Rinteen vaalikausi". (Naurua) Minä en oikein tiedä, mitä tämä Rinteen vaalikausi tarkoittaa, mutta sen muistan, että kun Rinne tuli hallitukseen, niin hän laittoi ehdoksi ensimmäisessä budjetissaan sen, että tehdään ylimääräinen eläketulovähennyksen nosto. Siis eläkeläisten verojen helpottaminen oli puheenjohtaja, valtiovarainministeri Rinteen linja. Nyt puheenjohtaja, valtiovarainministeri Stubbin linja on eläkeläisten verotuksen kiristäminen suhteessa palkansaaajien verotukseen. (Eduskunnasta: Näin on!) Olen samaa mieltä edustaja Viitanen kanssa, että minustakin välillä vähän väärin aina syytetään perussuomalaisia takinkääntämisestä, koska tämä eläkeläisille tehty petos, jonka kokoomus on tehnyt, on kyllä todella suuri huijaus. Ennen vaaleja ministeri Stubb korvensi puheenjohtaja Sipilää siitä, että keskusta ei ole tekemässä eläkeläisille veronkevennyksiä. (Jukka Gustafsson: Ja Zyskowicz!) — Ja Zyskowicz oli tässä täysin rinnoin mukana. — Ja vaalien jälkeen hän tekee juuri sen, mitä hän vaaleja ennen ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

vosteli. Emme aio, edustaja Zyskowicz, antaa tässä asiassa teille rauhaa. Teidän nimenne tullaan mainitsemaan vielä monta kertaa. (Ben Zyskowicz: Kiitos!)

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään puhujalistaan.

16.04 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin sen, että ministereillä ei ole aikaa ja mahdollisuutta aina olla näissä keskusteluissa mukana, mutta pidän kuitenkin harmillisena sitä, ettei ministeri Orpolla ollut mahdollisuutta osallistua tämän päivän keskusteluun, sillä tämän lisätalousarvion merkittävin määrärahamomentti kuitenkin koskee nimenomaan tätä turvapaikanhakijoiden määrän kasvua ja siihen liittyviä kysymyksiä. Sen vuoksi täällä kukaan ei vastannut esimerkiksi edustaja Tolppasen kysymykseen, joka liittyi tähän suojelupoliisin tämän päivän tiedotustilaisuuteen, jonka mukaan tämän turvapaikanhakijoiden määrän kasvun myötä myös sekä terroriuhka että väkivaltaisten viharikosten uhka on kasvanut. Tämähän liittyy sekä maahanmuuttovastaisen ilmapiirin kiristymiseen että sitten turvapaikanhakijoiden joukossa tulleiden yksittäisten, mahdollisten terrorismiin kytköksissä olevien henkilöiden määrän lisääntymiseen. Kun nyt puhutaan rahasta, niin olen kyllä huolestunut turvallisuusviranomaisten, poliisin ja Rajavartiolaitoksen tilanteesta ja siitä, että tarpeeseen nähden resurssit ovat alimitoitettut, jos nyt ajatellaan vaikkapa tätä suojelupoliisin ilmaisemaa huolta.

Samalla myös tarvittaisiin kiireellisesti kyllä niitä lainsäädäntöuudistuksia, joita jo viime kaudella laitettiin vireille ja jotka liittyvät esimerkiksi lainsäädäntöhankkeeseen jälkikäteen ilmoitettavasta kotietsinnästä, joka ei ole Suomessa mahdollista toisin kuin lähes kaikissa muissa Euroopan maissa ja Pohjoismaissa. Tämä olisi yksi keskeisiä keinoja, jolla pystyttäisiin saamaan selville mahdollisia vireillä olevia terrorisuunnitelmia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja kaksi vastauspuheenvuoroa, ensiksi edustaja Harakka ja sitten edustaja Myller. Sen jälkeen taas puhujalistaan.

16.06 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Räsänen tuossa siteerasi supon arviota. Haluaisin tietää, onko hän itse sitä meiltä, että maahanmuuttajiin kohdistuva väkivalta on maahanmuuttajien itsensä aiheuttamaa jo pelkällä olemassaolollaan. (Ben Zyskowicz: Supo on sitä mieltä!) Onko edustaja Räsänen sitä mieltä ja onko tässä salissa ihmisiä, jotka ovat todella vakavissaan sitä mieltä, että väkivalta on uhrin itsensä aiheuttamaa?

16.07 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluaisin nyt hieman selvennystä tähän asiaan, koska se viesti, mikä on tullut, kuuluu niin, että väkivaltaisten viharikosten uhka on kohonnut turvapaikanhakijoiden määrän huomattavan kasvun ja maahanmuuttovastaisen ilmapiirin vuoksi, eli kuinka vastaamme siihen, että maahanmuuttovastaisuus lisääntyy. Se ei varmastikaan johdu maahanmuuttajista, vaan meillä pitää olla todella kunnollinen strategia Suomessa, miten lisäämme aitoa, oikeaa tietoa ihmisten keskuudessa niistä asioista, joista maahanmuutto johtuu.

Myöskin annan tunnustusta hallitukselle siitä, että on reagoitu tämän lisätalousarvion kautta siihen, että Suomella on voimavaroja tässä ja nyt vastata näihin kysymyksiin, koska on totta, että jos kunnollista maahanmuuttopolitiikkaa ja kotouttamista ei tehdä, ongelmia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

varmasti tulee. Mutta meidän pitää pystyä myös katsomaan itseämme peiliin ja miettimään sitä, mistä tällaiset tunteet, joista (Puhemies koputtaa) nyt supo puhuu, johtuvat.

16.08 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa puheenvuorossani viittasin aivan täsmällisesti ja ainoastaan tuohon suojelupoliisin tiedotustilaisuuteen ja niihin seikkoihin, joita siinä tuotiin esiin: todellakin siihen, että sekä terroriuhka että sitten väkivaltaisten viharikosten uhka on kasvanut. Totesin senkin, että se liittyy sekä maahanmuuttovastaisen ilmapiirin kiristymiseen, joka ei tietenkään ole koskaan rikoksen uhrin vika vaan aina sen rikoksen tekijän syy, että toisaalta siihen, että tässä suuressa turvapaikanhakijoiden joukossa on se vaara, että siellä on myös enemmän niitä henkilöitä, jotka ovat kytköksissä terrorismiin. Eli myös se riski kasvaa. Ja tämä on juuri suojelupoliisin tämänpäiväisen tiedotustilaisuuden huolenaihe.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja seuraavaksi puhujalistaan.

16.09 Ozan Yanar vihr: Arvoisa rouva puhemies! Me teimme syyskauden alussa kolmannen lisätalousarvion eli muutama kuukausi sitten, ennen tätä neljättä lisätalousarviota, ja me kritisoimme silloin hallitusta työllisyysmäärärahojen laiminlyömisestä. Silloin teoimistot ympäri Suomea kaipasivat lisää työllistämismäärärahoja, ja silloin ja myös tänään työministeri Lindström puhui siitä, että rahaa ei ole mutta hän kyllä laittaisi niitä rahojen, jos niitä olisi. Ja silloin ja myös tänään edelleen me kritisoimme hallituksen linjaa, että hallitus haluaa maksaa passiivisesta työttömyydestä eikä siitä, että ihmisiä autetaan pääsemään työmarkkinoille.

Mutta tänään tuli vielä uusi linjaus hallituspuolue kokoomuksen suunnalta. Muun muassa edustaja Lepomäki, joka ei nyt valitettavasti ole täällä, sanoi, että työllistämismäärärahat eivät paranna työllistämistä, ja hän viittasi tutkimuksiin — vaikea sanoa, millaisiin tutkimuksiin. Ollaanko tosiaan sitä mieltä, että starttirahat eivät auta ihmisiä yrittäjyyteen? Ollaanko aidosti sitä mieltä, että palkkatuki ei auta ihmisiä työllistymään?

Aidot tutkimukset, muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön tutkimukset viimeisien vuosien aikana, ovat osoittaneet, että muun muassa palkkatuki ja starttirahat ovat todella hyviä aktivointitoimia ja sitä kautta saadaan ihmisiä työmarkkinoille. Ja kun näitä ihmisiä vielä seurataan vuoden kahden verran, silloin nähdään, että vaikuttavuus on ollut todella hyvää. Se on myös valtion toimia, tai se kuuluu itse asiassa tällaiseen pohjoismaiseen hyvinvointivaltioon, että autetaan ihmisiä pääsemään työmarkkinoille, ja on toki outoa, että hallitus, joka sanoo Suomen nousevan pelkällä työllä, ei halua edistää työpaikkojen luomista. Tämä on toki todella ristiriitaista.

Ja mitä tulee talouden isompaan kuvaan, puhutaan todella paljon vastuullisesta talouspolitiikasta, korostetaan, että se, mitä hallitus nyt tekee, on juuri sitä vastuullista talouspolitiikkaa. Mutta minä sanoisin, että vastuullinen talouspolitiikka ei todellakaan ole sitä, että leikataan heikoimmilta, nuorilta, eläkeläisiltä, opiskelijoilta, ja kasvatetaan tulevaisuuden kustannuksia. Vastuullinen talouspolitiikka ei ole sitä, että leikataan kokonaiskysyntää leikkaamalla ylisuuria summia. Vastuullinen talouspolitiikka ei ole sitä, että romahdetaan veropohjaa kaiken maailman hallintarekistereillä ja tarjotaan pääsy veronkiertoon. (Olavi Ala-Nissilä: Perustele oma näkemys!) — Me olemme tarjonneet monesti meidän omaa vaihtoehtoaamme. Me olemme muun muassa sanoneet, että me emme leikkaisi koulutuksesta. Kaikki maailman ekonomistit, (Välihuutoja) myös Suomen ekonomistit oikeal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

ta vasemmalle, ylhäältä alhaalle, ovat sitä mieltä, että Suomi ei voisi pahemmin ampua itseään jalkaan, ja siksi peräänkuuluttaisin järkevämpää talouskeskustelua.

Suomi ei nouse sillä, että tehdään huonosti valmistettuja kilpailukyky- ja tuottavuustoimia, jotka ovat mitä sattuu, joita muutetaan miten sattuu ja jotka ovat sellaisia, joilla tavoitellaan esimerkiksi tuottavuutta mutta lisätään työaikaa, mikä vähentää tuottavuutta. Että näissä pitäisi olla johdonmukaisia. Toivon, että nämä kommentit otetaan uuteen harkintaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pari vastauspuheenvuoroa. Sieltä ensiksi edustaja Ala-Nissilä ja sen jälkeen sitten edustaja Gustafsson.

16.14 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä edustajien kritiikki oli yliampuvaa ja osin virheellistäkin, mutta ei tämä Suomi sillä nouse eikä nouse, vaikka joka viikko tehdään täällä välikysymys, niin kuin oppositio haluaa tehdä. Me elämme edelleen sitä aikaa, jolloin edustaja Rinne on tehnyt budjetin. Ei yhtään hallituksen leikkausta ole vielä voimassa, vaan elämme teidän budjetinne veronkiritysten ja leikkausten aikaa. Kyllä odottaisin, arvoisa puhemies, että olisi joku oma vaihtoehto, oma konsepti. Kun maa menee kriisiin ja toimintaympäristö on muuttunut, ei sieltä päästä, ellemme muuta konseptia, ellei meillä ole joku uusi lääke tässä. On todella onnetonta, että tämä on tällaista kritiikkiä ja välikysymys per viikko -linjaa, ei sillä Suomi nouse.

16.15 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vihreät aloitivat oppositiopolitiikan ja saivat paljon hurraa-huutoja katsomoista, kun arvostelivat koulutukseen suuntautuvia leikkauksia. Jossain vaiheessa itsekkin erehdyin ajattelemaan, että tuo saattaa olla ihan fiksua: että on selvä painopiste, koulutukseen suoritettuja leikkauksia ei hyväksytty ja niille yritetään esittää jotakuinkin uskottava vaihtoehto. Mutta syksyn edetessä vihreät itse asiassa ovat ryhtyneet ampumaan kaikkia säästöjä. Ei riitä, että ammutaan koulutuksen säästöt, myös eläkeläisten asumistuesta tehdään välikysymys. Kehitysyhteistyöleikkauksia totta kai vastustetaan. Nyt vastustetaan sitä, ettei ole enempää työllisyysrahoja. Ja sitten kun kerrotaan, että joo, on meillä vihreillä vaihtoehto, niin se on se, että leikataan näitä virkamiesten kilometrikorvauksia ja näillä kilometrikorvauksien leikkauksilla meinataan nämä satojen satojen miljoonien leikkaukset kompensoida, niin että minä sanon teille, edustaja Yanar, että tämä on humpuukia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten kaksi vastauspuheenvuoroa. Tässä ensiksi edustaja Lindtman ja edustaja Heinäluoma.

16.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakko tarttua tähän edustaja Ala-Nissilän kritiikkiin. Ensinnäkin hänen puheenvuoronsahan osoittaa juuri sen kritiikin oikeaksi, minkä edustaja Viitanen täällä aiemmin kertoi. Täältä pöntöstä käydään päivästä toiseen, viikosta toiseen ja kuukaudesta toiseen kertomassa ja tarjoamassa erilaisia vaihtoehtoja hallituksen väärälle politiikalle, oli sitten kyse esimerkiksi näistä maakuntia kurittavista junaleikkauksista, jotka voitaisiin perua ottamalla käyttöön vain viidestoistaosa siitä kaavaillusta autoveron alennuksesta, jonka hallitus on päättänyt tehdä, tai siitä, että olemme esittäneet Rinteen-mallin käyttöönottoa, jolla passiivisista työttömyysmeno-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

ta saadaan aikaiseksi aktiivisia työllisyysmenoja ja sitä kautta saadaan Suomi nousuun. Mutta ei, edustaja Ala-Nissilä ei kuule, hän vain tulee ja kertoo, että ei ole vaihtoehtoja.

Ja vielä, mitä näihin välikysymyksiin tulee, niin kun katsotaan viime kauden saldoa, niin emme me taatusti siihen tule pääsemään. (Ben Zyskowicz: Onko ihan varma?)

16.17 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin sillä tavalla ymmärtää edustaja Ala-Nissilää, että hän ei tainnut olla salissa, kun tätä keskustelua tässä aikaisemmin käytiin ja näitä opposition vaihtoehtoja esiteltiin. Hän tuli saliin kesken kaiken ja käytti lonkalta semmoisen puheenvuoron, joska ajatteli, että se tilanteeseen sopii, ja se sopikin erittäin hyvin, koska se osoitti juuri sen, mitä edustaja Viitanen täällä sanoi todeksi. Eli siitä huolimatta, mitä me täällä puhumme, te olette joko poissa tai pidätte korvanne kiinni.

Tässä suhteessa ministeri Stubb on kuitenkin minun mielestäni luokkaa korkeammalla, koska hän sentään sanoi, että nämä kaikki meidän ehdotukset otetaan vastaan, alkaen tästä Rinteen ehdotuksesta tehdä työttömyysturvasta aktiivituki työllisyyteen. Hänhän taisi luvata jopa, että otetaan vastaan tämäkin ehdotus siitä, että autoveron... Ei kun sen hän taisi torjua, autoveroalennusta ei voida kuitenkaan käyttää siihen, että VR:n ostopalvelut hoidettaisiin. Mutta kyllä hän otti vastaan tämän ehdotukseni siitä, että katsottaisiin vähän näitä työnantajan välillisiä työvoimakustannuksia. Hän sentään ilmoitti, että otetaan vastaan, edustaja Ala-Nissilä ei ole vielääkään kuullut niitä. Mutta kyllä varmaan tämän keskustelun jälkeen pyydätte pöytäkirjanotteen, josta näkyvä nämä vaihtoehdot. SDP:n vaihtoehtohan johtaa pienempään velkaantumiseen kuin mitä hallitus tekee. Te olette lisäämässä velkaa, ette vähentämässä sitä.

16.19 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hallituksen lempiargumentti tämä, että ei ole vaihtoehtoja, siitä huolimatta, että niitä esitetään jatkuvasti, ja edustaja Zyskowicz jopa kutsui opposition politiikkaa humpuukiksi. Minä haluan nyt oikeastaan kysyä hallituspuolueiden edustajilta myöskin, että mikäs tämä teidän vaihtoehto sitten loppujen lopuksi on. Eikö ole korkea aika, että myöskin te pystytte osoittamaan, että teidän valittu poliittinen linja myös toimii? Nyt me olemme eläneet Suomessa vuodesta 2012 tämän kiristävän finanssipolitiikan olosuhteissa — ja mitkä ovat tulokset? Työttömyys on jatkanut kasvuaan, alijäämä on kasvanut ja velkaantuminen on jatkunut. Nyt uusien ennusteiden mukaan työttömyys tulee ensi vuonna olemaan korkeammalla tasolla kuin koskaan aikaisemmin tämän vuosikymmenen aikana. Se jos jokin on osoitus siitä, että hallituksen politiikka ei toimi.

16.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä oikeastaan jo edustajat Lindtman ja Heinäluoma kertoivat juuri sen, että ihan hetki sitten olin tuolla puhujakorokkeella ja toivoin, että hallituspuolueet kuuntelisivat, mitä me esitämme, niin että ei tarvitsisi jatkuvasti käydä tätä keskustelua, että "teillä ei ole vaihtoehtoa". Sitä ennen edustaja Heinäluoma käytti pitkän ja analyttisen puheenvuoron tuolla puhujakorokkeella ja kertoi monia eri vaihtoehtoja (Eero Heinäluoma: Lähes kymmenkunta!) muun muassa viennin tukemiseksi tässä ja nyt. Hän muun muassa siteerasi ay-liikkeen ehdotuksia näistä työeläkemaksuista. Hän puhui Rinteen mallista. Kaikki tällaisia uusia ehdotuksia ja avauksia, ne lueteltiin tuolta. Ja sitten kaiken kukkuraksi tämä huipentui edustaja Ala-Nissilän välihuutoon, että "lisävelalla". Auta armias, kun me olemme sanoneet vaikka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

kuinka monta kertaa eri istunnoissa, tiedotteissa, puheenvuoroissa, että meidän vaihtoehtomme, kun sitä tullaan sitten käsittelemään tässä salissa — eduskunnan aikataulujen mukaan 18.11. — sisältää vähemmän velkaa kuin mitä hallitus ottaa. (Eero Heinäluoma: Tervetuloa, edustaja Ala-Nissilä!) Kun sen nyt tässä sanon, niin sovitaanko sillä tavalla ihan ystävänä, (Puhemies koputtaa) että tämän jälkeen ei enää näitä argumentteja täällä käytetä?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä kolme vastauspuheenvuoroa, minkä jälkeen siirrymme jälleen listalle. Nämä henkilöt ovat edustajat Ala-Nissilä, Zyskowicz ja Yanar.

16.21 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että talouskehitys on ollut odotettuaakin huonompaa. Viittasin vain siihen, että eletään sen edellisen hallituksen budjetin aikaa. Tässä edustaja Rinteen mallissahan on ideoita. Sen olen noteerannut. (Ben Zyskowicz: Se on Sipilän malli!)

Arvoisa puhemies! Kun autoveron alennustakin täällä on monta kertaa jaettu, niin pyydän nyt huomauttaa, että autovero alenee 50 miljoonaa ensi vuodelle mutta käyttömaksu nousee 100 miljoonaa, joten verotus kiristyy 50 miljoonaa. Miten te voitte sitä 200:aa miljoonaa täällä moneen kertaan jakaa, kun verotus todellisuudessa kiristyy? Kannattaisi nyt katsoa vähän tarkemmin, mitä ne esitykset ensi vuodelle ovat.

16.22 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan edustaja Anderssonille. Itse asiassa en ole kutsunut vasemmistoliiton oppositiopolitiikkaa humpuukiksi, päinvastoin: eräässä puheenvuorossa joitakin viikkoja sitten sanoin, että vasemmistoliitto on mielestäni ainoa oppositiopuolue, joka selkeästi on kertonut, mikä heidän vaihtoehtonsa on. Ja se heidän vaihtoehtonsa on se, että otetaan lisää velkaa. Vasemmistoliitto kertoi tämän ennen vaaleja, haki sille kansalaisilta tukea, ei hirveästi sitä lisätukea saanut, mutta on pitänyt linjansa, uskoo siihen, että kun säästöistä luovutaan, otetaan lisää velkaa, niin pitkän päälle velat muuttuvat saataviksi ja tällä saadaan asiat kuntoon.

Mutta kun vihreiltä, jotka korostavat joka käänteessä, että kyllä heillä on vaihtoehtoja, asiaa tivataan ja he kertovat, että virkamiesten kilometrikorvauksia leikataan, niin tämä mielestäni, arvoisa rouva puhemies, on humpuukia.

16.23 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Äskeinen puheenvuoro oli toki tämmöinen viihteellinen, mutta sanotaan näin, että se ei sisällä puolustusta siihen suuntaan, mitä hallituspolitiikan, hallituksen talouspolitiikan suunnan todistamiseksi vaadittaisiin. Kun puhutaan siitä, että ei ole vaihtoehtoja, ei selvästikään kuunnella oppositiopoliitikkoja ja oppositiopuolueita, heitetään juuri, kuten äsken sanottu, lonkalta, hoetaan samoja asioita. Sanoisin hallituspuolueille, että teidän tulisi osoittaa, että teillä on hyvää politiikkaa. Ei niin, että puhutte edellisestä kaudesta, vaan siitä, että todistelette, miksi nämä toimet ovat välttämättömiä, kun markkinoitte niitä sellaisina. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ennen puhujalistaan siirtymistä ministeri Orpo käyttää puheenvuoron, 3 minuuttia paikalta, olkaa hyvä, ja sen jälkeen listalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

16.24 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Pahoittelen, että en ole voinut täällä osallistua keskusteluun, ja nytkin on aika vähän aikaa, mutta halusin tulla kuitenkin käyttämään lyhyen puheenvuoron.

Omalta osaltani on tärkeää, että lisätalousarviossa huomioidaan tästä kasvaneesta turvapaikanhakijoiden määrästä aiheutuvat kulut. Yli 50 miljoonaa euroa suunnataan näihin välttämättömiin vastaanottamisen kuluihin, jotka sisäasiainministeriön hallinnonalalla ovat aivan välttämättömiä, koska meidän on nämä ihmiset vastaanotettava ja heidän asian- sa tutkittava ja heidän majoituksestaan huolehdittava nyt ensi alkuun.

Meillä ovat kieltämättä koko vastaanoton, sisäisen turvallisuuden resurssit ja henkilöstö olleet todella kovilla tuosta kesästä lähtien, tekevät paljon töitä, upeaa työtä. Tämä työ ei olisi ikinä onnistunutkaan varmaan ilman heidän venymistään mutta ei sitten myöskään ilman kolmannen sektorin, ennen kaikkea SPR:n, merkittävää roolia tässä vastaanotossa. Mutta lähtökohta on se, että tällä rahalla, mitä nyt lisää on osoitettu, me kykenemme tämän vuoden asiat hoitamaan. Aikaisemmin jo suojelupoliisille muun muassa osoitettiin lisätalousarviossa lisää määrärahoja tähän vastaanottoon heidän osaltaan, jotta heillä on riittävä resurssi seuloa läpi turvapaikanhakijoiden suurta määrää ja sitä kautta pitää huolta omasta tehtävästään eli sisäisestä turvallisuudesta.

Tästä päästäänkin toiseen ajankohtaiseen aiheeseen, eli suojelupoliisi on tänään julkaissut päivitetyn uhka-arvionsa, edellinen on vuodelta 14. Tähän ajankohtaan ei liity mitään dramatiikkaa, mutta he kokivat tehtäväkseen — ja sehän heidän roolinsa onkin — että he tuovat julki arvion siitä, että Suomessakin uhka terrorismi-iskulle tai väkivaltaisuuksille on jonkin verran kasvanut ja suurimpana syynä on maahanmuuttotilanne. Siinä on eri jaotte- luita: Ensinnäkin tämä suuri maahanmuutto on nostanut esiin ääriliikkeitä ja ääriliikkeiden keskinäiset sekä heidän ja maahanmuuttajien väliset jännitteet ovat aiheuttaneet jo asioita, joita emme olisi halunneet nähdä, mutta voivat aiheuttaa jatkossakin. Sen lisäksi on kasva- vaa huolta maahanmuuttajien sisäisestä toimeen tulemisesta, koska heillä on eritaustaisia ihmisiä ja meillä on Suomessa kuitenkin se tapa, että kaikki sijoitetaan samoihin vastaan- ottokeskuksiin.

Sitten varsinainen terrorismiuhka: Suojelupoliisi kertoi tänään sen, että tässä suuressa määrässä turvapaikanhakijoita joukossa on joitakin tunnistettuja henkilöitä, joilla tiedet- tään olevan kytköksiä terrorismiin. Kyse on erittäin pienestä määrästä kokonaisuuteen näh- den mutta kuitenkin vakavasti otettavasta, ja pidän perusteltuna, että tämä kerrotaan. Kai- ken kaikkiaan seurattavia henkilöitä, kohdehenkilöitä niin sanotusti, on noin 300. Se ei tar- koita, että meillä on maassa 300 terroristia, vaan se tarkoittaa sitä, että Suomessa on 300 sellaista henkilöä, joilla tiedetään olevan joitakin kytköksiä terrorismiin tai terroristiseen toimintaan. Mutta suojelupoliisi tekee pienillä resursseillaan yhdessä poliisin ja keskusri- kospoliisin kanssa erinomaista työtä, ja pyritään pitämään tilanne hyvin hallinnassa. Ei ole mitään syytä, miksi tavallisen suomalaisen pitäisi nyt alkaa pelkäämään, mutta suojelupo- liisi tekee velvollisuutensa ja kohottaa turvallisuusriskiä erittäin matalasta hieman kohon- neeksi. Yksittäisten riskitekijöiden osalta Suomessa ei ole riskiä suunnitellulle, laajamittai- selle terrorismiteolle tällä hetkellä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

16.28 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! On syytä ministeri Orvolle todeta — tämä on ihan minuutti — herra ministerille, että minusta on arvokasta se, että Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

suojelupoliisi ja te ministerinä toteatte suojelupoliisin arviot ja näkemykset tilanteesta. Näin toimii avoin demokratia, kansanvalta Suomessa. Minulla on sellainen käsitys, että suurimman osan suomalaisista tunteet ja näkemykset vastaavat tätä suojelupoliisin arviota. Minä esimerkiksi nyt, kun kuuntelin teitä tuossa äsken, en mitään yllätystä tai sentyyppistä siinä löytänyt. Se on selvä, että kun maahan tulee kymmeniätuhansia, niin se herättää kansalaisissa myöskin senkaltaisia arvioita turvallisuuden ja muun suhteen, mutta minusta on hyvä avoimuus ja se, että kerrotaan. Kansa on viisasta ja on hyvin perillä, missä mennään. Hyvä, että on suojelupoliisi, ja erityisen hyvä, että on ministeri, joka on kärryillä.

Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron vähän siihen, mistä täällä on tänään keskusteltu, ja oikeastaan tämän ministeri Orvon puheenvuoron jälkeen ei nyt ole ihan helppo siirtyä tähän arkipäivän politiikkaan noin budjettinäkökulmasta. Mutta iltapäivän keskustelusta pari kommenttia.

Edustaja Rantakangashan aloitti hyvin koppavasti kritisoimalla sosialidemokraatteja ja vaatimalla enemmän toimia yhteiskuntasopimuksen tai palkkaratkaisun puolesta. Silloin ajattelin sitä, että ainoa henkilö, jota pääministeri Sipilä on täällä muistaakseni kahteen otteeseen kehunut nimeltä mainiten, on meidän yksi parhaita miehiämme, edustaja Ihalainen. Täällä on paljon muitakin hyviä miehiä ja naisia, jotka ovat tavallaan pyrkineet myönteisesti vaikuttamaan, jotta saataisiin hyvä palkka- ja sopimusratkaisu aikaiseksi. Se oli todella löysää, ennätysellisen löysää puhetta Rantakankaalta — Sipilä kehui ja Rantakangas heittää huulta täällä.

Myöskin päivän keskustelu on osoittanut tähän asti sen, että sosialidemokratia on teon sana, siis sosialidemokratia on verbi. Me teemme. Me olemme täälläkin nyt puhuneet ja vaatineet enemmän työllisyystekoja, työllisyysaloitteita, meillä on lukuisa määrä omia ehdotuksia. Toinen keskustaedustajan nimi, jonka mainitsen, on edustaja Ala-Nissilä, joka nyt taas poistui paikalta, ja sitten hän tulee taas hetken päästä tänne ja sanoo jotakin. Edustaja Ala-Nissilähän täällä kanssa sitten vaati toimia oppositiolta ja demareilta, että Suomi nousuun. Tämä on nyt tällainen pienimuotoinen aasinsilta siihen, että nyt tässä neljännessä lisätalousarviossa on myöskin asia, joka on jäänyt vähän liian vähälle: Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoja vähennetään 10 miljoonaa euroa — kuulitte oikein, vähennetään — ja sitten myöskin strategista tutkimusrahoitusta 4 miljoonaa euroa.

En tiedä, kuinka moni luki Helsingin Sanomista noin viikko sitten Etlan toimitusjohtajan Vesa Vihriälän varsin asiallisen kolumnin, jossa oli yksi erittäin mielenkiintoinen kohta. Tämä kepulaisten talousneuvonantaja Vesa Vihriälä esitti siinä myöskin, että hallitus nyt vielä miettisi näitä koulutukseen, osaamiseen ja tutkimukseen — kuunteles nyt, edustaja Zyskowiec — tehtyjä merkittäviä säästöjä ja leikkauksia. No, ei ole luettu Vesa Vihriälän artikkelia tai ainakaan ymmärretty, että näin toimitaan. Me kaikki tiedämme sen, että Suomi nousee vain osaamisella, perustutkimuksella, jolla luodaan edellytyksiä sitten uusille työpaikoille, joilla pärjätään sitten maailmanmarkkinoilla ja turuilla.

No, me tulemme esittämään tähän tietysti korjauksen, emme me tämmöistä hyväksy. Me olemme aidosti, sosialidemokraatit, koulutus- ja sivistyspuolue ja emme todellakaan tätä hyväksy.

16.34 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat Suomen kansan edustajat! Edellinen puhuja kertoi, että sosialidemokratia terminä on verbi. Se oli minulle uusi tieto, mutta jos sen entinen opetusministeri eduskunnan pöntöstä todistaa, niin asia on ainakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

perusteellisesti selvitty. (Jukka Gustafsson: Kyllä edustaja ymmärtää symboliikkaa, pakko uskoa!)

Täällä aikaisemmassa keskustelussa edustaja Heinäluoman johdolla sosialidemokraatit ovat antaneet ymmärtää ja jopa suoraan sanoneet, että hallitus haluaa istua omien pakkolakiensa päällä nyt vuoteen 2017 ja katsoa sitten, saadaanko tätä kautta kustannuskilpailukykyä kohennettua. Edustaja Heinäluoma ja muut tätä kantaa edustavat, hallitus ei todellakaan halua hetkeäkään istua asioiden päällä. Kuten täällä muistaakseni edustaja Vanhanen jo aikaisemmin totesi, niin te tiedätte kaikki varsin hyvin, että nämä niin sanotut pakkolait — mekin olemme näköjään ostaneet tämän demagogisen termin — (Eero Heinäluoma: Hyvä!) tulevat voimaan vuoden 2017 alusta vain sen takia, siis vasta silloin sen takia, että ne tulevat voimaan, kun voimassa olevat TESit päättyvät. Mutta ei hallitus halua näitä niin sanottuja pakkolakeja, ei halua, ei halua istua niitten päällä eikä halua toteuttaa niitä.

Päinvastoin, hallitus haluaisi, että ne neuvottelut, joita työmarkkinaosapuolet nyt käyvät siitä, voisivatko ne löytää yhteisen näkemyksen niistä keinoista, joilla Suomen kustannuskilpailukyky voitaisiin tuntuvasti kohentaa, johtaisivat tulokseen. Jos ne neuvottelut johtavat tulokseen, niin se on ehdottomasti parempi vaihtoehto kuin tämä lainsäädäntötie. Jos ei muuten, niin senkin takia, että jos eduskunta joutuu nämä lait säätämään, niin on odotettavissa, että saadaan hyvin vaikea työmarkkinasyksy vuoden päästä, kun TESit ovat umpeutumassa ja uusia ollaan solmimassa. Jos sen sijaan työmarkkinajärjestöt keskenään pystyvät sopimaan sekä välittömistä kustannuskilpailukyvyn kohentamiskeinoista että siihen liittyen pitkäaikaisesta maltillisesta palkkaratkaisuista ja siihen liittyen myös edistämään paikallista sopimista, joka taas edistää tuottavuutta, niin tämä on ehdottomasti parempi vaihtoehto ja myös hallituksen toivoma vaihtoehto.

No, minkä takia hallitus sitten jatkaa näiden niin sanottujen pakkolakien valmistelua? Se jatkaa sen vuoksi, että kuten aiemmin keskustelussa puheenvuorossani sanoin, hallituksella on viime kädessä vastuu isänmaan asioista eli hallituksen on varauduttava siihenkin epätoivottavaan vaihtoehtoon, että näistä asioista ei pystytä sopimaan. Hallituksen on sellaisessakin tilanteessa tehtävä toimia, joilla meidän kustannuskilpailukyky kohenee, joilla toimilla tätä kautta saadaan edistettyä uusien työpaikkojen syntymistä ja tätä kautta myös vahvistettua meidän hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen perustaa.

Kun täällä on sanottu, että hallitus tekee leikkauksia ja ennen kaikkea väärä leikkauksia, on viitattu Vesa Vihriälän kirjoitukseen, jota minäkin arvostan tasapainoisena ja asiantuntevan ekonomistina, niin on ihan selvää, että mitä tahansa yksittäistä säästöä voidaan hyvin perustein arvostella. En usko, että on olemassa mitään säästöjä, joilla ei olisi kielteisiä vaikutuksia. Esimerkiksi säästöt, joita joudutaan tekemään koulutukseen tai yliopistolaitokseen, tutkimukseen, ovat erittäin ikäviä, voi sanoa, vastenmielisiä. Ei niitä kukaan tee mielellään.

Mutta kun samaan aikaan on vastuu siitä, että tämä velkaantumisvauhti on pakko saada tahtumaan, niin on pakko tehdä säästöjä, koska sellainen oletus, että näillä Suomen kilpailukyvyn kohentamispäätöksillä saataisiin niin paljon lähivuosina nopeutettua meidän talouden kasvua, että me emme näitä säästöjä tarvitsisi, sellainen ajatus on epärealistinen. Se on sellaista, mitä ehkä opposition vaihtoehtobudjeteissa voidaan kertoa, miten talouskasvua kiihdytetään ja näin sitten leikkauksista voidaan kokonaan luopua tai välttyä, mutta se ei perustu realismiin.

Keskustelussa on kokoomusta syytetty siitä, että pieni- ja keskituloisten palkansaajien verotus kevenee mutta eläkeläisten verotus ei kevene, ja on aivan totta, että kokoomus sekä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

vaalikampanjassa että vaalien jälkeisissä hallitusneuvotteluissa ajoi sellaista ansiotuloverotuksen keventämistä, joka olisi tehty valtion tuloveroasteikkoon ja joka olisi yhtäläisesti silloin koskenut sekä eläkkeensaajia että palkansaajia. Tosiasia on se, että hallitusneuvotteluissa kuitenkin päädyttiin tähän työtulovähennyksen kautta tehtävään tuloverotusten kevennykseen, ja sen seuraus on se, että palkansaajien verotus kevenee tältä osin, eläkeläisten ei. Eläkeläisten verotus ei siis kiristy. On tietysti ovelaa sanoa, että se kiristyy suhteessa palkansaajiin. Mutta eläkeläisten verotus ei kiristy, se on vähän niin kuin että lapsettomien ihmisten elintaso huononee, kun lapsilisiä korotetaan, että se suhteellisesti lapsia omaaviin perheisiin kärsii. (Eero Heinäluoman välihuuto — Pia Viitasen välihuuto) Eli eläkeläisten verotus ei tältä osin kiristy, mutta on totta, että pieni- ja keskituloisten palkansaajien verotusta kevennetään työtulovähennyksellä. Tämä on se ratkaisu, johon hallitusneuvotteluissa päädyttiin. — Ja edustaja Heinäluoma ja edustaja Viitanen, voin teille sanoa, että kun me elämme tällaisessa monipuoluemaassa ja teemme monipuoluehallituksia, niin mikään puolue ei saa kaikkia tavoitteitaan hallitusohjelmaneuvotteluissa sellaisenaan läpi. Ja te olette tämän tulleet huomaamaan ja tulette jatkossa eri tilanteissa varmasti huomaamaan.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti parista asiasta:

Edustaja Räsänen mielestäni kiinnitti ihan asiallisella tavalla, edustaja Harakka, huomiota suojelupoliisin tänään tekemiin uhkapäivityksiin, joita myös ministeri Orpo täällä selosti. Se, että sanoo, että suojelupoliisin tänään tekemän päivityksen mukaan viharikosten uhka on kasvanut, ei tietystikään tarkoita viharikosten uhreiksi joutuvien ihmisten syylistämistä, vaan se on tietyn faktan toteamista, että heillä on tämä arvio. Eikä se voi, edustaja Harakka, olla poliittisesti epäkorrektia, että todetaan, että viharikosten uhka on lisääntyneen maahanmuuton seurauksena kasvanut. Se, että nämä fasistit tai natsit tai rasistit totta kai ovat ainoat syylliset näihin rikoksiin, on tietysti ihan eri asia. Että minä en ihan ymmärtänyt tätä edustaja Räsänen puheenvuoroon kohdistunutta kyseenalaistamista, mutta mielestäni hän siihen jo myös vastasi.

Hän myös vastasi mielestäni aivan oikein, että me tarvitsemme turvallisuusviranomaisille sekä voimavaroja että toimintavaltuuksia. Voimavaroista on helpompi olla yhtä mieltä, jos vain rahat löytyvät, mutta näistä toimivaltuuksista saadaan aina vääntää kättä vaikkapa niin sanottujen ihmisoikeusjuristien kanssa, jotka alun perin vastustivat esimerkiksi poliisille tullutta oikeutta puhelinten kuunteluun vakavissa rikoksissa. Jos me emme olisi sitä aikoinaan säättäneet vastoin Scheininin ja kumppaneitten käsitystä, niin kuinka paljon vakavia rikoksia, alamaailman murhia, huumorikoksia, olisikaan jäänyt pimeiksi, kun meillä ei olisi ollut mahdollisuutta tutkinnassa hyödyntää puhelinkuuntelun tai teletunnistustietojen saamista. Eli kannatan poliisille kaikkia niitä toimivaltuuksia, mitä Suomen kaltaisessa oikeusvaltiossa voidaan antaa. Ja on hyvin tarkkaan käytävä läpi se, mitä mahdollisesti tällä puolen on sellaista, mitä meidän vielä pitää tehdä. Edustaja Räsänen viittasi tällaisiin kotietsintöihin, joista ei reaaliaikaisesti ilmoiteta, joilla voi olla suurikin merkitys joidenkin terroritekojen ehkäisyssä. Tällaisia toimivaltuuksia, joita muissa oikeuskulttuuriltaan Suomeen rinnastettavissa maissa — joissa ihmisoikeuksia kunnioitetaan, kuten meilläkin — on voitu ottaa viranomaisten käyttöön, kannatan Suomessakin käyttöön otettavaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Aika on täyttymässä. Kun täällä on kysytty, mikä se on se hallituspuolueiden vaihtoehto: Se on hallitusohjelma. Me olemme yhdessä sopineet hallitusohjelmasta, se pitää sisällään, kuten tiedätte, säästöjä, jotka ovat ikäviä, mutta välttämättö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

miä, se pitää sisällään toimenpiteitä, joilla me pyrimme vahvistamaan suomalaista kustannuskilpailukykyä ja sitä kautta suomalaisen työn kilpailukykyä ja saamaan uutta työtä Suomeen, ja se pitää sisällään uudistuksia, jotka meidän mielestämme ovat välttämättömiä. Se on se hallituspuolueiden yhteinen vaihtoehto. Totta kai jokaisella erikseen on sitten omia painotuksia.

16.45 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowiczin puheesta olin tulkitsevinani jonkinlaista kritiikkiä; en tosin ymmärtänyt, mihin se tarkalleen ottaen osaltani kohdistui. Minähän pyysin edustaja Räsästä selventämään sitä, mitä hän oli sanonut maahanmuuton ja rikollisuuden välisestä suhteesta, ja hän sen ansiokkaasti teki, ja on varmasti kaikille hyvä, että se on nyt pöytäkirjoihinkin selkeästi todettu. Ainahan ei ole niin, että edustajien tarkoitus kävisi puheesta yksiselitteisesti ilmi — joskus sekin on tahallista, mutta tässä tapauksessa näin ei ollut.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä toinen vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen. Sen jälkeen mennään puhujalistaan.

16.45 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowicz, kun te täällä puhuitte tästä eläkkeensaajien verotuksesta, niin olisiko silloin — jos te olette tänään sitä mieltä, että te ette nyt voineet asialle mitään — ollut reilua sitä eläkkeensaajaa kohtaan, että ennen vaaleja ette olisi puheenjohtajanne suulla alleviivanneet, että tämä on kokoomuksen perusfilosofia ja sillä, että teemme tasavertaiset kevennykset, emme saata eläkkeensaajia epäreiluun asemaan? Se on hyvin hämmäntävää, kun ensin puheenjohtaja Stubb sanoo ennen vaaleja näin monille eläkkeensaajille — minultakin on sitä kysely jälkeenpäin, miten tämä voi olla mahdollista, että nyt tämä veroero syntyy kokoomuksen toimesta — ja sitten vaalien jälkeen se sama Stubb, valtiovarainministeri Stubb, omassa esityksessään esittää toisin. Eli nyt pitää kysyä, että jos kokoomus on toista mieltä kuin mitä kokoomus esittää, niin onko se sitten perussuomalaiset vai keskusta vai kuka tätä veroeroa haluaa, koska aiemmin sitä ei halunnut kukaan.

Ja tähän loppuun, puhemies, tästä koulutuksesta: Edustaja Zyskowicz, sanoitte, että siitä on ikävä leikata. Jos ette usko oppositiota, uskokaa taloustieteilijöitä. Kun kysyin valtiovarainvaliokunnassa joukolta taloustieteilijöitä, tiedättekö yhtäkään ekonomistia, joka tässä tilanteessa suosittelee tai pitäisi edes jollain tavalla siedettävänä koulutusleikkauksia, niin vastaus oli, että emme tiedä, päinvastoin. Tehkää viisasta talouspolitiikkaa edes tämän kautta, perukaa tiettyjä linjojanne.

16.47 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä tätä verokeskustelua on nyt hyvä selventää siltä osin, että totta kai valtiovarainministeri Stubb tältä osin esitti sitä, mitä hallitusohjelmaneuvoittelussa oli yhdessä sovittu, ja se oli hallituksen esitys.

Rehellinen vastaus, jos kysytte, kuka vaalien alla esitti 450 miljoonan euron kevennystä työtulovähennykseen: Suomen Keskusta esitti, ja he toimivat tässä mielessä avoimin kortein ja saivat tahtonsa hallitusohjelmaneuvoittelussa läpi, mihin tietysti äänestäjien heille antama luottamus osaltaan antoi parlamentaarista voimaa.

Mitä tulee koulutukseen tehtäviin leikkauksiin, niin on aivan varma, että jokainen asiantuntija, jolta kysytte valtiovarainvaliokunnassa tai muualla — opetus- ja koulutusihminen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

tai tutkimuksen merkitystä korostava ihminen — sanoo, että tuolta ei pitäisi leikata. Mutta kysyittekö heiltä samalla, että no, mistä sen sijaan pitäisi leikata?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan, edustaja Hakkarainen.

16.48 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan vastaisin noihin edustaja Lindtmanin syytöksiin, mitenkä perussuomalaiset ovat kääntäneet takkia ja mitenkä me selitämme nämä näillä toreilla. Minä sanoin, kun vaalikampanjaa käytiin, että turvapaikkaturismi ei kuulu tähän maahan eikä penniäkään Kreikka-paketteihin ja työllisyys on saatava kuntoon. Missä kohtaa se takki on sitten kääntynyt? Ei missään kohtaa. Ben Zyskowicz sanoi näin, että hallituksessa kun ollaan, niin siellä joudutaan tekemään kompromisseja. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Konkursseja! — Eero Heinäluoma: Eli käännetään takkia!) — Ei, ei käännä takkia, vaan tehdään kompromisseja. Minä tulen edelleenkin sanomaan siellä toreilla nämä samat asiat kuin ennen vaaleja. En ole sitä mieltä, että tänne voidaan ottaa tällainen älytön määrä ukkoja. Tämähän on kohta kuin miehitetty maa.

Ja toinen juttu: Paljonko Kreikka-pakettiin laitettiin nyt lisää rahaa, niin kuin edelliset hallitukset tekivät? (Pia Viitasen välihuuto) — Ei laitettu yhtään. Ne rahat on laitettu ennen sinne ja tehty sinne ne sopimukset, jotka me joudumme nyt valitettavasti kärsimään nahoissamme. Mutta rohkeasti mennään eteenpäin, hallitusrintamassa.

16.49 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Ensin muutama sana vielä tästä keskustelusta hallituksen kilpailukykytoimien osalta. Heikkoushan on siis siinä, että nyt meillä on täällä lisäbudjetti, jossa voitaisiin jo tämän vuoden osalta tehdä jotain kilpailukyvyyn, työllisyyden hyväksi, mutta niin ei tehdä. Valtaosa keskusteluahan nyt koskee sitä, mitä hallitus tekee vuonna 2017.

Kun edustaja Zyskowicz sanoi, että tämä pakkolaki on tällainen, miten se oli, propagandistinen termi, niin haluan kuitenkin palauttaa mieleen, että tämän terminologian varsinainen isä on pääministeri Sipilä, joka esitellessään tätä pakettia ilmoitti, että hallitus on päättänyt pakottavaan lainsäädäntöön. Ja siitähän sitten lehtimiehet, kyllä kai ihan oikein, ottivat termin pakkolainsäädäntö ja termin pakkolaki, koska nämähän ovat, edustaja Zyskowicz, pakkolakeja. Tässä määritellään, että ei saa sopia paremmista työehdoista kuin mitä hallitus tekee. Tämä sali ottaa oikeudekseen päättää työehtosopimuksista ja palkansaajien työehdoista, jos perustuslakivaliokunta tämän sallii, mitä rohkenen epäillä. Se on hyvin erikoinen demokratiakäsitys, eivätkä länsimaissa tällaisia esityksiä hallitukset tee, että työehdot päätetään parlamenteissa. Joissain muissa yhteiskunnissa niitä on voinut olla, mutta ei meillä.

Tämä on ihan käsittämätön vaihe, mitä me elämme, ja ihmettelen suuresti, että tässä kaikki kolme puoluetta ovat tämän nimiin vannomassa. Erityisesti ihmettelen perussuomalaisia, jotka väittivät ymmärtävänsä työmiestä. Se nyt jäi siihen se työmiehen ymmärtäminen, että sen naukun saa ottaa lauantai-iltana, mutta palkka viedään kyllä perussuomalaisenkin toimesta. Hyvässä yhteistyössä täällä tätä näköjään tämä kolmikko tekee, työntekijöiden työehtojen heikentämistä. Sitähän se on.

Kun tässä edellä arvostamani edustaja Hakkarainen sanoi, että ei hän ole takkia kääntänyt, hän on vain tehnyt kompromissin, niin voihan sen niinkin sanoa, että tein kompromissin ja unohdin ne omat periaatteeni ja otin nämä kepin ja kokoomuksen periaatteet mukaan ja nyt minä kerron niitä eteenpäin. (Teuvo Hakkaraisen välihuuto) Sitten on siinä se-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

kin vaihtoehto olemassa, niin kuin edustaja Hakkarainen sanoi, että hän jatkaa edelleenkin niitä samoja puheitaan, vaikka hän täällä tulee äänestämään ihan muuta. Mutta mielestäni Keski-Suomen äänestäjille olisi kuitenkin rehellisempää kertoa, että edustaja Hakkarainen tulee täällä äänestämään kaikkia näitä hänen äsken luettelemiaan asioita vastaan, vaikka hän on toista mieltä, koska niinhän te tulette tekemään. Niinhän te tulette tekemään. Te tulette äänestämään täällä hallituksen esityksen puolesta, mikä tarkoittaa sitä, että Kreikalle tehtiin tämä lisäpaketti, Soini ykkönen, ja nythän on jo lehdissä ollut tietoa, että se ei tule riittämään, Kreikka tarvitsee lisää rahaa muun muassa pankkien pääomittamiseen 14 miljardia. Hetken päästä tulee Soini kakkonen, ja edustaja Hakkarainen tulee äänestämään tämänkin puheenvuoron perusteella tämän Soini kakkosen puolesta. Eihän se niin ole, että jos pankilla on pääomaa, niin uusi laina, jonka pankki antaa, ei ole riskin lisäämistä. Siis tässä rahastossa, josta me puhumme, on rahaa pääomana, mutta jokainen päätös tehdään erikseen. Ei sieltä automaattisesti mitään rahaa edustaja Hakkarainen saa eikä kyllä kukaan muukaan, vaan täytyy tehdä erikseen päätös. Suomen puolesta ministeri Stubb ilmoittaa, hyväksytäänkö vaiko ei hyväksytä, ja hän ilmoittaa hyväksyvänsä nämä, koska ministeri Soini on sanonut, että unohda vanhat puheeni. Ja edustaja Hakkarainen painaa täällä vihreätä nappia, kun luottamuslausetta äänestetään. Näin tämä toimii. Ja tätä te ette saa muuksi puhumalla muutettua, vaan te olette kääntäneet takkinne, te kutsutte vain sitä kompromissin tekemiseksi. (Timo Heinonen: Kertokaa, miten varallisuusverosta luopuminen syntyi!)

No, sitten tähän kilpailukykyasiaan muutoin. Tämä on kyllä mielenkiintoinen juttu tämä kilpailukykyasia: kun valtiovarainministeriön lukemilla laskettuna yksin SAK:n tekemä tarjous tarkoittaa 9 prosentin kilpailukyvyn parantumista, 9 prosentin kilpailukyvyn parantumista, siis valtiovarainministerin opeilla laskettuna, niin täällä me nyt sitten keskustelimme siitä, että kun ei tule järjestöjen kesken neuvottelutulosta. Sitä minäkin kyllä ihmetelen. Ja kun te ette selvästikään arvosta täällä oppositiossa olevien työmarkkinaosaamista, entisten työmarkkinaosaajien osaamista, niin nyt täytyy ottaa ulkopuolisia auktoriteetteja avuksi.

Siteeraan nyt ensin entistä valtiosihteeri Raimo Sailasta, joka sanoi Helsingin Sanomissa, että jos on todellakin niin, että tämä SAK:n tarjous ei kelpaa hallitukselle, niin sitten kysymys on jostain ihan muusta kuin kilpailukyvystä, että kysymys on siitä, että yhteiskuntarakenteita halutaan muuttaa. Näinhän hän suurin piirtein sanoi. Entinen valtiosihteeri, joka on ollut mukana aika monien tuloratkaisujen rakentamisessa, hämmästelee sitä, että hallitukselle ei kelpaa tämä paketti. Täällä sanotaan, että pääministeri Sipilä on kolme kertaa yrittänyt. En minä tiedä, mitä hän on siellä yrittänyt. En minä tiedä, mitä hän on siellä yrittänyt, enkä anna siitä mitään arvosanaa, että on yrittänyt; arvioin tulosta. Arvioin tulosta, ja tulosta ei ole, ja epäilen, että tässä on kysymys jostain muusta kuin mitä on tähän saakka ääneen lausuttu, eli siis siitä, että halutaan rakentaa jotain toisenlaista yhteiskuntaa kuin mitä olemme viime vuosikymmenet eläneet. Tämä minua huolestuttaa, että jos näin pitkälle menevä tarjous on olemassa palkansaajapuolelta, niin se ei hallitukselle kelpaa, vaan sanotaan, että jotain muuta tarvitaan. Ja se, mitä muuta tarvitaan, se on tällä hetkellä aika lailla epäselvää.

Ja kun arvaan, että kaikille ei tule riittämään tämä mainittu valtiosihteeri Sailas, vaikka hänkin on sentään aika korkea auktoriteetti, niin pyydän ottaa apuun vielä toisen auktoriteetin, ja tämä tulee työnantajapuolen työmarkkinajohtajalta. Hän nimittäin kirjoitti joku aika sitten kirjallisessa muodossaan seuraavaa:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Hän arvioi työmarkkinatilannetta, kertoo olleensa mukana useiden pääministerien mukana tekemässä erilaisia tuloratkaisuja, Kalevi Sorsan, Harri Holkerin, Esko Ahon, Paavo Lipposen, Matti Vanhasen ja Jyrki Kataisen hallituksen kanssa, ja sitten hän vielä muisteli tarkemmin, että kyllä hän oikeastaan oli Mari Kiviniemen ja Alexander Stubbin patkähallituksissakin mukana tekemässä työmarkkinapolitiikkaa, ja sanoi, että jokaisella pääministerillä on ollut oma tyykinsä. Sitten hän tulee tähän yhteiskuntasopimukseen: "Yhteiskuntasopimus oli epäonnistumaan tuomittu yritys. Aluksi siitä puuttui täysin sisältö." Siis näin ei sano SDP:n puheenjohtaja Rinne eikä entinen ministeri Ihalainen ja nykyinen edustaja Ihalainen, vaan työntantajapuolen johtaja tekee tällaisen arvion. Sitten hän analysoi tämän ehdotuksen, joka nyt on tehty, toteuttamiskelpoisuutta ja päätyy siihen, että "En voi hyvällä tahdollakaan nähdä näitä ratkaisuja loppuun asti harkituiksi. Jos Sipilän hallituksen leikkauslista kaatuu perustuslakivaliokunnassa, ollaan taas alkupisteessä. Mitä on saatu aikaan: on saatu aikaan työmarkkinailmapiirin pilaaminen ja sen mukana seuraava neuvottelukierros. Vahinko on paljon suurempi kuin nyt riidanalaisella listalla saavutettavat voitot. Matalan palkkalinjan jatkaminen 2017 eteenpäin on kilpailukyvyn palauttamisen perusta. Se ei yksin riitä, mutta se antaa vahvan pohjan, jolle voidaan rakentaa lisätoimet. Suomessa ei ole tehty yhtäkään suurta työmarkkinaratkaisua sellaisella neuvotteluprosessilla, jolla yhteiskuntasopimusta yritettiin."

Näin siis ei sano puheenjohtaja Lyly, ei myöskään Akavan puheenjohtaja Fjäder, vaan näin sanoo työmarkkinajohtajissa pisimmän kokemuksen työntantajapuolella omaava henkilö eli Lasse Laatumen, jolla on aikamoinen osaaminen 40 vuoden ajalta. Hän sanoo edelleen, että ay-liikkeen kanssa neuvotellessa pitää kestää epämukavuusalueella olemista pitkäänkin, mutta hän sanoo: "En neuvottelijana koskaan joutunut epäilemään ay-liikkeen kädenpuristusta. Joskus oli vilkaistava, ovatko kaikki omat jalaksilla, ja joskus piti poliitikkoja auttaa hangesta takaisin rekeen." (Naurua) Tämä on aika vahva lausunto riippumattomalta henkilöltä suhteessa nykyisiin velvoitteisiin puhua. Uskon, että hän on kirjoittanut niin kuin hän asiat kokee, kun hän voi vapaasti asioita arvioida. (Jukka Gustafsson: Vielä Aamulehti julkaissut sen!) — Ja Aamulehdessä, Aamulehdessä. Aika kova ratkaisu. — Näin minäkin vähän olen epäillyt, että tässä on kysymys jostain muusta, mihin valtiosihtööri Sailaskin viittaa omassa lausunnossaan. Eli 9 prosentin kilpailukyvyn soveltaminen olisi tarjolla, ja mikä parasta, se alkaisi vaikuttaa jo ensi vuonna eikä vuonna 17 niin kuin tämä kyseenalainen pakkolaki on.

Sitten näihin säästöihin vielä. Niitä ei nyt tässä lisäbudjetissa sinällensä kovin paljoa ole, mutta ikävä kyllä täällä, niin kuin edustaja Gustafsson hyvässä puheenvuorossaan sanoi, kylmän viileästi Akatemialta viedään vielä lisäbudjetin kauttakkin rahaa, mitä minäkin kyllä ihmettelen. Uskon, että valtiovarainvaliokunta tulee tähän paneutumaan, mitkä ovat perusteet tällä tavalla tehdä.

Kun takinkäänästä puhutaan, niin kyllä minä kokoomusta kiitän siitä, että nämä hallituksen leikkausnumerot ovat kokoomuksen ennen vaaleja ilmoittamia, että kokoomus voi olla tässä sillä tavalla ylpeä, että kyllä tämä linja on kokoomuksen linja, ja sitten perussuomalaiset ja keskusta, jotka puhuivat täällä ihan muuta koko viime vaalikauden, ottivat sen omakseen. Ja kun nyt kuuntelen keskustan edustajia, vaikkapa edustaja Ala-Nissilää, joka tosin ei tainnut olla viime eduskunnassa, niin eiväthän hänen puheenvuoronsa eroa mitenkään kokoomuslaisten puheenvuoroista viime vaalikaudelta, mutta ne eroavat kyllä merkittävästi puheenjohtaja Sipilän kannanotoista viime vaalikaudella ja ryhmäpuheenjohtaja Tiilikaisen kannanotoista, niin että niissä ei ole oikeastaan samoja virkkeitä ollen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

kaan. (Puhemies koputtaa) On muutakin sanottavaa, mutta pidän tätä erittäin tervetulleena keskusteluna, koska vihdoinkin alkavat tulla nämä erot näkyviin.

Eläkeverotusasiaan palaamme vielä. Nyt kuitenkin kävi ilmi, että ne ovat siis keskusta ja perussuomalaiset, jotka ovat vastuussa tästä eläkeläisten verotuksen suhteellisesta kiristämisestä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro edustaja Hakkarainen, sen jälkeen puhujalistaan.

17.00 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä minä lupasin vaalikentillä? Sanoin... (Riitta Myllerin välihuuto) — Niin, nyt minä kerron. — Ne edelliset, mistä kerroin, ja sitten se, kun sanottiin, että ette mene hallitukseen, ette ota vastuuta: Nyt me menimme hallitukseen ja teemme siellä sen, mitä pystymme. Mutta ei kaikki mene läpi, mitä minä tulen esittämään, ei varmasti. Se on näin. Ja mitä 2011 vaaleihin tulee, SDP puhui hyvin korkealla äänellä silloin niissä vaalikampanjoissa, että ei yhtään tukipaketteihin laiteta rahaa. (Eero Heinäluoma: Ei niin sanottu, ei!) — Kyllä. (Riitta Myller: Ei ilman vakuuksia!) — Niin, vakuudet, ne nyt ovat yksi tyhjän kanssa. — Nimenomaan näin sanottiin. Miten kävi? Ensimmäisenä mentiin Kreikka-tukipakettia allekirjoittamaan. Näin käy, kun on hallitusvastuussa. (Eero Heinäluoma: Ei käynyt!) — Kyllä. (Välihuutoja)

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Rehn toivoo puheenvuoroa. Sieltä paikalta minuutti.

17.01 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selvytyksen vuoksi edustaja Heinäluoman puheenvuoroon haluan todeta, että hallituksen yksiselitteinen tavoite on suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukykyä korjaaminen nimenomaan työllisyyden kohentamiseksi, ei jokin muu, mihin edustaja Heinäluoma viittasi.

Pidän myönteisenä sitä, että työmarkkinakentällä neuvottelut ovat käynnissä, ja myös sitä, että SAK osaltaan on osoittanut valmiutta maltilliseen palkkaratkaisuun. Kun tähän lisätään paikallinen sopiminen, joka tulee lisäämään, parantamaan tuottavuuden edellytyksiä, meillä on ainekset hyvään ratkaisuun, joka parantaisi yhteistyöllä suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukykyä.

Kun te, edustaja Heinäluoma, ihannoitte äsken puheenvuorossanne menneitä vuosia ja menneiden aikojen suurmiehiä — listanne koostui vain miehistä muuten — niin kertokaapa, että jos kerran ennen miehet olivat rautaa, niin miksi meillä on kohta viidettä vuotta talouden taantuma ja maassa on melkein puoli miljoonaa ihmistä työttömänä. Eiköhän haeta yhdessä lääkkeitä ja korjata nämä menneisyyden virheet?

17.03 Outi Mäkelä kok: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan, niin kuin edustaja Heinäluoma totesi, kokoomus taisi olla puolueista se, joka tämän talouden tilanteen uskalsi tunnustaa vaalien alla ja näki sen, mitkä ovat faktat ja tosiasiat. Nyt kun se on muillekin selvinnyt, niin kyllä tässä tilanteessa kaikki keskustelu siitä, mitä tämän tilanteen edesauttamiseksi voidaan tehdä, on erittäin tervetullutta.

Täällähän on ollut tänään aika polveileva keskustelu, ja täällä on moitittu hallituksen edustajia siitä, että ei olla paikalla eikä olla kuulemassa ja ei olla vastaamassa esityksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Kaikki esitykset, joita demokraattien puoleltakin on tullut, jotka lisäävät työnteon kannustavuutta, työpaikkoja ja työllistymistä, tulevat tässä ajassa todella tarpeeseen, ja niihin on suhtauduttava vakavasti. Odotamme mielenkiinnolla sitä, mitä vielä marraskuun 19. päivä sitten luvassa on, kun sitä täällä on niin mainostettu.

Edustaja Zyskowicz väänsi täällä hyvin rautalangasta tuon eläkeasian. Täällä kun on väitetty, että eläkeläisten verotus näiden tulovähennysten myötä kiristyisi, niin tosiasia on, että työtulovähennysten myötä eläkeläisten verotus ei kiristy. Se, mikä toki hieman vaikuttaa, on tämä solidaarisuusveron alarajan lasku, mutta sitä ilmeisesti — olen ymmärtänyt — demokraatitkin kannattavat vahvasti tämän osalta.

Vielä tästä verbistä "sosialidemokratia" olisin kysynyt, että onko se niin, että sitä käytetään niin, että sinä sosialidemokratisoit, hän sosialidemokratisoi, te sosialidemokratisoitte — ja mitä se sitten tarkoittaa. Aika vaikea termi sinänsä, mutta mielenkiinnolla kuulisin sen myös.

17.05 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Semmoinen asia, että jos minä osaisin yhtä hyvin puhua kuin sahata, niin tämä varmasti luonnistuisi paremmin. Mutta minulla ei ole semmoisia lahjoja. Olen tottunut enempi tekemään käsillä töitä kuin suulla.

Mutta minä ihan tästä maahanmuutosta yhden asian otin selvää, kun täällä on nyt osoitettu mieltä noissa turvapaikkakeskuksissa ruuan laadusta ja tämmöisestä. Se liittyy varmaan myös tähän Gustafssonin ministerikauteen. Minä ihan luen tästä tämmöisen liitelmän: Suomessa kouluruualla ja laitusruualla on pitkät perinteet, ja sata vuotta sitten kouluissa tarjottiin lämpimiä aterioita, alkuun vähävaraisille, mutta 1920-luvulla jo noin 80 prosentissa kouluista tarjottiin maksuton ateria. 1946 tuli laki kouluruokailusta, jolloin kaikki koulut veloitettiin tarjoamaan maksutonta ateriaa oppilaille.

Joukkoruokailu eli laitusruokailu menee itse asiassa vauvasta vaariin läpi yhteiskuntamme. Päiväkoti, peruskoulu, ammatilliset oppilaitokset, korkeakoulut, armeijat, työpaikkaruokalot ja vanhusten hoitolaitokset tarjoavat laitusruokaa, jota suomalaiset ovat oppineet arvostamaan. Jokainen ymmärtää, että jos ruokaa tehdään tuhansia annoksia, niin se ei ole à la carte -ruokaa, josta voisi valita joka kerta juuri omaan makuunsa purtavaa. Tällä ruualla on kuitenkin kasvatettu kansa, jonka elinikäennuste paranee ja terveet vuodet lisääntyvät kohisten. Uskomattoman pienellä rahalla, noin 80 sentillä, saadaan esimerkiksi päivän kouluaterian raaka-aineet, ja tarkalla suunnittelulla ja suomalaisella järjestelmällä loihditaan päivän ravitseva ateria salaatteineen, leipineen ja juomineen. Vitamiinit ja hivenaineet sekä kalorit on laskettu tarkasti. Meitä on pienestä pitäen opetettu arvostamaan tätä maailmassa aika lailla ainutlaatuista etua. Ulkomailla suomalainen kouluruokailu aiheuttaa poikkeuksetta ihastelua, ja pidetäänpä Suomea jopa mallimaana, jonka jälkiä haluttaisiin seurata. Mutta tuo pienikin kustannus nousee esimerkiksi Englannin keskusteluissa esteeksi.

Minusta on hämmäntävää lukea uutisia, kuinka maahamme muuttavat ihmiset järjestävät mielenosoituksia laitusruusta, jonka me heille tarjoamme. Kapina syntyy siellä, aletaan lakkoilemaan ja muuta — ihan näitten uutisten perusteella, mitä on kuultu. Ja kuitenkin Suomen kouluruokailu, laitusruokailu on maailmalla arvostettua. Heille tämä ei kelpaa.

Tästä maahanmuutosta vielä. Tulin yhtenä aamuna tänne töihin aamuyöllä. Nukuin autossa parkkipaikalla. Siinä oli pakettiauto parkissa. Istualtaan nukkui thaimaalaisia marjanpöimijöitä siinä. Jos nämä niin sanotut Tornion kautta tulevat maahanmuuttajat joutuisivat tämmöisiin olosuhteisiin, syntyisi kauhea kohu. Mutta nämä vapaaehtoisesti menevät töi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

hin. Kävin katsomassa nimittäin syyskesällä, kun he marjapellolla uurastivat. He tulivat töihin välittämättä siitä, minkälaiset olosuhteet täällä on. — Kiitos.

17.09 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Pari erillistä huomiota tähän käytyyn keskusteluun.

Täytyy sanoa, että joidenkin hallituspuolueiden kansanedustajien käyttäytyminen vaikuttaa vähän samanlaiselle kuin lomailija rantasaunassa: käy välillä heittävässä muuttaman kuupallisen vettä kiukaalle ja poistuu taas vilvoittelemaan tullakseen sitten taas uusimaan tämän saman prosessin. (Timo Heinosen välihuuto)

Edustaja Hakkaraiselle täytyy sanoa, että tunteisiin vetoava, hyvä kouluruokailupuheen vuoro, mutta pyytäisin myös perussuomalaisia miettimään lähtökohtaisesti sitä, mitä lapsesi syö. Suositaanko kouluissa kotimaista ruokaa, vai onko niin, että juuri ne ihmiset tässä maassa, jotka eivät itse pysty tekemään valintaa ruokansa suhteen — koululaiset, sairaat, vanhukset — syövät sen tuontiruuan, joka tuodaan ulkomailta? Kannattaa keskittyä tähän ennen kuin ihannoi 80 sentin kouluruokailua. Mikä on siellä taustalla? Siellä ei ole kotimaisesti tuotettu elintarvike.

Erityisesti on pakko kyllä sanoa, että lähes täydellistä tekstiä edustaja Heinäluoma päätteli täältä (Pia Viitanen: Kyllä!) korokkeelta, sellaista faktaa, mikä juuri hallituksen pitäisi huomioida.

On pakko ei suoraan siteerata mutta tuoda tiedoksi, mitä Metalliliiton puheenjohtaja on tällä viikolla esille tuonut. Hän toi esille juuri sen, onko tässä kysymys jostain muusta kuin siitä, että hoidettaisiin suomalaista taloutta ja vientiteollisuuden edellytyksiä. SAK tarjosi nollalinjaa. SAK tarjosi sitä, että jatkossa työehtosopimukset laaditaan vientiteollisuuden ehdoin, kaikki muut seuraavat sitä perässä. (Eero Heinäluoma: Kova tarjous!) Tässä on sitä Lehden ja Jaskarinkin tuomaa Saksan mallin raamia. Juuri näin Saksassa toimittiin, kun 15 vuotta sitten kelkkaa käännettiin. Tämä sama tarjous ei nyt tunnukaan kelpaavan hallitukselle, ei edes niin, että siihen reagoitaisiin, se otettaisiin huomioon ja ruvettaisiin puhumaan, että jos näin tämä asia etenee, me haluamme olla aktiivisia jo tässä vaiheessa eikä odoteta, että josko sitten ihme syntyy ja myös Eteläranta 10 on näissä keskusteluissa aktiivisesti mukana. Täytyy todeta, että Teknologiateollisuuden työmarkkinajohtaja Inkeroinen otti tyydytyksellä vastaan sen, että vientiteollisuus on tästä eteenpäin se kärki, jonka mukaan mentäisiin. Tuntuu, että on ymmärrystä siihen, että keskitetty ratkaisu voitaisiin edelleen tehdä. Hämmästelen suuresti, jos ei hallitukselle kelpaa se näkemys, että yrityksillä olisi pitkälle aikavälille tiedossa, kuinka tässä maassa palkkakehitystä hoidetaan.

Perussuomalaiset ymmärsivät ennen vaaleja erinomaisesti työmiestä, loistavaa. Se osaaminen ja ymmärtäminen vain loppui hallitusneuvotteluihin, ja täytyy todeta, että harvat ovat ne hallitusneuvotteluissa olevat henkilöt, joilla olisi ollut osaamista työmarkkinajärjestelmän toimivuudesta. Tänään on kuultu melko hapuilevaa argumentaatiota siitä, kuinka työmarkkina-asioita hoidetaan tässä maassa: ei pakolla, vaan yhteiskuntaa rakennetaan työmarkkinoillakin sopimalla.

On erityisen tärkeää huomata, minkä edustaja Heinäluomakin toi, VM:n omat laskelmat siitä palkkaratkaisusta, 9 prosenttia. Me olemme nyt tilanteessa, jossa pitäisi tehdä niitä välittömiä toimia, joilla vientiteollisuuden asemaa kilpailijamaihin pystytään kasvattamaan. Mitä täällä voidaan tehdä, on se, että kyllä me voimme reagoida siihen, että väylämaksujen alentaminen tapahtuu heti ja nyt. (Eero Heinäluoma: Näin on!) Meidän on pakko huomata — otan vaikka esimerkin, että meillä tuolla Satakunnassa on tällainen Mäntyluodon sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

tama, joka on tässä maassa jääolosuhteiltaan kaikkein parhain. Sinne tulee bulkkilaivoja, isoja laivoja muutamia kertoja vuodessa, ja täällä se paikallinen teollisuus, joka ei toki ole enää suomalaisessa omistuksessa, maksaa väylämaksujen muodossa 1,73 kertaa enemmän kuin saa valtiolta näitä tukia. Hallituksen olisi pitänyt tässäkin kohtaa jo arvioida sitä, mitkä ovat ne meidän vientiteollisuuden liikennevirrat ja mihinkä pitää näitä tukia kohdentaa ja millä tavoin saadaan kaikkein eniten vähemmällä aikaiseksi. Koulutuspuolella tähän filosofiaan Myllykoski ei usko.

Toivon, että jatkossa vielä enemmän uskallettaisiin sanoa, että oppositio esittää vaihtoehtoja.

17.15 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Näistä niin sanotuista pakkolaeista haluan vielä sanoa muutaman näkökohdan.

Täällä on pariinkin kertaan epäilty, mitkä mahtavat olla hallituksen todelliset motiivit, kun se on ajamassa näitä parannuksia Suomen kustannuskilpailukykyyn. En ihan tiedä, mitä salaliittoteorioita täällä nyt elätellään, mutta itse en voi kuvitella, että hallituksella on mitään muita tavoitteita kuin Suomen paras. Mitä näihin pakkolakeihin tulee, niin kuten jo sanoin, ei hallitus niitä halua. Hallitus haluaa, että Suomessa tehdään kustannuskilpailukykyämme kohentavia ratkaisuja, jotka parantavat suomalaisen työn kilpailukykyä maailmalla ja siten tuovat uusia työpaikkoja suomalaisille. Se sopii hallitukselle erinomaisen hyvin, että ratkaisut syntyvät työmarkkinajärjestöjen kesken ja että näitä lakeja ei koskaan eduskuntaan tuoda, tai jos tuodaan, niin niitä ei täältä valmiiksi viedä.

Täällä on aikaisemmin päivällä edustaja Heinäluoma kiinnittänyt huomiota asian perustuslailliseen puoleen. Minä en uskalla siitä asiasta niin varmoja kantoja lausua, kun en koskaan tiedä, mitä nämä professorit ovat mieltä, mutta mitä sopimusvapauteen tulee, niin kaksi näkökohtaa. Ensinnäkin, toisin kuin täällä on annettu ymmärtää, nämä niin sanotut pakkolait eivät rajoita työ sopimuksia. Siis tarkoitus ei ole estää työ sopimuksilla työnantajaa ja yksittäistä työntekijää sopimasta työehdoista, kuten parhaaksi katsovat, niin hyvistä kuin haluavat. Arvoisa puhemies, mitä sitten tulee tähän järjestöjen sopimusvapauteen, niin se vaatii muutaman sanan, joten tulen pönttöön. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa rouva puhemies! Kuten sanoin, en mene syvemmälle tähän perustuslailliseen pohdiskeluun, mutta totean, että kun täällä on itsestään selvänä pidetty, että tällainen ammattiyhdistysliikkeen ja työnantajajärjestöjen keskinäisen sopimusoikeuden rajoittaminen olisi perustuslain kanssa ristiriitaista, niin haluan kuitenkin todeta, että koko yleissitovuusjärjestelmä — koko yleissitovuusjärjestelmä — on tietynasteinen sopimusoikeuden rajoittaminen ja koko tämä yleissitovuusjärjestelmä rajoittaa sopimusoikeutta siellä työpaikalla. Sillä järjestelmällä estetään työpaikalla sopimasta yleissitovaa TESiä huonommista työehdoista. Jopa sellaista yrittäjää, joka ei kuulu mihinkään työnantajajärjestöön, ja sellaista työntekijää, joka ei kuulu mihinkään palkansaajajärjestöön, yleissitova TES estää sopimasta TESiä huonommista työehdoista. (Eero Heinäluoma: Juuri näin!) Oikein tai väärin, en ota siihen nyt kantaa tässä, vaan totean, että jos kantaa huolta sopimusvapauden rajoittamisesta työelämässä, niin silloin pitää myös tarkasteluun ottaa koko yleissitovuusjärjestelmä ja kysyä, että eikö se rajoita sopimusvapautta, ja sehän rajoittaa nimenomaan asianosaisten sopimusvapautta, sen yksittäisen yrittäjän ja sen yksittäisen työntekijän keskinäistä sopimusvapautta. (Jari Myllykoski: Ei!) Sille on omat syynsä, edustajat, en tässä ota siihen kantaa, mutta halusin vain tuoda tämän kontekstin, että kun ruvetaan puhumaan sopimusvapaudesta, niin tämä ei ole ihan yksiselitteinen asia. Itse asiassa koko se konstruktio, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

edustavat työnantajajärjestöt ja työntekijäjärjestöt voivat sopia sellaisista työehdoista, jotka sitovat sellaisia yrittäjiä ja sellaisia työntekijöitä, jotka eivät koskaan ole näihin järjestöihin kuuluneet eivätkä aikoneetkaan kuulua, on lainsäädännöllä luotu. Nämä ovat semmoisia näkökohtia, jotka varmasti professorit joutuvat pohtimaan, jos joskus tullaan tilanteeseen, jossa perustuslakivaliokunta heitä asiantuntijoina kuulee näiden niin sanottujen pakkolakien osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Ihan lopuksi: Täällä on sanottu, että SAK on tehnyt poikkeuksellisen ehdotuksen, ja minä olen tästä samaa mieltä, että siinä vaiheessa, kun palkansääjakeskusjärjestö esittää syksyllä 2015, että vuoden 2017 osalta sovittaisiin nollakorotukset, ja esittää, että työttömyysvakuutusmaksuvelvoitetta siirrettäisiin jonkun verran työnantajalta työntekijälle, ja eräitä muitakin seikkoja, niin pidän tätä SAK:n esitystä hyvin poikkeuksellisenä ja pidän sitä osoituksena siitä, miten siellä nähdään Suomen nykyisen tilanteen poikkeuksellisuus. Eli siellä Hakaniemessä nähdään, miten haastavassa ja vaikeassa tilanteessa Suomi on ja että tarvitaan poikkeuksellisia toimia, koska sitähan tämä SAK:n esitys aivan varmasti on. Itse toivon, niin kuin monta kertaa on jo käynyt ilmi, että työmarkkinajärjestöt yhdessä todettuaan yhdessä, miten vaikeassa tilanteessa Suomi ja meidän työllisyys ja koko talouskehitys on, löytäisivät yhdessä ratkaisuja, joilla meidän kustannuskilpailukykyämme kohennettaisiin.

17.22 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Olen ymmärtänyt, että täällä on tänään keskusteltu aika paljon työtulovähennyksestä. Haluaisin aloittaa siitä ja muistuttaa, että jos otamme mallia Isosta-Britanniasta, mistä meillä on aika paljon otettavaa mallia, niin nimenomaan Isossa-Britanniassa työväenpuolueen valtakaudella, Tony Blairin ja Gordon Brownin vaalikaudella, nimenomaan työtulovähennysten kaltaista elementtiä käytettiin jatkuvasti ja johdonmukaisesti sen eteen, että matalapalkkainen ja keskipalkkainen työ oli kannattavampaa suhteessa työttömyysturvaan. Tämän idean tarkoituksena oli se, että mahdollisimman moni ihminen pääsee töihin ja sitä kautta tulee verokertymää, jolla voidaan julkisia palveluita rahoittaa. Tämä oli vuosikausia Tony Blairin ja Gordon Brownin politiikkaa, vuosikausia, ja se oli ihan oikea linjaus. Tätä samaa linjaustahan on Suomessa tehty monilla eri vaalikausilla, jo siitä ajasta alkaen, kun Sauli Niinistö oli valtiovarainministerinä. Eli tämä on ollut hyvin hyvin johdonmukainen ja järkevä linjaus nimenomaan sen takia, että vahvistetaan työllisyyttä ja julkista taloutta.

Muutenkin me voisimme ottaa esimerkkiä Isosta-Britanniasta. Jos katsotaan, missä Iso-Britannia oli 2010 — sen jälkeen, kun Gordon Brownin loppuajankana talouspolitiikka ei enää onnistunut — niin se maa oli hyvin samassa tilanteessa kuin Suomi on ollut 2015. Kaikki käpyrät olivat kaakkoon, paitsi työttömyysluku koilliseen. Siellä kyettiin tekemään erittäin mittava julkisen talouden sopeutus: jopa melkein 20 prosenttia vähennettiin julkisia menoja, lisättiin kilpailukykyä ja uudistettiin monia järjestelmiä. Muun muassa koulutukseen, jossa tässä kohta keskustellaan, tehtiin isoja muutoksia. Mitkä olivat seuraukset? Seuraukset olivat ne, että tällä hetkellä Iso-Britannia on tukevalla 2,5 prosentin kasvu-uralla. Siellä on köyhyysriski pienentynyt huomattavasti. Se on pudonnut alle EU:n keskiarvon. Se käyttää kolmanneksi eniten OECD-maista rahaa koulutukseen, koska sillä on nyt varaa käyttää, koska työllisyys on niin merkittävästi noussut. Siellä on kyetty tekemään muutos talouteen. Toki siellä on aiemmin jo muutettu työelämän lakeja ja muuta, mutta siellä on kyetty tekemään sellainen kilpailukykyinen yhteiskunta, joka pystyy tarjoamaan myös hyvinvointia kansalaisille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Siitähän tässä nimenomaan nyt on kyse, että kun sitä ei tähän asti ole Suomessa pystytty tekemään, niin nyt tämä hallitus pyrkii sen tekemään, ja sen takia käytetään myös poikkeuksellisia keinoja, koska nyt ei enää ihan kevyin toimin nousta tästä suosta, missä olemme.

Arvoisa puhemies! Minä pidän myös SAK:n tekemää tarjousta merkittävänä kahdesta syystä. On tietenkin tämä nollalinja, joka on ihan tarpeellinen tässä tilanteessa, missä me olemme. Ja on myöskin hyvä, että siellä on tämä vientiteollisuuden ehdoilla tehtävä palkkaratkaisu, joka olisi pitänyt tehdä Suomessa jo kymmeniä vuosia sitten, niin kuin Ruotsissa on ollut tämä järjestelmä jo ties kuinka pitkään jo voimassa. On hyvä, että täällä on nyt herätty samanlaiseen ajatteluun. Mutta samaan aikaan on pakko myöntää, että nämä ehdotukset, niin hyviä kuin ne ovatkin, eivät vielä yksinään riitä, koska meidän kustannuskilpailukyky kansainvälisesti on niin heikko, mutta myös sen vuoksi, että meidän julkinen taloutemme ja verotulomme eivät riitä tällä hetkellä ilman merkittävää velanottoa edes kansalaisten peruspalveluiden laadukkaaseen tuottamiseen.

Jos nyt otan yksittäisen esimerkin, joka on ollut minua hyvin lähellä, kun olen vuosikausia toiminut Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä: Me Tampereen yliopistollisessa keskussairaalassa joka kesä, vaikka ihmiset sairastavat aivan yhtä paljon kuin talvellakin, suljemme osastoja tai vähennämme osastoilla toimintaa kesäajaksi. Minkä takia vähennetään? Vähennetään sen takia, että meillä kuntien, jotka rahoittavat sen järjestelmän, maksukyky ei riitä siihen, että voitaisiin kaikkien kesälomalla olevien tilalle palkata sijaisia ja pyörittää toimintaa täysillä. Aivan varmasti jokainen kunta, niin Tampere, Sastamala kuin mikä tahansa, haluaisi, että myös kesällä voitaisiin aivan samalla tavalla hoitaa ihmisiä eikä synntyisi mitään hoitojonoja eikä muita, mutta yksinkertaisesti rahat eivät ole riittäneet ja on jouduttu tällaiseen järjestelmään menemään.

Minun mielestäni tämän pitäisi herättää jo ajattelemaan, kuinka syvällä suossa me ihan oikeasti olemme. Ja silloin meidän pitää löytää poikkeuksellisia keinoja, joilla me pääsemme tästä eteenpäin, ja niitä hallitus nyt on tehnyt. Jos käy niin, että työmarkkinajärjestöt löytävät vielä parempia keinoja, niin totta kai me otamme ne vastaan.

Voin tässä antaa pienen vinkin. Se on työajan pidentäminen. Se on kaikkein yksinkertaisin ja helpoin keino, koska se ei pienennä kenenkään kuukausituloa, mutta se... (Jari Myllykosken välihuuto) — Edustaja Myllykoski, te ette ole ehkä tutustunut Suomen Pankin tutkimukseen siitä, mitä tämä 100 tuntia lisää työaikaan tarkoittaisi. Se tarkoittaisi 37 000 työpaikkaa lisää yksityiselle sektorille. Kieltämättä se vähentäisi 13 000 työpaikkaa julkiselta sektorilta, mikä kuitenkin pitkälti eläköitymisen kautta voitaisiin hoitaa. Plus 24 000 työpaikkaa tähän maahan pelkästään sillä, että me lisäisimme vuosityöaika 100 tunnilla. Kenenkään ostovoima ei pieneneisi. Kenenkään perheen taloustilanne ei heikentyisi, vaan päinvastoin, meillä olisi enemmän kilpailukykyä, ja samalla voitaisiin huolehtia ihmisten peruspalveluita paljon nykyistä paremmin. — Jos tämä keino käy järjestöille, niin se on enemmän kuin tervetullut päätös.

17.28 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Juuri kun luulin päässeeni jalaksille ja ymmärtäväni, mitä hallituksessa on tapahtunut tässä työtulovähennys- ja eläkeläisten verotusasiassa, edustaja Satonen tuli ja tiputti minut sieltä jalaksilta.

Kun olin tässä kuullut edustaja Zyskowiczin kertomuksen, että kyllä tämä oli kokoomuksen vankka tarkoitus, että myös eläkeläisten verotusta kevennetään, ja he pyrkivät siihen, mutta sitten he joutuivat tekemään kompromissin — ymmärsin, että keskusta ei tätä hyväksynyt, tämä ei sopinut keskustan pirtaan — niin edustaja Satonen tulee ja kertoo,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

että oikeastaan näin pitääkin tehdä, ja kun hän oikein oli opiskelua tehnyt, hän löysi siihen perusteet Isosta-Britanniasta. (Arto Satonen: Kyllä, ja työväenpuolueesta!) Mutta nyt siis tiedämme, edustaja Zyskowicz, että kyllä tämä oli kokoomuksen tahto, että näin tämä pitää tehdä. Uskon, että ryhmäpuheenjohtaja tietää tässä asian paremmin kuin ryhmän varapuheenjohtaja ja ryhmäpuheenjohtajan sana on luotettavampi. Eli ei tämä sittenkään ollut vain keskustan vaan tämä oli myös kokoomuksen — sitä vain ei edustaja Zyskowiczille kerrottu. Pidän edustaja Zyskowiczia rehellisenä miehenä ja luotan siihen, että hän kertoi sen, mitä hän uskoi totuudeksi.

Että tässä taas sitten jalaksilta tiputtiin, mutta tämä on siis koko hallituksen linja. Perussuomalaisethan nyt ei ole sanonut tähän asiaan yhtään mitään koko keskustelun aikana — ymmärrän niin, että heillekin hyvin sopii tämä eläkeläisten verotuksen suhteellinen kiristys ja siitä luopuminen, että palkka- ja eläketuloja kohdellaan samalla tavalla — se ei ole siis enää voimassa. (Pia Viitasen välihuuto) — Niin, aivan, siis nyt tarkemmin kun muistan: eikös meillä ollut kokoomuksen kansanedustajia, jotka ovat käyttäneet puheenvuoroja ja vaatineet, että eläkeläisten verotusvirhe pitää korjata? (Pia Viitanen: Kyllä!) Oliko se helsinkiläinen edustaja Sarkomaa, joka mainitsi, että tämä pitäisi kuitenkin korjata? — Mutta ilmeisesti sitä ei tulla korjaamaan, koska edustaja Satonen sanoi, että tämä on juuri oikea tapa, koska Isossa-Britanniassa on näin tehty. Tosin en tiedä, miten Isossa-Britanniassa eläkeläisten verotus on järjestetty, niin että pitää tarkistaa tämä eläkeläisverotus Ison-Britannian osalta.

Mutta sitten tulen tähän työmarkkinakeskusteluun vielä kertaalleen — ja tämä oli hyvin arvokas puheenvuoro, jonka edustaja Zyskowicz käytti tästä yleissitovuudesta, siitähän paljon puhutaan — on tärkeätä nähdä, mistä tässä on kysymys. Kysymyksen on siitä, että me olemme työehtosopimuksin määritelleet tiettyjä miniminormeja, jotka kaikkien työnantajien täytyy täyttää. Sehän lähtee heikomman osapuolen suojasta, joka on länsimaisesa ajattelussa aika yleinen muuallakin kuin työelämässä. Onhan meillä myös vuokrausta koskevaa lainsäädäntöä, jossa on vuokralaisen turvaksi säädetty tiettyjä minimiehtoja, koska vuokralainen on heikommassa asemassa kuin vuokranantaja. Ja samahan se pätee työpaikoillakin, että yksittäinen työntekijä on tietysti ihan eri asemassa neuvottelemaan työehdoista kuin vaikkapa Nordean hallituksen puheenjohtaja Björn Wahlroos. Että tässä on tämä koko länsimaisen ajattelun filosofia, että heikompa osapuolta suojataan minimiehdoilla, ja tämä on hyvin yleinen.

Olin tavattoman tyytyväinen kuunneltuani edustaja Kontulan puheenvuoroa tästä kolmikannasta, koska mielestäni hän kertoi hyvin tärkeällä tavalla sen, että kolmikannan ja tämän yleissitovuusjärjestelmän vaihtoehto sitten on se, että tehdään lainsäädännöllä nämä minimi. Mehän olemme valinneet järjestelmän, jossa me työmarkkinaosapuolten sopimuksin rakennamme minimi työntekijöiden suojaksi, ja sen takia meillä on yleissitovuusjärjestelmät. Meillä ei ole esimerkiksi minimipalkkalainsäädäntöä, paitsi yhden kerran UKK-sopimuksen yhteydessä muistaakseni vuonna 72 lyhyen aikaa, mutta yleisesti meillä ei ole, vaan on luotettu, että alakohtaisesti osapuolet löytävät kullekin alalle parhaiten sopivat minimiehdot, ja se on tärkeä työntekijöiden turva. Se on myös yrittäjälle erittäin tärkeä järjestelmä, koska silloin yrittäjä tarjousta tehdessään, hinnoittelua tehdessään voi tietää, että tuossa on lattia, jonka alle ei mennä.

Pidän siis selvänä, että jos yleissitovuusjärjestelmää lähdetäisiin murtamaan, mihin edustaja Lepomäen puheenvuoro vähän viittasi — tai ehkä vähän enemmänkin viittasi — niin sitten täytyy olla tietysti valmis siihen, että lainsäädännöllä ruvetaan näitä minimejä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

täällä päättämään. Mutta tämänkään jälkeen — vielä kerran, edustaja Zyskowicz — en tunne länsimaista tahoja, maata, jossa päätettäisiin, että maksimit samalla. Eihän se niin ole kuin te sanotte, että henkilökohtaisesti siellä Nordeassa voi joku pankin konttoristi käydä sanomassa, että hän haluaa enemmän, että voidaanko hänen sopimukseensa, hallituksen puheenjohtaja Wahlroos, kirjoittaa hiukan paremmin kuin mitä eduskunta päättää. Eihän siitä mitään neuvottelua tosiasiasa tule, niin kuin te hyvin itse tiedätte kokeneena juristina. Eli kyllä tämä työehtosopimusjärjestelmä minimien osalta on yleisesti länsimaissa hyväksytty, mutta en tiedä semmoista länsimaata, joka samalla päättää maksimin. Ja kun te sanoitte, edustaja Zyskowicz, että hallituksella on viime kädessä vastuu, niin niin sillä on, mutta vain perustuslain säätämässä rajoissa. Eivät hallitus ja eduskunta voi kaikkia maailman asioita päättää, vaikka sillä viime kädessä onkin maan asioista vastuu.

Otan pari esimerkkiä. Jos ajatellaan, että meillä tilakoko maataloudessa on ongelma, että meillä on liian pieniä tiloja, tai metsätaloudessa tilakoko on ongelma, niin teettekö te täällä lainsäädännön, jossa te pakolla pakotatte metsä- tai maatiloja yhteen? Ei teille tulisi mieleenkään semmoinen. Tai että te päättäisitte puun hinnan pakolla, koska puun hinta vaikuttaa kiistatta metsäteollisuuden kilpailukykyyn? Olen tavannut saha-alan yrittäjiä, jotka sanovat, että 70 prosenttia heidän kustannuksistaan on puun hintaa, ei palkkaa. Palkkaa on 8 prosenttia. Ja nyt te koko tämän arsenaalin rakennatte sen 8 prosentin varaan. Siihen 8 prosenttiin vaikutetaan, että sitä pitää laskea 5 prosenttia. No, jos näin tehtäisiin, niin se vaikuttaisi promilleja tämän mainitun saha-alan yrityksen kilpailukykyyn. Mutta tähän 70 prosenttiin te ette puutu, ette te esitä, että tehdään pakkolainsäädäntöä siitä, mikä on puun hinta. (Teuvo Hakkaraisen välihuuto) Samaten jos yrityskoko on ongelma, jos meillä on liian vähän kilpailukykyisiä yrityksiä, niin ette te tule esittämään, että täällä päätettäisiin pakkolainsäädännöllä yrityskoko. Te sanoisitte heti, että tämä loukkaa vapaata omistusoikeutta, ei siihen voida puuttua.

Joten toivon, että kokoomus kaivaisi sisältään sen paljon puhutun työväenpuolueen, josta kymmenen vuotta sitten meille kerrottiin. Kaivaisitte sen sieltä sisältänne ja ajattelisitte, että työntekijät tarvitsevat sen minimisuojaan ja osapuolilla pitää olla vapaa sopimusoikeus. Eli täytyy olla oikeus sen minimisuojaan jälkeen sopia asioista vapaasti työmarkkinaosapuolten kesken eikä niin, että täällä edustaja Satosen johdolla me ryhdymme työehtosopimuksia tekemään ja päättämme, mitkä ovat työajat tai lomakorvaukset tai jotkut muut edut. Tämä on loputon tie, ja siksi olen jokseenkin vakuuttunut, että ei perustuslakivaliokunta tämmöistä hanketta voi ikikuuna päivänä hyväksyä. Tässä epäilykseni pohjaavat siihen, mitä erittäin kokenut Etelärannan 40 vuoden työuran ja huippulakimieskokemuksen omaava Lasse Laatusen on myös lausunut.

Sitten viimeiseksi vielä tähän havaintoon tästä lisäbudjetin sisällöstä: Senhän tämä keskustelu, joka on ollut mielestäni kuitenkin ihan hyvä ja myös erot mukaan tuova, on osoittanut, että yhdestä asiasta me olemme täysin samaa mieltä tämän lisäbudjetin osalta, ja se on se, että tämä lisäbudjetti ei tuo työllisyyden hoitoon mitään lisää ja tämä lisäbudjetti ei tuo kilpailukykyyn yhtään mitään lisää. Tästä lienee yksimielisyys koko salissa.

17.37 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen käytti kyllä hyvän puheenvuoron. En tiedä, kuinka se liittyy lisäbudjettiin, mutta ehkä tähän keskusteluun, mitä täällä nyt kovasti käydään, se on sitten tälle maalle tuotavaa lisäarvoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

Mutta jos aloitetaan siitä, että edustaja Zyskowicz sanoi, että yleissitova työehtosopimus estää sopimasta alle työehtosopimuksen, niin toivoisin, että tämä työmarkkinaosaaminen rantautuisi myös kokoomuslaisten piiriin. Edustaja Satonen voi pitää vaikka semmoisen ekskursion siitä, että kyllä esimerkiksi teknologiateollisuuden työehtosopimuksessa on 66 erilaista kohtaa, joista pystytään sopimaan toisin kuin työehtosopimus määrää, ylöspäin mutta myös alaspäin, jopa lomapalkkojen osalta voidaan sopia toisin kuin työehtosopimuksessa on määritetty. Ratkaisun avaimet sinällään ovat vain sopimuskulttuurissa. Sanoisin, että sopimisen suurimpana esteenä on luottamuksen puute työpaikoilla. Monessa pienessä pk-sektorin yrityksessä tehdään luonnikkaasti paikallista sopimista ja sitä harjoitetaan, mutta työilmapiiri ja luottamus on avointa ja kirjat ovat auki: jokainen työntekijä voi nähdä, missä talossa kulloinkin mennään. Sopimisen edellytykset ovat silloin selkeät.

Voin omasta kokemuksesta sanoa, että kun vuoden 2008 lama rantautui tänne — mihin silloinen valtiovarainministeri Katainen sanoi, että ei mitään hätää — ja kolmen kuukauden päästä tuli äkkipysäys, niin kyllä teknologiateollisuuden työehtosopimuksessa käytettiin nopeutettua yt-menettelyä, jolla lomautuksiin lähdettiin. Työntekijät ja luottamusmiehet näkivät, että nyt tilanne on yrityksen kannalta sellainen, että on järkevämpää ottaa tämä nopeutettu järjestelmä vastaan kuin maksattaa palkkoja yrityksellä, jolla ei ole tilauksia. Työntekijöillä on vastuuta, kun on luottamusta, kun voidaan luottaa siihen, että sopiminen on todellakin kaikkien edun mukaista.

Jo tälläkin hetkellä järjestäytymättömillä työnantajilla on toki mahdollisuus sopia paikallisesti toisin. Voidaan sopia työajan lyhennyksen säästämisestä tai pitämättä jättämisestä, säännöllisen työajan järjestämisestä, ylitöiden enimmäismäärän tarkastelujaksosta, alaikäisten vähimmäispalkkauksesta, työkohtaisesta palkasta, kustannusten korvausten maksamisesta kerran kuussa, lopputilin maksamisesta, liukuvasta työajasta ja niin edelleen. Laaja kirjo, mutta miksi näitä ei sitten hyödynnetä? On varmasti syytä katsoa peiliin. Minusta olisi aika käsittämätöntä, että antaisimme joillekin tahoille, jotka eivät ole sopimassa alakohtaisesti minimipalkkoja, kilpailullista etua siitä, että he voisivat sopia alakohtaisesti toisin palkkauksesta kuin ne, jotka ovat normaalisti sopimassa.

Sanottakoon nyt vielä, että yleissitovuus lähtee siitä, että joko alan järjestäytyneiden työnantajien piirissä on 50 prosenttia alan työntekijöistä taikka sitten järjestäytyneitä työntekijöitä on alan työvoimasta 50 prosenttia. Tästä lähtee yleissitovuus, ja sitten tulee normaali sitovuus, ja sitten on tämä kenttä, jossa ei ole työehtosopimusmääritelmiä laisinkaan.

Jos palaan vielä päivällä käytyyn keskusteluun, niin aivan varmasti vasemmistoliitto on valmis heti työaikapankkijärjestelmän kehittämiseen. Tuotakoon se nyt esille, että tämä järjestelmä on jo käytössä, se kulkee vain nimellä liukuva työaika. Näihin saldomääritelmiin sitten palataan, mutta tässä järjestelmässä on varmasti kehitettävää, ja uskon, että meillä on hyvät mahdollisuudet edelleen sitä kehittää.

Arvoisa rouva puhemies! 5 prosentin yksikkökustannustaso tarkoittaisi esimerkiksi metallinjalostuksessa sitä, että se niin sanottu tuottavuusloikka olisi 0,4 promillea. 5 prosentin palkkojen alentaminen ei todellakaan kasvata isoa kakkua sinne tuottavuusloikan puolelle, jos kyseisellä teollisuudenalalla henkilöstökustannukset kokonaisuudessaan ovat 7,7 prosenttia. Toki täytyy sanoa, että niistä muistakin tulee niitä henkilökustannuksia, sillä monesti palveluista, joita yritykset ostavat, muodostuu henkilökustannuksia. Sinällään henkilökustannusten alentaminen varmasti myös tällä teollisuuden osalla olisi hieman korkeampi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

17.43 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! En halua tätä keskustelua enää enempää pitkittää, mutta ihan pari lausetta ja ajatusta vielä siitä, kun täältä tuli mielenkiintoinen kommentti tässä edustaja Heinäluoman puheenvuorossa siitä, mikä on työväenpuolue.

Minun käsitykseni mukaan työväenpuolue on se, joka pystyy luomaan työtä Suomeen. Kukaan muu kuin sellainen henkilö, joka on työttömänä, ei ole niin suuressa vaarassa syrjäytyä tästä yhteiskunnasta, ja jos tämä hallitus kykenee saamaan tavoitteensa ja 110 000 uutta työpaikkaa, niin minä luulen, että aika moni suomalainen ymmärtää, että nyt on todellinen työväenpuolue näitä asioita ollut hoitamassa — aivan kuten kävi Iso-Britanniassa ja voi katsoa vaalituloksista, että konservatiivit saivat siellä enemmistön, koska myös niin moni tavallinen työntekijä tiesi, että nyt on harjoitettu sellaista talouspolitiikkaa, että ihmisille on töitä. Ja tässä suhteessa on aiemmilla toimijoilla peiliin katsomista.

17.44 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä oli kyllä mielenkiintoinen työväenpuolueen määritelmä. Siinähan sitten lähdetään siitä, että näille työntekijöiden työehdoille voi tehdä ihan mitä tahansa, että niistä ei tarvitse enää olla kiinnostunut. (Arto Satosen välihuuto) — No, sitähan se tarkoittaa, kun te määrittelitte sen näin, että te ette ole olleenkaan kiinnostunut siitä, miten palkansaajan perusoikeudet työelämässä määrittyvät.

Kyllähän työn luominen on oikea tavoite. Siitä me olemme täällä kaikki samaa mieltä. Minä en usko, että salissa on yhtään mihinkään puolueeseen kuuluvaa, ei edes Svenska folkpartietin, joka ei tätä tavoitetta allekirjoittaisi. Se on yhteinen tavoite, ja siitä me olemme kaikki samaa mieltä. Mutta sitten kysymys on siitä, että kun siellä työpaikalla ollaan, niin kyllä teidän, edustaja Satonen, se täytyy myöntää, että se työntekijä on siinä suhteessa auttamattomasti heikompi osapuoli, kun työehdoista sovitaan, kun paikalla on työnantaja, joka voi sanoa, että jos tämä ei kiinnosta, niin täällä on toinen tulija, joka tekee tämän tällä ehdolla. Ja tästä perussyystä johtuenhan eduskunta on säätänyt lainsäädäntöä, jolla veloitetaan kaikkia sekä lakien että työehtosopimusten kautta noudattamaan tiettyjä minimiehtoja.

Ja toivon, että te kaivaisitte nyt vielä kerran, ottaisitte uuden yrityksen, kaivaisitte vielä sen ajattelun, että työntekijä tarvitsee, jotta hän voi tehdä sen työpanoksensa, suojakseen tiettyjä minimiehtoja, että häntä ei panna yksin neuvottelemaan palkastaan, työehdoistaan Björn Wahlroosin kanssa. Siinä hän ei pärjää.

17.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä juuri on totta, että me tarvitsemme sekä sitä, että me pystymme luomaan Suomeen uutta työtä, työpaikkoja, pitämään yllä työllisyyttä, että myös nimenomaisesti sitä, että työntekijöillä on tietty suoja työskennellessään, ja tämä on tärkeä periaate. Tässä työteemassa me palaamme siihen, mistä tämä keskustelu alkoi, että me tarvitsemme työllistämistoimia tässä ja nyt, työtä luovia toimia tässä ja nyt. Siis se ongelma on se, että niitä nämä esitykset eivät tässä ja nyt tarjoa vaan katsotaan jonnekin kauemmas ja kuvitellaan, että joillain näennäiskeinoilla sitä työtä kaiken kaikkiaan syntyy.

Puhemies! Täällä oli muutama kommentti siitä, mitä kaikkea tässä on taustalla. Tässä on kyse jostain muusta. Mielestäni aika hyvin esimerkiksi eräässä ajankohtaisohjelmassa muutama viikko sitten Kauppakamarin Risto E. J. Penttilä kiteytti tämän, että hallitusohjelma noudattaa hyvin markkinaliberalistista, oikeistolaista linjaa ja kysymyksessä on porvarillisen Suomen rakentaminen ja ikään kuin porvariston päiväuni tässä ohjelmassa, että vanhoja rakenteita puretaan, pieneksi halutaan julkinen sektori, halutaan leikata sosiaali-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

turvaa väen vängällä, alentaa palkkoja, ja sitähan tässä tehdään. Ja tämän todisti Risto E. J. Penttilä, että näin todellakin tämä hallitus toimii ohjelmassaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.